

KODI i SISTEMIT te TRANSMETIMIT

PJESA I: KODI i PERGJITHSHEM
PJESA II: KODI i PLANIFIKIMIT
PJESA III: KODI i OPERIMIT dhe DISPEÇERISE
PJESA IV : KODI i LIDHJES

KODI i SISTEMIT te TRANSMETIMIT

HYRJE

Sistemi Elektroenergjetik ka keto funksione kryesore: Gjenerimin, Transmetimin, Shperndarjen dhe Furnizimin e Energjise Elektrike ne territorin e Republikes se Shqiperise. Energjia Elektrike eshte nje element thelbesor per veprimtarite qe zhvillohen ne vendin tone si industria, tregetia, transporti, agrikultura etj. Transmetimi i Energjise Elektrike ne vendin tone nga Centralet Gjenerues tek Perdoruesit e tjere te Sistemit te Transmetimit realizohet nga Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike.

Ne kuadrin e organizimit te ri ne baze te ligjit Nr.9072 date 22/05/2003 "Per Sektorin e Energjise Elektrike", Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike administrohet nga Operatori i Sistemit te Transmetimit (OST sh.a). Asetet ne administrim te OST sh.a. jane:

1. Gjithe linjat 400, 220 dhe 110 kV (deri ne portalet hyrese te çdo N/stacioni 110/TM dhe N/stacionet 110 kV te Centraleve te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit.)
2. N/stacionet 400/220/110 kV, 400/220 kV, 400/110 kV, 220/110/TM kV N/stacionet 220/TM kV.
3. N/stacionet 220 kV te hidrocentraleve V.Dejes, Koman dhe Fierze, (nga portalet hyrese te lidhjes se transformatoreve te blloqeve), si dhe trakti 110 kV/150 kV perfshire daljet dhe transformatorin brenda Hidrocentralit Bistrica 1.

Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike drejtohet nga nje Operatori i Sistemit te Transmetimit, i cili ka licence per te kryer veprimtarine e transmetimit te Energjise Elektrike.

Operatori i Sistemit te Transmetimit eshte pergjegjes per zhvillimin dhe zgjerimin e Sistemit te Transmetimit, si dhe per menaxhimin e çdo tranzitimi te Energjise Elektrike, ndermjet sistemeve te huaja, që shfrytezojne rrjetin Shqiptar te Energjise Elektrike.

Operatori i Sistemit Transmetimit te Energjise Elektrike siguron:

- Operimin e integruar dhe funksionimin e qendrueshem te Sistemit Elektroenergjetik;
- Mirembajtjen e mjediseve dhe te pajisjeve te Sistemit te Transmetimit, ne perputhje me kerkesat e sigurise teknike dhe te funksionimit;
- Zhvillimin e Sistemit te Transmetimit, ne perputhje me parashikimet afatgjata dhe planet e zhvillimit te sektorit te Energjise Elektrike;
- Mirembajtjen dhe zhvillimin e aseteve ndihmese te Transmetimit;

HYRJE

- Furnizimin me Energji Elektrike te Perdoruesve te lidhur drejtperdrejte me Sistemin e Transmetimit.
- Krijon akses per Gjeneruesit dhe Furnizuesit.

Per te rregulluar funksionimin e Sistemit te Transmetimit te Energjise Elektrike ne baze te ligjit Nr.9072 date 22/05/2003 "Per Sektorin e Energjise Elektrike" hartohet Kodi i Sistemit te Transmetimit qe miratohet nga Enti Rregullator i Sektorit te Energjise Elektrike (ERE).

Kodi i Sistemit te Transmetimit rregullon:

1. Kushtet per paraqitjen e nje aplikimi per te drejte lidhjeje me Sistemin e Transmetimit dhe dokumentet perkatese;
2. Specifikimet minimale, teknike dhe funksionale, per te siguruar hyrjen dhe lidhjen me Sistemin e Transmetimit te instalimeve prodhuese, te shoqerive te shperndarjes, te klienteve te kualifikuar, si dhe te interkonjeksionit me rrjetet e tjera;
3. Afatin kohor, brenda te cilit Operatori Sistemit Transmetimit i kthen pergjigje Aplikantit;
4. Kriteret e zbatuara nga Operatori Sistemit te Transmetimit, per shperndarjen nga Qendra Dispeçer ne instalimet e disponueshme prodhuese, si dhe per perdorimin e interkonjeksioneve;
5. Menyren, shtrirjen, afatet dhe kushtet ne te cilat Operatori Sistemit Transmetimit, kur dispeçeron instalimet e prodhimit, u jep perparesi instalimeve te prodhimit, qe perdorin burime te rinovueshme te Energjise Elektrike;
6. Çdo hollesi tjetër, te nevojshme prr rregullimin e funksionimit te Sistemit te Transmetimit.

Per te perbushur gjithe detyrimet ligjore te percaktuara Kodi i Sistemit te Transmetimit eshte ndertuar ne kater Pjese.

1. **Kodi i Pergjithshem**, specifikon çeshtje te pergjithshme teknike dhe procedurjale.
2. **Kodi i Planifikimit**, specifikon kriteret dhe procedurat qe do te zbatohen nga OST sh.a. (Operatori Sistemit Transmetimit), per planifikimin dhe zhvillimin e Sistemit te Transmetimit.
3. **Kodi i Operimit dhe Dispeçerise**, specifikon kushtet nen te cilat OST sh.a. do te operoje ne veçanti Sistemin e Transmetimit dhe ne teresi SEE per programimin dhe informimin e struktures se Perdoruesve si dhe procedurat qe lidhen me koordinimin per daljen nga puna te programuar per mirembajtjen e njesive te veçanta te Centraleve gjenerues, elementeve te Sistemit te Transmetimit, elementeve te Shperndarjes, si dhe te elementeve te Konsumatoreve te Kualifikuar.

4. **Kodi i Lidhjes**, specifikon kushtet, kriteret dhe afatet kohore që duhet të plotesojnë Përdoruesit për të lidhur me Sistemin e Transmetimit, ose për të modifikuar lidhjet e tyre ekzistuese.

PERMBAJTJA E LENDES

PJESA 1

KODI I PERGJITHSHEM

- 1.1 Te Pergjithshme**
- 1.2 Qellimi**
- 1.3 Objekti**
- 1.4 Percaktimi i Termave**
- 1.5 Zbatimi dhe funksionimi i Kodit**
 - 1.5.1 Komisioni i Rishikimit te Kodit**
 - 1.5.2 Funksionet e Komisionit te Rishikimit te Kodit**
 - 1.5.3 Takimet e Veçanta**
 - 1.5.4 Rishikimi i Kodit dhe Versioni i Permiresuar**
- 1.6 Administrimi i Kodit**
- 1.7 Pergjegjesite e Kodit**
- 1.8 Konfidencialitetet**
- 1.9 Mosmarveshjet**
 - 1.9.1 Procedurat per Zgjidhjen e Mosmarveshjeve**
 - 1.9.2 Vazhdimesia e Funksionimit te Koorporatave**
 - 1.9.3 Mosmarveshjet ne Lidhje me Interpretimin e Kodit**
 - 1.9.4 Mosmarveshjet per Çeshtje te Pambuluara nga Kodi**
- 1.10 Rrethana te paparashikuara**
- 1.11 Komunikimi ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve**
- 1.12 Pavlefshmeria e Pjeseshme**
- 1.13 Zbatimi i Akteve te Qeverise**
- 1.14 Atributet dhe Kompetencat e OST sh.a.**
- 1.15 Organizimi i Sistemit te Transmetimit**
- 1.16 Kontrolli i Sistemit**
- 1.17 Periudhat e Emergjences**
- 1.18 Komunikimet**

PJESA 1**KODI I PERGJITHSHEM****1.1 Çeshtje te Pergjithshme****1.2 Qellimi**

Kodi i Sistemit te Transmetimit: eshte nje dokument qe percakton kufijte ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve dhe vendos procedurat per operimin dhe zhvillimin e Sistemit te Transmetimit ne perputhje me zhvillimin e Tregut Shqiptar dhe Rajonal te Energjise Elektrike. Ai permbledh informacionin e kerkuar dhe procedurat qeverisese te marredhenieve ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve te Sistemit te Transmetimit.

1.3 Objekti

Kodi i Sistemit te Transmetimit do te hartohet qe te:

- a) lejoje zhvillimin, mirembajtjen dhe operimin eficient, te koordinuar dhe ekonomik te Sistemit te Transmetimit te vendit tone ne perputhje me Tregun Shqiptar dhe ate Rajonal te Energjise Elektrike.
- b) lejoje OST sh.a. te perputhet me detyrimin e tij ne lidhje me transmetimin nder-shteteror te energjise elektrike.
- c) lejoje OST sh.a. te beje nje kopje te kodit, per çdo kerkese dhe me nje çmim qe nuk e kalon koston e riprodhimit te tij.
- d) eleminoje diskriminimin, gjate procesit te pergatitjes dhe zbatimit te programit per mirembajtje te Sistemit te Transmetimit, ne baze preferencash nga ana e OST sh.a., Perdoruesit apo Grup Perdoruesish te Sistemit te Transmetimit.

1.4 Percaktimi i Termave

Ne Kodin e Sistemit te Transmetimit fjalet dhe shprehjet e perdorura do te kene kuptimet si me poshte:

TERMI	PERCAKTIMI
Fuqia Elektrike Aktive (W)	Produkti i tensionit dhe rrymes dhe kosinusit te kendit ndermjet tyre. $P=(U \times I) \times \cos\varphi$ Matet me njesine Vat (W) ose shumezime standarte : 1000W=1KW 1000KW=1MW 1000MW=1GW 1000GW=1TW= 10^{12} W
Energjia Elektrike Aktive (Wh)	Energjia Elektrike eshte fuqia aktive qe gjenerohet apo kalon ne nje qark elektrik gjate nje intervali kohe, duke qene integrali i caktuar i fuqise aktive me kufije kohe. Matet me njesi Vat-Ore ose shumezime standarte:

KODI I PERGJITHSEM

	<p>1000Wh=1KWh 1000KWh=1MWh 1000MWh=1GWh 1000GWh=1TWh=10¹²Wh</p>
Fuqia Elektrike Reaktive (VAr)	<p>Produkti i tensionit dhe rrymes dhe sinusit te kendit te fazes ndermjet tyre. $Q=(U \times I) \times \sin\varphi$, matet me njesine volt – amper reaktiv(VAr) dhe shumezime standarte</p> <p>1000 VAr = 1kVAr 1000 kVAr =1MVar 1000MVar=1GVar 1000GVar=1TVAr=10¹²VAr</p>
Energjia Elektrike Reaktive (VArh)	<p>Energjia Elektrike reaktive eshte integrali i caktuar me kufije kohe i Fuqise reaktive matur ne njesi me volt-amper reaktive–ore ose shumezime standarte qe eshte;</p> <p>1000 VArh = 1 kVArh 1000 kVArh = 1MVarh 1000MVarh=1GVarh 1000GVarh=1TVArh=10¹²VArh</p>
Fuqia elektrike e Plote (VA)	<p>Fuqi Elektrike e plote quhet fuqia $S=P+jQ$. Moduli i saj llogaritet nga formula $S=\sqrt{P^2 + Q^2}$</p> <p>Shprehur ne njesi (Volt-Amper)(VA) ose e shumezime standarte si:</p> <p>1000 VA = 1 kVA 1000 kVA = 1MVA 1000MVA=1GVA 1000GVA=1TVA=10¹²VA</p>
Kodi i Sistemit te Transmetimit (Kodi i Funkionimit te Rrjetit te Transmetimit)	<p>Kodi i Sistemit te Transmetimit eshte nje dokument qe percakton kufijte, maredhenjet ndermjet OST sh.a. dhe Perdoriesve dhe vendos procedurat per operimin dhe zhvillimin e Sistemit te Transmetimit ne perputhje me zhvillimin e Tregut Shqiptar dhe Rajonal te Energjise Elektrike. Ai permbledh informacionin e kerkuar dhe procedurat qeverisese te marredhenieve ndermjet OST sh.a. dhe Perdoriesve te Sistemit te Transmetimit.</p>
ERE	Enti Rregullator i Sektorit te Energjise Elektrike
OST sh.a.	Operatori Sistemit Transmetimit sh.a.
Shtojce	Shtojce e Kodit te Sistemit te Transmetimit
Sistemi Elektroenergjetik(SEE)	Nje Sistem i nderlidhur qe perbehet nga Centrale Gjenerimi te Energjise Elektrike, linja, nenstacione dhe elemente te tjere per Transmetimin dhe Shperndarjen e Energjise Elektrike
Sistemi i Transmetimit	Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike perbehet nga bashkesi linjash elektrike te tensionit te larte (110kV, 150kV, 220kV, 400kV), stacione transformuese elektrike ose çdo instalim tjetër, funksioni i te cilave perfshin transmetimin ose interkonjeksionin nderkombetar.

KODI I PERGJITHSHEM

	Çdo aset që përfshin komunikimin, mbrojtjen, kontrollin, shërbimet ndihmese, truallin, ndërtesat dhe asetet e tjera ndihmese, elektrike ose jo, të cilat nevojiten për funksionimin e duhur të instalimeve të veçanta të Sistemit të Transmetimit, janë elemente perberese të Sistemit të Transmetimit.
Perdoruesi i Sistemit të Transmetimit (Perdoruesi)	Persona fizik dhe juridik që kryejnë veprimtari të licënuara në Sistemin Elektroenergjetik si Prodhuesit (Gjeneruesit), Shpërndarësit (Kompanitë Shpërndarëse), Konsumatorët e Kualifikuar, Furnizuesit, si dhe çdo person Juridik që përfiton nga Shërbimet e Transmetimit.
Klienti i Kualifikuar (Konsumator i Kualifikuar)	Një konsumator i Energjisë Elektrike që ka të drejtë sipas Legjislacionit në fuqi ose rregulloreve të miratuara nga ERE, të zgjedhë Furnizuesin e Energjisë Elektrike për Energjinë Elektrike të përdorur për nevojat e tij.
Tregu i Energjisë Elektrike	Mareveshje tregëtare për shit-blerjen e Energjisë Elektrike me shumicë e pakicë në Sistemin Elektroenergjetik, me qëllim që të sigurohet funksionimi i qëndrueshëm i konsumatorëve me Energji Elektrike brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.
Shërbimet Ndhimëse	Shërbimet e kerkuara për të ruajtur shtandartet e përcaktuara sigurie dhe të cilësive të Energjisë Elektrike. Shërbimet ndihmëse përfshijnë: <ul style="list-style-type: none">- Kompesimin e energjisë reaktive nga Perdoruesit për të ruajtur nivelet standarte të tensionit dhe ulur humbjet në rrjet.- Rregullimin fuqi aktive frekuençe si dhe rezervat e lidhur me të.- Kompesimi i angazhimeve dhe alokimi i kapaciteteve në linjat e interkoneksionit.
Tarifat e Shërbimeve Ndhimëse(TSHS)	Një listë tarifash të miratuara nga ERE, që i bën i licënuari që siguron Shërbimet Ndhimëse.
Shërbime të Transmetimit	Shërbime që sigurojnë Transmetimin e Energjisë Elektrike ndërmjet dy apo më shumë pikave të Rrjetit të Transmetimit sipas parametrave të cilësive.
Tarifat e Transmetimit	Tarifa të miratuara nga ERE, që i licënuari është i detyruar të zbatojë për Shërbimet e Transmetimit të Energjisë Elektrike në Sistemin e Transmetimit.
Rezerva e rregullimit primar	Rezerva e Rregullimit primar të frekuencës është rezerva që me devijimin e frekuencës nga vlera kufi (e lejuar) mund të vihet në përdorim automatikisht për 30 sekonda dhe të jete në gjendje të vazhdojë të operojë për një kohë të pakten prej 15 minutash. Kjo realizohet nga Rregullatorët Automatike të Shpejtësisë të (RASH) që mbahen vazhdimisht në shërbim.
Rezerva e rregullimit sekondar	Rezerva e Rregullimit sekondar frekuençe/fuqi aktive është rezerva, e cila me devijimin e frekuencës dhe/ose të balancës së kimbimit të fuqisë nga vlera e lejuar dhe programuar,

KODI I PERGJITHSHEM

	<p>mund te vihet ne pune automatikisht brenda nje intervali jo me shume se 15 minuta.</p> <p>Rezerva e Rregullimit sekondar frekuece/fuqi aktive mbivendoset mbi rezerven e rregullimit primar.</p>
Rezerva e Rregullimit Terciar	Rezerva e Rregullimit terciar i mbivendoset rezerves se Rregullimit primar, sekondar asaj rrotulluse per te vendosur balancen ne rastin e devijimeve te shfaqura nga programi i krijuar.
Rrezerva rrotulluese	Rezerva rrotulluese mbivendoset mbi rezerven e rregullimit primar dhe sekondar dhe vendosjes se balances ne rastin e devijimit te shfaqur nga programi.
Akses ne rrjet	E drejta e Perdoruesve per t'u krijuar mundesi per lidhjen me Sistemin e Transmetimit, dhe ne zbatim te Legjislacionit ne fuqi per sherbime te Rrjetit te Transmetimit.
Marreveshjet per akses ne rrjetin e Transmetimit	Dokumenti i nenshkruar bashkerisht ndermjet OST sh.a. dhe aplikuesit per te pasur akses ne rrjet nepermjet licences perkatese. Nen pergjegjesine e perbashket ata supozojne te kene konfidencialitet te te dhenave dhe informacionit.
Centralet Elektrike Autoprodhues qe prodhojne Energji Elektrike	<p>Nje subjekt i caktuar qe si shtese te aktivitetit te tij ekonomik baze, gjeneron:</p> <p>Energji Elektrike pjeserisht apo plotesisht per te plotesuar nevojat e veta.</p> <p>Gjeneruesit qe jane jashte Sistemit Elektroenergjetik dhe qe kane Energji Elektrike shtese, kane te drejte ta shesin ne Rrjetin e Transmetimit apo te Shperndarjes, por duke u bazuar ne kontrata me kushte te percaktuara.</p>
Autoriteti Kompetent qe leshon licensa	Enti Regullator i Sektorit te Energjise Elektrike (ERE)
Ngjarje (kushtet e ngjarjes)	Kushtet e operimit, per nje instalim elektrik te caktuar qe mund te rezultojne me nje apo me shume difekte qe shkaktojne perkeqesim te operimit apo deri ne nderprerje te furnizimit me Energji Elektrike.
Ngjarje - Çrregullim i Sistemit Elektroenergjetik	Statusi i operimit i cili rezulton pas humbjeve te disa elementeve te Rrjetit te Transmetimit apo humbjes se elementeve ne sistemet/objektet e Perdoruesve te cilet ndikojne ne devijimin e parametrave te Sistemit Elektroenergjetik nga vlerat e lejuara, ose qe mund te kete oshilacione te medha te ketyre vlerave, mund te shkaktoje deme tek konsumatoret dhe tek te tjeret qe jane fqinje te sinkronizuar me Sistemin tone Elektroenergjetik.
Ngjarje te medha te Sistemit Elektroenergjetik	Nje demtim i Sistemit Elektroenergjetik qe eshte shume i madh dhe qe shkakton nderprerje te furnizimit me Energji Elektrike ne nje zone te caktuar apo ne te gjithë Sistemin Elektroenergjetik.
Leje Teknike per	Dokument qe leshohet nga Operatori Sistemit Transmetimit

KODI I PERGJITHSHEM

Lidhje	sh.a i ndjekur nga nje analize e aplikuesit, i cili ben nje kerkese per tu lidhur me Sistemin e Transmetimit te Energjise Elektrike. Specifikimet perfshijne kushtet dhe standartet per tu lidhur me Sistemin e Transmetimit .
Central Elektrik	Nje teresi godinash te caktuara me disa impiante te caktuara, te cilat kane si destinacion baze gjenerimin e Energjise Elektrike.
Aplikimet per lidhje me Sistemin e Transmetimit	Dokumente qe plotesohen nga Perdoruesit e perspektives per te kerkuar akses per tu lidhur me Sistemin e Transmetimit te Energjise Elektrike,ose nga Perdoruesit egzistues per te modifikuar lidhjet e tyre egzistuse. Keto dokumente behen ne perputhje me paragrafet e Kodit, per te marre miratim lidhjeje nga Operatori i Sistemit te Transmetimit sh.a.
Kodi, Kodi i Transmetimit,Kodi i Rrjetit te Transmetimit	Sinonime te Kodit te Sistemit te Transmetimit te Energjise Elektrike
Kogjenerimi	Central qe prodhon njekohesisht Energji Elektrike dhe energji termike.
Dispeçerimi	Operimi i Sistemit Elektroenergjetik duke marre parasysh programimin dhe ruajtjen e sigurise operative dhe parametrave te cilesise sipas kushteve teknike.
Konsumatoret e Energjise Elektrike	Nje person apo subjekt juridik qe blen Energji Elektrike per te konsumuar per vetveten apo per procese te ndryshme qe ka ne aktivitetin e tij.
Urdher Operativ	Urdher qe jepet nga Qendra Dispeçer i detyrueshem per tu zbatuar nga njesia e cila e merr urdherin, Keta urdhera jepen nepermjet telefonit, fonogrameve ,faksit, dhe me futjen ne pune te SCADA nepermjet mesazheve kompiuterik.
Veprim Operativ	Veprimi qe ndermerret nga njesia marrese e Urdherit Operativ per zbatimin e urdherit operativ te leshuar nga Qendra Dispeçer si dhe çdo veprim i pa programuar i bere nga Palet qe ndikon ne funksionimin e Sistemit Elektroenergjetik.
Nderprerjet nga Avarite ne Sistemin Elektroenergjetik	Nderprerje e furnizimit me Energji Elektrike si rezultat i avarive te elementeve ne Sistemin Elektroenergjetik, (elementet mund te jene linja, transformator ne nje nenstacion, nje njesi gjeneruese etj).
Kriteri n-1	Kriter i cili perdoret per verifikimin, planifikimin dhe projektimin e Sistemit Elektroenergjetik, qe plotesohet nese arrihen te permbushen kushtet e meposhtme: <ul style="list-style-type: none">➤ Nuk ka nderprerje te furnizimit me Energji Elektrike kur ky kusht plotesohet,➤ Sistemi mbetet nje i tere dhe kalon ne nje regjim te qendrueshem me parametra normale, Kriteri n-1 plotesohet kur Energjia Elektrike totale e gjeneruar ne nje zone te caktuar mund te transmetohet ne kushtet per

KODI I PERGJITHSHEM

	te cilat njeri nga elementet nuk punon dhe perseri konsumatoret ushqehen nga elemente te tjere (d.m.th energjine e prodhuar nga gjeneruesit e dergojne tek konsumatoret elementet e tjere).
J	Joti ekonomik.
Kurba e Ngarkeses	Ecuria e ngarkeses, gjate çdo ore (00 – 24 ore) per nje dite, apo nje periudhe tjeter per nje element te caktuar.
Ishull i Sistemit Elektroenergjetik	Ishulli perfaqeson nje pjese ose disa pjese te Sistemit Elektroenergjetik qe eshte i ndare elektrikisht nga pjesa kryesore e Sistemit Elektroenergjetik.
Shperndares i Energjise Elektrike	Çdo person apo subjekt juridik qe mban licensen e Shperndaresit te Energjise Elektrike spas legjislacionit ne fuqi me nivel tensioni nen 110 kV.
Sistemi i Shperndarjes	Rrjetat e Shperndarjes se Energjise Elektrike ne tension te mesem dhe te ulet (nen110kV), [35kV, 20kV, 10kV, 6kV dhe 0.4kV perfshi dhe transformatoret 110/TM]
Energjetizimi per ristartimin dhe operimin e Sistemit Elektroenergjetik	Procedurat e venies nen tension (me ngarkese) e linjave elektrike qe sapo kane filluar te punojne apo pas riparimeve te mundeshme te tyre, dhe funizimi me Energji Elektrike i njesive te Gjenerimit te cilat startimin e tyre e realizojne duke marre Energji Elektrike nga Sistemi i Transmetimit vendas apo nga Sistemet e vendeve fqinje.
Operimi ne paralel	Operimi ne paralel ka te beje me rastin kur nje sere njesishe Gjeneruese jane ne pune dhe jane te lidhur nepermjet rrjetave elektrike, karakterizuar nga fakti se te gjithë elementet e Sistemit Elektroenergjetik qe jane ne operim kane te njeten frekuence dhe kane te njeten faze te rrotullimit sinkron.
Furnizuesit	Person i Liçensuar per funizimin me Energji Elektrike te konsumatoreve ne baze te legjislacionit ne fuqi.
Njesite Gjeneruese te Dispecerueshme	Njesite Gjeneruese te Energjise Elektrike qe mund te skedulohen ne tregun me shumice te Energjise Elektrike dhe prodhimi i tyre realizohet nepermjet burimeve te meposhtme: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Njesite e gjenerimit hidrike (HEC) te Energjise Elektrike te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit, ➤ Njesite e gjenerimit termo (TEC) te Energjise Elektrike te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit, ➤ Njesite e gjenerimit te Energjise Elektrike te pavarura te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit, ➤ Njesite e gjenerimit te Energjise Elektrike qe prodhojne Energji Elektrike per nevojat e tyre dhe qe jane te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit dhe mund te importojne/eksportojne ne rrjet Energjine Elektrike te prodhuar.
Treguesi i Sherbimit te	Nje parameter i sherbimit te Sistemit te Transmetimit, qe

KODI I PERGJITHSHEM

Sistemit Transmetimit	te	vlereson Kohen Mesatare te Nderprerjes se Furnizimit (MTI), qe do te thote kohezgjatja mesatare e nderprerjes se furnizimit nga Sistemi i Transmetimit.
Lidhja Interkonjeksionit	e	Rrjetat qe lidhin dy apo me shume Sisteme Transmetimi qe jane te sinkronizuar ose nuk jane te sinkronizuar me njeri tjetrin.
Liçensa		Dokument teknik dhe ligjor i leshuar nga ERE nepermjet te cilit i jepet leja nje personi apo subjekti juridik, Shqiptar apo i huaj per: a) Shfrytezim komercial te instalimeve te autorizuar per Gjenerim, Transmetim, Dispecerim, Shperndarje dhe matje te Energjise Elektrike. b) Furnizim (tregetim) te Energjise Elektrike.
Qendrueshmeria Statike ne Element		Fuqia maksimale aktive e llogaritur e transferuar ne nje element te caktuar te Sistemit Elektroenergjetik per te cilin sigurohet qendrueshmeria statike.
Mirembajtja		Koordinimi i te gjitha veprimeve teknike dhe organizative qe kryhen per elementet e Sistemit Elektroenergjetik gjate periudhes se mirembajtjes per te rifituar kapacitetet e tyre per te kryer funksionet per te cilat ato jane projektuar dhe prodhuar.
Normat		Standartet, kodet, rregullat, instruksionet, vendimet dhe te tjera dokumenta normative te vendosur nepermjet ligjeve, akteve nenligjore, dokumenteve te tjere zyrtare dhe kontratave.
Objektet e Sektorit Elektroenergjetik		Nje teresi e instalimeve, ndertesave dhe pajisjeve te ndryshme te cilat jane projektuar per te Gjeneruar, Transmetuar dhe Shperndare Energji Elektrike.
Menyra e mbulimit te ngarkeses (merit order)		Lista e njesive gjeneratuse qe dispeçerohen sipas nje rregulli dhe kohe te caktuar (centrale eletrike te te gjitha llojeve: TEC-e, HEC-e, e te tjere) ne rendin rrites (ne baze te grafikut te ngarkeses vendosen centralet me kosto minimale dhe keshtu me rradhe derisa per te mbuluar pikun e ngarkeses vendosen centralet me kosto me te larte), rend ky qe percaktohet mbi baze te çmimeve te ofruara ne bashkepunim me te gjithë Gjeneruesit, bazuar ne mundesite tyre.
Parametrat Normale per Operimin e Sistemit Elektroenergjetik	e	Parametrat e vendosur sipas standarteve per operim normal te Sistemit Elektroenergjetik te diktuar nga: a) Parametra teknike te cilesise per te realizuar Transmetimin e Energjise Elektrike, b) Standarte per cilesine e sherbimit te furnizimit me Energji Elektrike, c) Standarte per cilesine e shperndarjes se Energjise Elektrike. d) Standarte per cilesine e Energjise Elektrike te gjeneruar.

KODI I PERGJITHSHEM

Treguesi i sigurise se Sistemit Elektroenergjetik	Aftesia e Sistemit Elektroenergjetik per sigurimin e furnizimit me Energjine Elektrike te konsumatoreve, sipas kushteve dhe standarteve te percaktuar.
Incidentet (Avari)	Incidenti (avaria) eshte fenomen qe ndodh per arsye te brendeshme apo te jashtme dhe qe sjell prishjen e parametrave te Energjise Elektrike ose ndalimin per nje kohe te caktuar te nje apo disa elementeve qe nga ana tjetere sjellin nderprerjen e furnizimit me Energji Elektrike.
Incidentet (Avarite) Madhore	Lidhjet e shkurtra, shkeputjet e linjave, te cilet ndajne nje pjese te konsiderueshme te Sistemit Elektroenergjetik nga ai kryesor dhe bejne qe Sistemi Elektroenergjetik te kete nje deviacion te madh kundrejt parametrave standarte te vendosura.
Tregu i Shitjes me Shumice te Energjise Elektrike	Tregu ku Energjia Elektrike shitet me qellim per tu rishitur tek konsumatorët me pakice dhe konsumatorët fundore.
Humbjet teknike te Energjise Elektrike	Humbjet teknike te nje elementi te rrjetit te cilat jane te barabarta me diferencen e Energjise Elektrike qe futet ne kete element me Energjine Elektrike qe del nga ky element.
Renje e plote e Sistemit Elektroenergjetik	Eshte fenomen qe ndodh per arsye te brendeshme apo te jashtme dhe qe sjell ndalimin per nje kohe te caktuar te nje apo disa elementeve qe nga ana tjetere sjellin nderprerjen e furnizimit me Energji Elektrike ne gjithë Sistemin Elektroenergjetik.
Renje e pjeseshme e Sistemit Elektroenergjetik	Renja e pjeseshme e Sistemit Elektroenergjetik eshte nje fenomen kur nje pjese ose disa pjese te Sistemit Elektroenergjetik ndahen elektrisht midis tyre dhe sjellin nderprerjen e furnizimit me Energji Elektrike per konsumatorët e asaj zone.
Plani per mbrojtjen e Sistemit Elektroenergjetik perkundrejt Incidenteve (avarive) Madhore	Nje sere aktivitetesh te parashikuara nepermjet te cileve OST sh.a ne bashkepunim me Perdoruesit planifikon ne periudha te ndryshme kohore (vjetore, tre mujore, mujore), per operimin normal te Sistemit Elektroenergjetik ne menyre qe te shmange avarite, per te realizuar balancen gjenerim - ngarkese dhe njekohesisht te mbikqyre cilesine e parametrave te Sistemit Elektroenergjetik sipas standarteve te caktuara.
Plani per Rivendosje i Sistemit Elektroenergjetik pas mbetjes per nje kohe te gjate pa tension	Masa teknike dhe organizative qe kane parasysh shmangien e zgjerimit te metejshem te difektit (avarise) ne Sistemin Elektroenergjetik duke kufizuar ne kete menyre pasojat qe mund te sjellin, si edhe rivendosjen e Sistemit Elektroenergjetik ne gjendjen normale te punes. Procedurat e rivendosjes ne gjendje pune pas rënies se nje pjese apo te te gjithë sistemit.

KODI I PERGJITHSHEM

Propabiliteti i mos mbulimit te ngarkeses	Propabiliteti i mos mbulimit te pikut te ngarkeses ne Sistemin Elektroenergjetik me Energji Elektrike, pra kemi nje prishje te balances gjenerim – ngarkese.
Gjeneruesit (Prodhuesit) e Energjise Elektrike	Person juridik, mbajtes i licenses per Gjenerimin e Energjise Elektrike.
Gjeneruesit (Prodhuesit) e Energjise Elektrike te kualifikuar	Prodhues i nje apo disa lloj sistemesh gjeneruese te cilet ne baze te teknologjive te veçanta qe perdorin per Gjenerimin e Energjise Elektrike jane klasifikuar si te kualifikuar ne baze te legjislacionit ne fuqi.
Prodhuesit e Pavarur te Energjise Elektrike	Gjeneruesit e Energjise Elektrike qe marrin pjese nen pergjegjesine e vetvetes, te ndare nga Sistemi Elektroenergjetik, per te mbuluar nevojat per Energji Elektrike, te veta, ose te konsumatoreve te veçante, apo shesin Energji Elektrike ne Sistemin Elektroenergjetik.
Programi i Operimit (Regjimi)	Aktivitetet e Operatorit te Sistemit te Transmetimit qe konsistojne ne skedulimin per nje periudhe kohe te dhene, per te bere te mundur operimin normal te Sistemit Elektroenergjetik si dhe te ekuilibroje balancen gjenerim - ngarkese, dhe ne te njeten kohe te mbaje parametrat teknike ne cilesine e duhur.
Pikat e Matjes se Energjise Elektrike	Pika e lidhjes se aparateve mates nepermjet te cilave behet e mundur matja e Energjise Elektrike qe kalon ne ate element.
Pika e Lidhjes	Pika e lidhjes fizike te nje Perdoruesi me Sistemin e Transmetimit.
Skedulimi i Fuqise	Fuqia aktive qe programohet per t'u gjeneruar per mbulimin e kerkeses se parashikuar.
Fuqia Maksimale	Maksimumi i mundshem i fuqise qe eshte ne gjendje te jape Centrali i Energjise Elektrike ne kushte te caktuara mekanike dhe elektrike te tij.
Fuqia e Instaluar	Kapaciteti nominal i fuqise aktive qe mund te jape nje Central i Energjise Elektrike bazuar mbi dokumentacionin e prodhuesit (çertifikaten e prodhuesit), i cili eshte shkruar ne etiketen perkatese te prodhuesit.
Mbingarkesa e Sistemit Transmetimit	Situatë qe ndodh gjate operimit, kur fluksi i rrymave ndermjet dy nyjeve ose zonave te Sistemit te Transmetimit eshte mbi normat dhe standartet e qendrueshmerise dinamike dhe statike te Sistemit te Transmetimit.
Rrjeti i Energjise Elektrike	Teresia e linjave, nenstacioneve si dhe linjat e interkonjeksionit te cilat perbejne Rrjetin e Energjise Elektrike.
Import - Eksporti	Levizja e Fluksit te Energjise Elektrike nga impiante ose instalime elektrike te nje vendi, ne impiante ose instalime elektrike te nje vendi tjetër.

KODI I PERGJITHSHEM

Rrjeti i Transmetimit te Energjise Elektrike	Rrjeti i Transmetimit te Energjise Elektrike te nivelin 110kV e lart,110kV,220kV,400kV, nepermjet te cilit behet i mundur Transmetimi i sasirave te medha te Energjise Elektrike ne distanca te medha.
Rezerva e Qendrueshmerise Statike ne nje element	Diferenca ndermjet kufirit te stabilitetit statik te elementit dhe ngarkeses reale te ketij elementi.
SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition)	Sistemi i Kontrollit dhe Perftimit i te Dhenave
Skema Normale e Operimit	Skema normale e lidhjes se elementeve ne secilen nyje qe formon Sistemin Elektroenergjetik. Qendra Dispeçer modifikon skemen normale te operimit ne varesi te rrethanave.
Skema e Programuar per Operim	Skema elektrike e krijuar nga lidhja e elementeve te ndryshem te Sistemit Elektroenergjetik nga Qendra Dispeçer duke marre ne konsiderate situaten, parashikimin per thithjen e Energjise Elektrike qe mund te ndodhe dhe mundesite e Sistemit Elektroenergjetik.
Lidhje e Shkurter	Lidhje e shkurter vjen si pasoje e demtimeve te ndryshme e cila elementet i lidh midis dy pikave me potenciale te ndryshem.
Spektori i Energjise Elektrike	Teresia e aktiviteteve te planifikimit, zhvillimit, ndertimit, shfrytezimit, mirembajtjes se instalimeve te veprave Gjeneruese, Transmetuese, Shperndarese ,sistemeve/objekteve te Konsumatoreve te Kualifikuar, Furnizuesve te Energjise Elektrike si dhe Linjat e Interkonjeksionit per import - eksportin dhe shkembimet me vendet fqinje.
Seksion i Sistemit Elektroenergjetik	Numri total i linjave dhe pajisjeve te tjera ndihmese ne nje zone te caktuar te Sistemit Elektroenergjetik.
Sherbime te Sistemit Elektroenergjetik	Sherbime qe realizohen nga OST sh.a. dhe Perdoruesit me qellim qe te mbahet niveli i sigurise gjate operimit te Sistemit Elektroenergjetik dhe cilesise se Energjise Elektrike te Gjeneruar, Transmetuar, Shperndare dhe Furnizuar. Parametrat e vendosur ne kete rast jane bazuar ne nje rregullore perkatese.
Sherbime nga OST sh.a per Pjesemaresit e Tregut te Energjise Elektrike	Detyrim i OST sh.a per te realizuar aksesin dhe perdorimin jo-diskriminues te Rrjetit te Transmetimit ndermjet Paleve qe marrin pjese ne Tregun e Energjise Elektrike.
Procedurat e Debatit	Procedura e pershkruar ne menyre te detajuar ne Kod per zgjidhjen e debateve ndermjet OST sh.a. dhe Paleve.
Pale	OST sh.a dhe Perdoruesit.
Sistemi i Transmetimit	Sistemi i Transmetimit punon i lidhur ne paralel nepermjet

KODI I PERGJITHSHEM

ne interkonjeksion me Sistemet e Transmetimit vendeve qinje	linjave te interkonjeksionit me Sistemet e Transmetimit te vendeve fqinje.
Aplikuesit	Person juridik, aktual apo i ardhshem si Perdorues potencial i Sistemit te Transmetimit qe aplikon per leje per tu lidhur, ose per te modifikuar lidhjen egzistuse me Sistemin e Transmetimit.
Qendrueshmeria Statike (perkundrejt incidenteve te vogla)	Aftesia e Sistemit Elektroenergjetik per te mbajtur gjendjen normale te punes apo kur shmangia nga ky rregjim eshte shume e vogel brenda normave. Aftesia e Sistemit Elektroenergjetik per tu kthyer shpejt ne gjendjen e punes ne rregjim normal pasi ka pasur nje apo disa shmangie qe e kane çuar ate jashte parametrave standart te percaktuar.
Rregjimi kritik i Operimit	Rregjimi ne te cilin elemente te Sistemit Elektroenergjetik apo i tere Sistemi Elektroenergjetik operon me parametra te ndryshem nga parametrat e percaktuar ne standarte.
Rregjimi Normal i Operimit	Rregjimi i operimit i cili ploteson kushtin e meposhtem: ➤ Parametrat e operimit jane normale ne perputhje me standartet dhe normat ne fuqi.
Gjendje e Sigurte e Shfrytezimit	Gjendja e operimit ne te cilin plotesohet "kriteri n-1" dhe kriteret e qendrueshmerise statike dhe dinamike.
Stacion Transformimi (Nenstacionet)	Instalimi elektrik, funksioni i te cilit eshte te transferoje Energjine Elektrike ndermjet dy rrjetave me tensione te ndryshme.
Koha Mesatare e Nderprerjes se Furnizimit (MTI) me Energji Elektrike	Treguesi i performances se sistemit i cili llogaritet me formulen e meposhteme: $MTI = \frac{8760 \cdot EN}{EC}$ [minuta/vit] Ku: EN- eshte mos-furnizimi me Energji Elektrikr per shkak te nderprerjes te furnizimit nga Rrjeti i Transmetimit [MW/vit] EC- eshte konsumi neto ne Sistemin Elektroenergjetik (ne te cilin nuk perfshihet konsumi per nevoja vetiake) [MWh/vit].
Konsumi ne Pik (MW)	Maksimumi i vleres se ngarkeses ne MW te rregjistruar brenda nje periudhe te caktuar kohe.
Kapaciteti i Kontraktuar	Ne lidhje me nje njesi gjenerimi, siç eshte fuqia elektrike aktive qe injektohet nga njesite Gjeneruese ne Sistemin e Transmetimit ne piken e lidhjes, perjashtuar energjine e konsumuar ne njesine Gjeneruese per nevojat e veta. Ne lidhje me Perdoruesit e tjere eshte fuqia elektrike aktive qe injektohet nga Sistemi i Transmetimit ne sistemet/objektet e tyre ne piken e lidhjes.
De-Sinkronizimi	Akti i shkeputjes se nje njesie Gjeneruese nga Sistemi i Transmetimit ne te cilin ka gene sinkronizuar.

KODI I PERGJITHSHEM

Stakimi	Akti fizik i ndarjes se sistemeve/objekteve te Perdoruesve nga Sistemi i Transmetimit.
Tokezimi	Nje menyre per sigurimin e lidhjes se elementeve me token nga nja paisje tokezimi.
Paisja e Tokezimit	Nje mjet per sigurimin e lidhjes ndermjet elementit dhe tokes, i cili duhet te jete me fuqi dhe aftesi konform standarteve.
Sistemi i Shperndarjes	Sistemi i Sperndarjes perfshin gjithë elementet ne nivelet e tesionit. ≤ 110kV, te cilat zoterohen nga Kompanite Shperndarese.
Viti Financiar	Periudha qe fillon nga 1 Janar deri ne 31 Dhjetor i nje viti.
Frekuenca	Numri i cikleve alternativ te rrymes per sekond ne te cilen funksionon Sistemi Elektroenergjetik. (matet me Hz)
Njesi Gjeneruese (Njesi Prodhuse)	Çdo instalimi qe prodhon Energji Elektrike.
Urdher per Sinkronizim	Nje Urdher i Qendres Dispecer dhene per Gjeneruesit qe te sinkronizojne njesite gjeneruese me Sistemin e Transmetimit.
Nderprerje	<ul style="list-style-type: none">➤ Ne lidhje me njesine gjeneruese: nderprerje e pjeseshme ose totale ne mundesine e gjenerimit te nje njesie gjenerimi per mirembajtje ose si rezultat i demtimeve (avarive).➤ Ne lidhje me Sistemin e Transmetimit: nderprerje si rezultat i demtimeve te ndonje pjese te Sistemit te Transmetimit ose mirembajtjes.➤ Ne lidhje me Perdoruesit e tjere nderprerja e furnizimit me Energji Elektrike si rezultat i demtimit, mirembajtjes te ndonje pjese ose total sistemit/objektit te Perdoruesit ose gjate programit te kufizimeve.
Lajmerimi i Nderprerjes	Nje njoftim i paraqitur nga nje Perdorues duke u bazuar ne klauzolat perkatese te Kodit, qe njofton OST sh.a. per nje nderprerje te pa planifikuar ose nje njoftim i leshuar nga OST sh.a. tek Perdoruesit, qe njofton per nje nderprerje te pa planifikuar te Sistemit te Transmetimit , te cilat ndikojne ne furnizimin me Energji Elektrike te Perdoruesve.
Programimi i nderprerjeve	Programi i nderprerjeve pergatitet nga OST sh.a. ne konsultim me Perdoruesit duke u bazuar ne Kodin e Rrjetit.
Diagrama e Pronesise	Nje diagram qe permban numrin dhe emertesen e pergatitur per çdo vendndodhje te lidhjeve qe tregon pronesine e elementeve per çdo Pale.
Nderprerjet e Planifikuara	Nderprerje te cilat jane planifikuar dhe eshte rene dakort ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve. Nderprerje e planifikuar gjithashtu do te thote nderprerje e ndonje pjese te Sistemit te Transmetimit i cili mund te ndikojte ne furnizimin me Energji Elektrike te Perdoruesve.
Faktori i Fuqise	Raporti i fuqise elektrike aktive (W) me fuqine elektrike te

KODI I PERGJITHSHEM

	plote (VA) ($\cos\varphi$).Vlera minimale e lejuar e $\cos\varphi$ eshte 0.9 ($\cos\varphi = 0.9$)
Mbrojtja	Masa per parandalimin e kushteve jo normale ne Sistemin Elektroenergjetik, zbulimin e difekteve dhe aktivizimin e alarmeve dhe dhenjeve te sinjaleve, deri ne shkeputjen e elementit te difektuar.
S'takim	Gjendja e nje elementi kur ai eshte i s'takuar (jo ne pune)
Diagrama e Zakonshme e Vendendodhjes	Skema te pergatitura per çdo pike Lidhje, te cilet perfshijne skemat e planimetrise, skemat elektrike, skemat e mbrojtjes, skemat e kontrollit ne vendin e lidhjes.
Data e Fillimit te nderprerjes	Data ne te cilen fillon nje nderprerje e planifikuar.
Ora e Fillimit te nderprerjes	Ora ne te cilen fillon nje nderprerje e planifikuar.
Kompesator Statik	Nje paisje elektrike e projektuar me qellim gjenerimin ose absorbimin e Fuqise Elektrike Reaktive.
Kerkesa Statutore per Kontrollin e Frekuences	Ne perputhje me rregullat dhe standartet e Energjise Elektrike ne Shqiperi, Frekuenca e furnizimit te rrymes elektrike alternative nuk duhet te ndryshoje me teper se vlerat e lejuara te ndryshimit nga vlera nominale e frekuences, e cila eshte 50Hz .
Testet e Sistemit Elektroenergjetik	Test i kryer nga OST sh.a. ose Perdorues i cili perfshin kushtet e simulimit ose kontrollin e zbatimit te rregullave dhe standarteve.
Relete e Frekuences	Rele qe vepron kur vlera e frekuences devijon nga vlera e frekuences e taruar ne rele.
Lajmerim Rreziku	Njoftim i leshuar nga Qendra Dispeçer tek Perdoruesit qe paralajmeron Perdoruesin se ka deshtuar ne zbatimin e urdherave te Qendres Dispeçer te cilet jane detyrimisht per t'u zbatuar nga Perdoruesit.
Programi i Testit	Nje program i pergatitur nga OST sh.a. per administrimin e testeve i cili do te perfshije: <ul style="list-style-type: none"> a) Procedurat qe adaptohen per kryerjen e testeve ku perfshihet dhe koha e stakimit dhe minutazhin e propozuar per kete kohe; b) Menyren se si do te mbahet testi; c) Listen e pjestareve te stafit qe do te perfshihen ne kryerjen e testit te Sistemit Elektroenergjetik perfshi ata qe do te jene pergjegjes per sigurine ne vendndodhjen e pikave te lidhjes/ Centraleve te Fuqise; dhe d) Çeshtje te tjera qe OST sh.a. i konsideron prioritare perfshi çeshtjet e sygjeruara nga Perdoruesit dhe te pranuar nga OST sh.a..
Mundesia e Ristartimit	Mundesi e ristartimit eshte mundesia e nje njesie gjeneruese

KODI I PERGJITHSHEM

	per te rifilluar pune nga nje gjendje e stakuar, pa ndihmen e Sistemit Elektroenergjetik.
Ngarkese	Ngarkese do te thote nje paisje ose konsumator i cili merr fuqi elektrike nga Sistemi Elektroenergjetik.Ngarkesa nuk duhet ngaterruar me Kerkesen e cila eshte sasia e matur e fuqise qe kerkon ose merr Ngarkesa.

1.5 Zbatimi dhe Funksonimi i Kodit

- OST sh.a. ka per detyre te zbatoje Kodin e Sistemit te Transmetimit.
- Perdoruesve u kerkohet te zbatojne kerkesat e Kodit te Sistemit te Transmetimit.
- Perdoruesit i sigurojne OST sh.a. te drejten per hyrjen ne objektet e tyre per sherbime dhe lehtesira te nevojshme ne zbatim te pergjegjesive te OST sh.a.
- Perdoruesit zbatojne urdherat dhe udhezimet leshuar nga OST sh.a., te cilat kerkohen ne zbatimin e Kodit te Sistemit te Transmetimit.
- Nese ndonje Perdorues deshton ne zbatimin e ndonje klauzole te Kodit te Transmetimit, Perdoruesi informon OST sh.a. pa vonese per arsyet e mospajtimit ne te. Deshtimet e perseritura ne zbatimin e Kodit te Transmetimit mund te çojne ne shkeputjen e lidhjes se impiantit te perdoruesit dhe/ose paisjeve te tij.
- Perdoruesi i cili ne menyre te perseritur thyen Kodin e Sistemit te Transmetimi mban pergjegjesi dhe merr pasojat e shkeputjes se lidhjes, qe perfshin pagesen e demtimeve dhe kompensimin e pasojave te konsumatoreve.
- Kodi i Sistemit te Transmetimit permban procedura qe lejojne menaxhimin e drejte te situatave teknike ne Sistemin Elektroenergjetik, duke marre ne konsiderate nje game te gjere kushtesh operacionale, ne rrethana normale dhe jo normale, ne kushtet e tanishme, dhe te nje sistemi ne te ardhmen.
- Kodi i Sistemit te Transmetimit nuk mund te parashikoje dhe adresoje gjithë kushtet e mundeshme operacionale, prandaj OST sh.a. ne rrethana te paparashikuara ne Kod, mund te veproje vendosmerisht ne zbatim te detyrimeve te veta.
- OST-sh.a i kerkohet qe periodikisht te rishikoje zbatimin e Kodit te Sistemit te Transmetimit. Per kete krijohet nje Komision i Rishikimit te Kodit prane OST sh.a. ku perfaqesohen te gjithë Perdoruesit e Sistemit te Transmetimit. Asnje rishikim ose modifikim i Kodit nuk mund te behet pa u diskutuar ne takimin e Komisionit te Rishikimit te Kodit dhe pa u miratuar nga ERE.

1.5.1 Komisioni i Rishikimit te Kodit (Komisioni)

1. Komisioni do te drejtohet nga OST sh.a. dhe do te perbehet nga anetaret e meposhtem:
 - Kryetari caktohet nga OST sh.a.
 - Sekretari caktohet nga OST sh.a.
 - Nje anetar per Centralet Gjenerues Hidrik
 - Nje anetar per Centralet Gjenerues Termik
 - Nje anetar nga çdo Kompani Shperndarese
 - Nje anetar i cili perfaqeson te gjithë Impiantet e Pavarur Gjenerues
 - Nje anetar i cili perfaqeson te gjithë Klientet e Kualifikuar
 - Nje anetar i cili perfaqeson te gjithë Furnizuesit
2. OST sh.a. autorizon Kryetarin dhe Sekretarin e Komisionit, te informoje zyrtarisht te gjithë Perdoruesit per takimin e pare te Komisionit, minimumi shtate dite pune perpara.
Çdo perdorues informon Sekretarin e Komisionit per emrat dhe funksionin e perfaqesuesve te tyre ne Komision jo me pak se tre dite pune perpara takimit te pare te Komisionit.
3. Komisioni harton rregulloren e veprimtarise se tij. Komisioni mblidhet nje here ne tre muaj.
4. Vendimet e Komisionit merren me konsensus. Ne rast te mos arritjes se konsensusit vendimet merren me shumice te thjeshte te pjesemaresve ne takim, por me kushtin qe OST sh.a. te kete te drejten e vetos ne vendimmarrje, e aresyetuar nga fakti i rendesise qe ka ne tregun kombetar dhe nderkombetar te energjise elektrike.
5. Ne mbledhjet e Komisionit kur diskutohet per çeshtje te Mbrojtjes Rele, duhet te jete i pranishem nje perfaqesues i Komiteti te Planit te Mbrojtjes dhe Rivendosjes (KPMR).

1.5.2 Funkcionet e Komisionit te Rishikimit te Kodit

Komisioni i Rishikimit te Kodit duhet:

1. Te mbaje ne nje mbikqyrje te vazhdushme Kodin dhe te marre inisativa per rishikimin e tij.
2. Te analizoje çdo avari te rende ne rrjet dhe mbeshtetur ne kete analize te rishikoje ne menyre te vazhdushme Kodin.
3. Te marre ne konsiderate gjithë kerkesat per ndryshime te Kodit, qe propozohen nga Perdoruesit.
4. Te informoje Palet mbi rekomandimet per ndryshime te Kodit se bashku me aresyet per keto ndryshime dhe çdo kundërshtim nese ka.
5. Te leshoje udhezime per interpretimin dhe zbatimin e Kodit.
6. Te shqyrtoje problemet e ngritura nga Perdoruesit.

1.5.3 Takimet e Veçanta

OST sh.a. mund të mbajë takime të veçanta me Perdorues të veçante. Gjate takimeve diskutohen kërkesat individuale të Perdoruesit apo të një grupi Perdoruesish dhe përgatit propozime për mbledhjet e Komisionit.

1.5.4 Rishikimi i Kodit dhe Versioni i Perpunuar

Sekretari duhet të paraqisë gjithë propozimet për rishikim të Kodit në Komision për shqyrtimin dhe vlerësimin e tyre.

1.6 Administrimi i Kodit

OST sh.a. është Administrator i Kodit të Sistemit të Transmetimit.

1. OST sh.a. në rolin e Administratorit të Kodit ka të drejte:

- a) Të informojë Perdoruesit e Sistemit të Transmetimit të këne parasysht që shfrytëzimi i rrjetit po mbikëqyret nëpërmjet zbatimit të rregullave të Kodit.
- b) Të ndjehet kontrollin e informacionit që qarkullon në përputhje me të gjitha procedurat e Kodit.
- c) OST sh.a. përgatit një raport të detajuar vjetor në lidhje me Administrimin e Kodit, raport që duhet të dërgohet në ERE brenda muajit shkurt të vitit pasardhës.

2. OST sh.a. në përfundim të mbledhjeve të Komisionit të Rishikimit të Kodit, dërgon në ERE raportin me përmbajtjen e mëposhtme:

- përfundimet e dala për rishikimet e Kodit.
- propozimet për rishikimin e Kodit.
- prezantimet e shkruara ose kundërshtimet e ngritura nga Perdoruesit gjate rishikimit.
- paraqet propozime në ERE për të krijuar lehtësira kur Perdoruesit kanë vështirësi në zbatimin e Kodit.

3. OST sh.a., pas miratimit nga ERE të rishikimeve të Kodit, publikon dhe njofton Palet me anën e mjeteve të veta të informimit.

1.7 Përgjegjësi e Kodit

OST sh.a. në zbatimin e detyrimeve të veta sipas Kodit të Sistemit të Transmetimit, mbështetet në informacionin që japin Perdoruesit lidhur me kërkesat dhe qëllimet e tyre. OST sh.a. nuk mban përgjegjësi për pasojat që rrjedhin nga arsyetimi dhe veprimet e bazuara nga informacionet e dhëna nga Perdoruesit në lidhje me kërkesat dhe qëllimet e tyre.

1.8 Konfidencialitetet

Bazuar në termat e Kodit, OST sh.a. do të marrë informacion nga Perdoruesit lidhur me qëllimet e tyre duke respektuar biznesin e tyre në gjenerim, shpërndarje ose furnizim. OST sh.a. nuk publikon informacionet tek të tretet, pa

miratim me shkrim te zoteruesit te informacionit, pervec rasteve kur kjo kerkoet nga Kodi.

1.9 Mosmarrevshjet

1.9.1 Procedurat per Zgjidhjen e Mosmarrevshjeve

Ne rast te ndonje Mosmarrevshjeje ndermjet Perdoruesve dhe OST sh.a., ne lidhje me interpretimin e ndonje klauzole te Kodit, ceshtja do te zgjidhet duke u bazuar ne procedurat e vendosura ne kete kod. Ne rast te ndonje konflikti ndermjet ndonje dispozite te Kodit dhe ndonje kontrate ose Marevshje ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesit, klauzola e Kodit mbizoteron.

1.9.2 Vazhdimesia e Funksionimit te Korporatave

Objektivi i kesaj procedure eshte qe asnje mosmarrevshje te mos pengoje punen e perditeshme te Paleve (OST sh.a. dhe Perdoruesit).

Menjehere pas lindjes se nje mosmarrevshjeje Palet duhet te diskutojne dhe te arrijne ne nje marevshje. Nese marevshja nuk mund te arrihet nga Palet ceshtja referohet ne Komision. Afati per te arritur nje marrevshje apo per te zgjidhur mosmarrevshjen e krijuar, percaktohet nga Rregullorja e Komisionit te Rishikimit te Kodit. Nese vendimi i Komisionit nuk kenaq Palet ne mosmarrevshje, ceshtja referohet ne ERE. Deri ne pritje te vendimit te ERE, Palet do te ndjekin marevshjen egzistuese.

1.9.3 Mosmarrevshjet ne Lidhje me Interpretimin e Kodit

Marevshja e Perkoheshme ndermjet Paleve qe kane interpretime te ndryshme duhet te ndiqet deri ne daljen e nje rregulli te ri nga Komisioni i Rishikimit te Kodit. Nese nje ose te dy palet nuk jane te kenaqura me rekomandimin e Komisionit, ceshtja do te referohet ne ERE, vendimi i te cilit eshte i detyrueshem per zbatim nga Palet.

1.9.4 Mosmarrevshjet per Ceshtje te Pambuluara nga Kodi

Ceshtja do te diskutohet nga Palet, te cilet do te arrijne ne nje Marevshje. Nese Marevshja nuk mund te arrihet, Palet formulojne nje marevshje pune te perkoheshme dhe me pas referojne ceshtjen ne Komisionin e Rishikimit te Kodit edhe nese ceshtja nuk mbulohet nga Kodi. Rekomandimi i dhene nga Komisioni i Rishikimit te Kodit pezullon marevshjen e perkoheshme dhe zbatohet nga te gjitha palet. Nese ndonje pale nuk eshte e kenaqur me rekomandimin e Komisionit te Rishikimit te Kodit, ceshtja do te referohet ne ERE. Vendimi i ERE eshte i detyrueshem per zbatim nga Palet.

1.10 Rrethana te Paparashikuara

Ne situata qe nuk parashikohen ne asnje klauzole te Kodit, OST sh.a. therret nje takim te menjehershem me te gjitha Palet qe preken nga zgjidhja dhe veprimet

qe do te ndermeren ne keto rrethana. Nese nuk arrihet asnje mareveshje, OST sh.a. percakton perkohesisht veprimet qe ndermeren, pasi te jepen aresyet per ceshtjet e shprehura nga Palet e tjera. OST sh.a. sa me shpejte te jete e mundur, referon ceshtjen ne Komisionin e Rishikimit te Kodit, vendimi i te cilit do te jete mbi te gjithë percaktimet e perkohshem te marre nga OST sh.a.. Nese ndonje Pale apelon ne ERE, mbi vendimin e marre nga Komisioni, ERE shqyrton dhe merr vendim. Rekomandimet e paleve ose marrja ne konsiderate e percaktimeve te OST sh.a. zbatohet deri ne daljen e nje vendimi tjetër te ndryshem nga Komisioni i Rishikimit te Kodit; dhe vendimi i Komisionit eshte ne fuqi deri ne daljen e nje vendimi nga ERE. Vendimi i ERE eshte i detyrueshem per zbatim nga Palet.

1.11 Komunikimi ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve

Gjithe komunikimet ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve do te behen me shkrim pervec rasteve kur kerkohet komunikim me goje, dhe ne keto raste keto komunikime do te konfirmohen me shkrim sa me shpejte.

1.12 Pavleshmeria e Pjeseshme

Nese ndonje klauzole ose pjese klauzole e Kodit behet dhe deklarohet e pavleshme per ndonje arsye, vlefshmeria e pjeses se mbetur te klauzoles ose pjeses se saj te Kodit nuk preket.

1.13 Zbatimi i Akteve te Qeverise

Mbas çdo akti te Qeverise per ceshtje te ndryshme qe lidhen me SEE, OST sh.a. njofton menjehere ERE-n dhe te gjithë Perdoruesit per kerkesat e ketyre akteve. Perdoruesit do ti nenshtrohen pjeseve perkatese te Kodit dhe do te pershtaten me aktet perkatese.

1.14 Atributet dhe Kompetencat e OST sh.a.

Sistemi i Transmetimit drejtohet nga nje Operator i Sistemit te Transmetimit, i cili ka licence per te kryer veprimtarine e transmetimit te energjise elektrike.

Operatori i Sistemit te Transmetimit eshte pergjegjes per zhvillimin dhe zgjerimin e Sistemit te Transmetimit, si dhe per menaxhimin e çdo tranzitimi te energjise elektrike, ndermjet sistemeve te huaja, qe shfrytezojne rrjetin shqiptar te Energjise Elektrike.

Operatori i Sistemit te Transmetimit te energjise elektrike siguron:

- a. menaxhimin e integruar dhe funksionimin e qendrueshem te Sistemit te Transmetimit;
- b. mirembajtjen e mjediseve dhe te paisjeve te Sistemit te Transmetimit, ne perputhje me kerkesat e sigurise teknike dhe te funksionimit;

- c. zhvillimin e Sistemit te Transmetimit, ne perputhje me parashikimet afatgjata dhe planet e zhvillimit te sektorit te energjise elektrike;
- d. mirembajtjen dhe zhvillimin e asetëve ndihmese te transmetimit;
- e. furnizimin me energji elektrike te klientëve te lidhur drejtperdrejt me Sistemin e Transmetimit.

1.15 Organizimi i Sistemit te Transmetimit

Ne baze te ligjit Nr.9072 date 22/05/2003 "Per Sektorin e Energjise Elektrike", Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike administrohet nga Operatori Sistemitit Transmetimit (OST sh.a). Asetet ne administrim te OST sh.a. jane:

1. Gjithe linjat 400, 220 dhe 110 kV (deri ne portalet hyrese te çdo N/stacioni 110/TM dhe N/stacionet 110 kV te Centraleve te lidhur direkt me Sistemin e Transmetimit.)
2. N/stacionet 400/220/110 kV, 400/220 kV, 400/110 kV, 220/110/TM kV N/stacionet 220/TM kV.
3. N/stacionet 220 kV te hidrocentraleve V.Dejes, Koman dhe Fierze, (nga portalet hyrese te lidhjes se transformatoreve te blloqeve), si dhe trakti 110kV/150kV perfshire daljet dhe transformatorin brenda Hidrocentralit Bistrice1.

1.16 Kontrolli i Sistemit

Kur nje Perdorues ka marreveshje me OST sh.a., per qellim koordinimi, komunikimi dhe funksionimi te skemave te Sistemit te Transmetimit, OST sh.a. mund ta trajtojte ate nje te Perdoruesit si pjese te Sistemit te Transmetimit, por ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve do te vazhdoje te trajtohet si nje Perdoruesi.

1.17 Periudhat e Emergjences

Ne periudhat e emergjences si: thatesira e tejzgjatur, prurja me plota te medha, nderprerje e furnizimit me lende djegese, luftes, katastrofave natyrore si dhe situatave anormale te percaktuara, Qeveria mund te leshoje direktiva te caktuara per kufizime, kontrole dhe rregulla te tjera, dhe nese keto bien ne kontradite me klauzolat e Kodit, ato klauzola, paragrafe ose pjese te Kodit do te trajtohen si perkohesisht te pezulluara per aq kohe sa zgjat emergjenca.

1.18 Komunikimet

Komunikimet egzistuese deri ne daten e marrjes se miratimit te Kodit, jane kerkesat minimale te komunikimit dhe ruhen nga Palet ne kushte te mira funksionimi. Per te siguruar menaxhimin dhe kontrollin e instalimeve nga OST sh.a., instalimet per komunikimin ndermjet Perdoruesve dhe OST sh.a. duhet te zbatojne normat specifike ne fuqi. Hollesite e lidhjes me sistemin e

KODI I PERGJITHSHEM

telekomunikacionit percaktohen ne marreveshje kur miratohet lidhja me Sistemin e Transmetimit.

OST sh.a. siguron, zhvillon dhe kryen punime per instalimin e Sistemit te Kontrollit dhe Perftimit te te Dhenave (SKADA). Keto sisteme i perkasin OST sh.a.. Perdoruesit jane te detyruar te lejojne hyrjen ne pikat lidhese me Sistemin e Transmetimit per matjen e tensionit, rrymes, frekuences, fuqise aktive dhe reaktive, dhe japin informacion lidhur me paisjet e takim-stakimit, te cilat tregojne kushtet e instalimeve dhe te sinjaleve te alarmit me qellim kalimin e ketyre informacioneve ne SKADA. Instalimet e kontrollit dhe te marrjes se te dhenave, si sisteme nderfaqesuese ndermjet Perdoruesit dhe OST sh.a., percaktohen ne momentin kur jepet miratimi teknik per lidhjen.

PERMBAJTJA E LENDES

PJESA 2

KODI I PLANIFIKIMIT

- 2.1 Hyrje**
 - 2.1.1 Zgjerimi i Sistemit te Transmetimit**
 - 2.1.2 Tipet e Zgjerimit te Sistemit te Transmetimit**
 - 2.1.3 Nevojat per nje Planifikim Paraprires te Sistemit te Transmetimit**
 - 2.1.4 Nevoja per Standarte dhe Procedura**
- 2.2 Objektivat e Kodit te Planifikimit**
- 2.3 Qellimi i Kodit te Planifikimit**
 - 2.3.1 Zbatuesit te Kodit te Planifikimit**
 - 2.3.2 Zbatimi i KP nga Perdoruesit e Prespektives**
- 2.4 Kriteret e Planifikimit**
- 2.5 Planifikimi dhe Zhvillimi i Sistemit Elektroenergjetik**
 - 2.5.1 Plani i Perspektives**
- 2.6 Bazat e Planifikimit**
 - 2.6.1 Planifikimi i Gjenerimit**
 - 2.6.2 Planifikimi i Sistemit te Transmetimit**
 - 2.6.3 Planifikimi i Shperndarjes**
- 2.7 Procedurat e Planifikimit**
 - 2.7.1 Njesia Koordinuese**
 - 2.7.2 Informavioni qe jepet ne OST sh.a.**
 - 2.7.3 Informavioni qe jepet nga OST sh.a.**
- 2.8 Te Dhenat e Planifikimit qe do te jepen nga OST sh.a.**
 - 2.8.1 Te Pergjithshme**
 - 2.8.2 Te Dhenat qe jepen nga OST sh.a. me Kerkese te Perdoruesve**
- 2.9 Te dhenat e Sistemit te Transmetimit te OST sh.a.**
- 2.10 Pagesa per te Dhenat**
- 2.11 E drejta e OST sh.a. te mbaje Informacionin**
- 2.12 Konfidencialiteti i te Dhenave**
- 2.13 Te Dhenat e Planifikimit te Kerkuara nga Perdoruesit**
 - 2.13.1 Sistemimi i te dhenave qe jepen nga Perdoruesit ne OST sh.a.**
- 2.14 Kategorite e te Dhenave te Planifikimit**
 - 2.14.1 Te Dhenat Specifike Shtese dhe Konfidenciale**
 - 2.14.2 Te Dhenat Fillestare te Projektit te Planifikuar**
 - 2.14.3 Te Dhenat e Detyruara te Projektit te Planifikuar**

- 2.14.4 Te Dhenat Standarte te Planifikimit**
- 2.14.5 Te Dhenat e Detajuara te Planifikimit**
- 2.14.6 Te Dhenat Vjetore te Planifikimit**
- 2.14.7 Te Dhenat te Planifikimit 5 Vjecar**
- 2.14.8 Te Dhena per Punet ne Progres**
- 2.14.9 Te Dhena Perfundimtare**
- 2.14.10 Te Dhena Shtese**
- 2.14.11 Mosmarja parasysh e te Dhenave**
- 2.15 Planifikimi per Permireshimin dhe Modifikimin e Paisjeve te Sistemit Elektroenergjetik ekzistues**
 - 2.15.1 Hyrje**
 - 2.15.2 Objektivat**
 - 2.15.3 Sistemi i Transmetimit**
 - 2.15.4 Sistemet e Shperndarjes**
 - 2.15.5 Centralet Gjenerues**
 - 2.15.6 Afatet Kohore**
 - 2.15.7 Zbatimi**

PJESA 2

KODI I PLANIFIKIMIT

2.1 Hyrje

Kodi i Planifikimit (KP) specifikon kriteret dhe procedurat qe do te zbatohen nga OST sh.a. per planifikimin dhe zhvillimin e Sistemit te Transmetimit.

Perdoruesit e Sistemit te Transmetimit duhet te marrin ne konsiderate Kodin e Planifikimit kur planifikojne zhvillimin e sistemeve/objekteve te tyre.

2.1.1 Zgjerimi i Sistemit te Transmetimit

Kerkesa per fuqizimin ose zgjerimin e Sistemit te Transmetimit mund te linde per disa arsye, nje pjese e te cilave jepen me poshte:

1. Zhvillimi i Sistemit/Objektit te Perdoruesit qe eshte i lidhur me Sistemin e Transmetimit si rezultat i zhvillimit te Perdoruesit;
2. Futja ne Sistemin e Transmetimit e nje Pikelidhje te Re te sistemit/objektit te Perdoruesit;
3. Nevoja per rritjen e kapacitetit te Sistemit te Transmetimit dhe ruajtjen e standarteve te sigurise, ne pershtatje me rritjen e parashikuar te kerkeses ne transmetim;

2.1.2 Tipet e Zgjerimit te Sistemit te Transmetimit

Fuqizimet ose zgjerimet e Sistemit te Transmetimit mund te perfshijne:

1. Pikat e Lidhjes ndermjet Sistemit te Transmetimit dhe Sistemit/objektit te Perdoruesit;
2. Linjat e transmetimit ose paisjet, te cilat bashkojne Pikat e Lidhjes me pjesen e tjeter te Sistemit te Transmetimit;
3. Linjat e transmetimit ose paisjet, brenda vete Sistemit te Transmetimit;
4. Nenstacionet e Rrjetit te Transmetimit

2.1.3 Nevoja per nje Planifikim Paraprires te Sistemit te Transmetimit

Sistemi i Transmetimit duhet te planifikohet paraprakisht ne nje kohe te mjaftushme paraprirese, ne menyre qe te lejoje Perdoruesit e ketij Sistemi, te bejne planifikimet per zgjerimin e sistemeve/objekteve te tyre.

Prandaj KP paraqet periudhat kohore per shkembimin e informacionit midis OST dhe Perdoruesve. Per informacionin qe shkembet ruhet konfidencialiteti.

2.1.4 Nevoja per Standarte dhe Proçedura

Standartet dhe Procedurat brenda ketij Kodi Planifikimi kane per qellim te bejne te mundur konsultimin e OST sh.a. me Perdoruesit, per te patur nje SistemTransmetimi eficient, te kordinuar, te sigurt dhe ekonomik, me qellim qe te plotesoje kerkesat ne te ardhmen.

2.2 Objektivat e Kodit te Planifikimit

Objektivat e Kodit te Planifikimit jane:

- a) Te percaktoje Procedurat per shkembimin e informacionit ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve, duke respektuar çdo propozim te Perdoruesve per zhvillimin e Sistemeve/objekteve te tyre, qe mund te kete ndikim ne sjelljen e Sistemit te Transmetimit;
- b) Te detajoje informacionin, te cilin OST sh.a. do te beje te gatshem per Perdoruesit, me qellim qe te lehtesoje identifikimin dhe vleresimin e mundesive per perdorim ose Lidhjen ne Sistemin e Transmetimit;
- c) Te detajoje informacionin qe OST sh.a. kerkon nga Perdoruesit, me qellim qe OST sh.a. te planifikoje zhvillimin e Sistemit te Transmetimit, per te ndihmuar zhvillimet e propozuara te Perdoruesve;
- d) Te specifikojte Standartet dhe Procedurat per planifikimin dhe projektimin, te cilet do te zbatohen nga OST sh.a. ne planifikimin dhe zhvillimin e Sistemit te Transmetimit.

2.3 Qellimi i Kodit te Planifikimit

2.3.1 Zbatuesit e Kodit te Planifikimit

Kodi i Planifikimit duhet te zbatohet nga OST sh.a. dhe Perdoruesit, qe jane:

- 1) Gjeneratorët qe lidhen direkt ne Sistemin e Transmetimit.
- 2) Kompanite Shperndarese.
- 3) Konsumatorët e Kualifikuar.
- 4) Furnizuesit.

2.3.2 Zbatimi i KP nga Perdoruesit e Perspektives

Subjektet, veprimtaria e te cileve ne perspektive, do ti vendose ata ne ndonje nga kategorite e Perdoruesve te mesiperme, do te merren ne konsiderate si reference ne rolin e tyre ne perspektive, ashtu sikur edhe Perdoruesit aktuale qe jane te lidhur.

2.4 Kriteret e Planifikimit

OST sh.a. dhe Perdoruesit qe perdorin Sistemin e Transmetimit zbatojne kriteret e planifikimit ne teresi per planifikimin dhe zhvillimin e sistemeve/objekteve, siç detajohet ne Shtojcen - B.

2.5 Planifikimi dhe Zhvillimi i Sistemit Elektroenergjetik

2.5.1 Plani i Perspektives

- 1) OST sh.a. harton Planin e Perspektives, qe perben bazat per gjithe Planifikimet e detajuara te metejshme ne Sektorin e Energjise Elektrike ne Shqiperi. Gjithe planifikimi i gjenerimit, shperndarjes dhe konsumatoreve te kualifikuar do te behen duke u bazuar ne Planin e Perspektives.
- 2) Plani i Perspektives do te mbuloje nje periudhe 15 vjeçare. Ky plan perfshin parashikimet per nevojat per energji elektrike, pikun e fuqise, kapacitetet shtese per energji elektrike, kapacitetet transmetuese, humbjet dhe parametrat e tjere te rendesishem te SEE.
- 3) Plani i Perspektives permban planin e veprimeve te Sistemit te Transmetimit dhe te Perdoruesve lidhur me importet, eksportet dhe kufizimet.
- 4) OST sh.a. do te vleresoje nevojat per energji elektrike bazuar ne te dhenat e Kompanive te Shperndarjes dhe Perdoruesve te Kualifikuar. Megjithate OST sh.a. kryen analiza te pjeseshme te percaktimit te nevojave dhe ngarkesave per kategorite e meposhteme te konsumatoreve fundore.
 - Familjare
 - Sherbime Publike
 - Agrikulture (Stacioneve te pompave per kullimin e ujrave)
 - Industriale
- 5) Kompanite Shperndarese do te analizojne ne menyre te detajuar ngarkesat per te gjithe kategorite e konsumatoreve te vet. Ne menyre te ngjashme te gjithe konsumatorit e kualifikuar te fuqise do te paraqesin nevojat e tyre per zgjerim dhe ngarkese ne OST sh.a.
- 6) OST sh.a. do te perpunojte te gjitha te dhenat dhe do te pergatise nje plan te hollesishem.
- 7) OST sh.a. ne planifikimin e vet do te vleresoje humbjet ne perqindje dhe ne vlere, per Sistemin e Transmetimit ne teresi dhe elemente te veçante te tij, me ndihmen e menyrave te meposhtme:
 - Duke u bazuar ne vleresimin e humbjeve te fuqise ne pikun e ngarkeses ne Sistemin e Transmetimit, qe percaktohen nga studimet e Shperndarjes se Flukseve me ndihmen e programeve kompjuterike.
 - Duke kryer studime pilot ne elemente te veçante, me anen e matjes se energjise elektrike ne te dy anet e elementit perkates.

2.6 Bazat e Planifikimit

2.6.1 Planifikimi i Gjenerimit

- a) Baze per planifikimin e Gjenerimit do te jete Plani i Perspektives i hartuar nga OST sh.a., i cili modifikohet here pas here per t'iu pershtatur rrethanave ne optimizimin e Sistemit Elektroenergjetik.
- b) Gjeneruesi i Pavarur duhet te hartoje e paraqese nje Plan 5 vjeçar per zhvillimin e sistemit/objektit te tij sikurse eshte specifikuar ne Kodin e Planifikimit.
- c) Çdo zhvillim i planifikuar nga nje Gjenerues i Pavarur duhet te rezultoje ne rritje te efciences dhe kapacitetit te tij dhe perfshin veprimet e meposhtme:
 - Shtese te njesive te reja
 - Heqje te njesive te vjetra
 - Rinovim dhe modernizim i njesive egzistuese.
- d) Nje Central i Ri Gjenerues do te perfshihet ne planifikimin e gjenerimit, nese ai zbaton Ligjin per Sektorin e Energjise Elektrike.

2.6.2 Planifikimi i Sistemit te Transmetimit

- a) Baze e planifikimit dhe zhvillimit te Sistemit te Transmetimit do te jete Plani i Perspektives i hartuar nga OST sh.a., i cili modifikohet here pas here per t'iu pershtatur rrethanave ne optimizimin e Sistemit Elektroenergjetik.
- b) OST sh.a. harton Planin e Perspektives se Sistemit te Transmetimit bazuar ne:
 - Studimet per Shperndarjen e Flukseve
 - Studimet per Lidhjet e Shkurtera
 - Studimet per Qendrueshmerine Statikr dhe Dinamike
 - Studimet mbi Energjine e MosfurnizuarGjate kryerjes se studimeve te mesiperme, OST sh.a. do te marre ne konsiderate edhe zhvillimet ne Sistemet/objektet e Perdoruesve.
- c) OST sh.a. do te pergatise nje plan 5 vjeçar per zhvillimin e skemave te Sistemit te Transmetimit.

2.6.3 Planifikimi i Shperndarjes

Baze per planifikimin e Shperndarjes do te jete Plani i Perspektives i hartuar nga OST sh.a., i cili modifikohet here pas here per t'iu pershtatur rrethanave ne optimizimin e Sistemit Elektroenergjetik. Kompanite Shperndarese ne menyre te pavarur do te formulojne planin e Perspektives dhe do ta paraqesin ne OST sh.a.. OST sh.a. do te shikojte vlefshmerine dhe do te modifikoje planet, nese eshte e nevojeshme, pas studimit te metodologjise dhe krahasimit me te dhenat historike. Me pas OST sh.a. do te konsolidoje Planin e Perspektives per te gjithë

strukturen dhe do ta perdore ate per formulimin e Planit te Perspektives se Transmetimit.

2.7 Procedura e Planifikimit

2.7.1 Njesia Kordinuese

OST sh.a. do te kordinoje Planifikimin e Perdoruesve te lidhur me Sistemin e Transmetimit, bazuar ne te dhenat e planifikimit ne menyren e pershkruar ne Kod.

2.7.2 Informacioni qe jepet ne OST sh.a.

Perdoruesit e lidhur dhe ata qe kerkojne te lidhen ne Sistemin e Transmetimit do te japin informacion dhe te dhena ne OST sh.a. bazuar ne specifikimet e Kodit te Planifikimit.

2.7.3 Informacioni qe jepet nga OST sh.a.

OST sh.a. do t'u jape informacion dhe te dhena Perdoruesve te lidhur dhe ata qe kerkojne te lidhen ne Sistemin e Transmetimit, me kerkese bazuar ne specifikimet e Kodit te Planifikimit.

2.8 Te Dhenat e Planifikimit qe do te jepen nga OST sh.a.

2.8.1 Te Pergjithshme

OST sh.a. me kerkese te Perdoruesit jep informacione dhe te dhena ne lidhje me nje pjese te Sistemit te Transmetimit, qe t'u krijoje atyre mundesi per lidhjen dhe perdorimin e Sistemit te Transmetimit.

Informacione dhe te dhena te tilla jane subjekt i rezervuar siç permendet ne Kod.

2.8.2 Te Dhena qe jepen nga OST sh.a. me Kerkese te Perdoruesve

OST sh.a. do te furnizoje me çdo informacion tjeter qe mund te kerkohet ne menyre te arsyetuar per t'i bere te mundur Perdoruesit te identifikojne dhe vleresojne mundesite per tu lidhur dhe perdorur nje pjese te Sistemit te Transmetimit, te specifikuar ne kerkese. Nese kerkohet, OST sh.a. gjithashtu do te ofroje pikepamjet e veta mbi gjendjen e pjeses se sistemit te specifikuar ne kerkese.

2.9 Te dhenat e Sistemit te Transmetimit te OST sh.a.

- a) Te dhenat e Sistemit te Transmetimit konsistojne ne paraqitjen e Sistemit te Transmetimit egzistues dhe Sistemit te Transmetimit ne te ardhmen ashtu si pershkruhet ne Planin e Perspektives. Te dhena te tilla perfshijne:
 - Harten e Shtetit qe tregon elementet egzistues te Sistemit te Transmetimit dhe ato te perspektives (te treguara me pika).

- Skemen nje fazore te Sistemit te Transmetimit qe tregon elementet egzistues dhe ato te perspektives (te treguara me pika) si dhe pikat ku lidhen Centralet Gjenerues.
- b) Te dhenat e Shperndarjes do te kufizohen ne Nenstacionet 110/TM kV te Rrjetit duke treguar per to daljet e linjave dhe te transformatoreve.
- c) OST sh.a. do te publikoje nje liste te pikave te preferuara per lidhje ne Sistemin e Transmetimit.
- d) OST sh.a. gjithashtu do te furnizojë Perdoruesit me te dhenat specifike te kerkuara nga ata.

2.10 Pagesa per te Dhenat

OST sh.a. do te kete te drejte t'u kerkoje Perdoruesve pagese per çdo te dhene te Sistemit te Transmetimit, dhe do te informoje Perdoruesin per gjithë koston brenda 15 diteve, pas marjes se kerkeses specifike. Te dhenat e Sistemit te Transmetimit do te jepen brenda dy muajve pas kerkeses se Perdoruesit, ne varesi te natyres dhe kompleksitetit te te dhenave te kerkuara.

2.11 E drejta e OST sh.a. te mbaje Informacionin

OST sh.a. do te kete te drejte te mbaje te fshehte çdo te dhene te Sistemit te Transmetimit, nese ne opinionin e arsyetuar nga OST sh.a., nxjerrja e ketyre informacioneve do te ndikojë seriozisht ne interesin komercial te OST sh.a.. Megjithate OST sh.a. do te jape nje minimum te dhenash kur eshte e qarte, qe Perdoruesit nuk mund te kryejne biznesin e tyre pa keto te dhena.

2.12 Konfidentaliteti i te Dhenave

Gjithe te dhenat qe merr OST sh.a. nga Perdoruesi dhe anasjelltas do te trajtohen si konfidenciale dhe nuk do te behen te njohura tek palet e treta. Te dhenat do te perdoren vetem per qellimin qe ato jepen.

2.13 Te Dhenat e Planifikimit te Kerkuara nga Perdoruesit

2.13.1 Sistemimi i te dhenave qe jepen nga Perdoruesit ne OST sh.a.

Çdo Perdorues duhet ti jape OST sh.a.-se te dhenat qe kane te bejne me sistemin/objektin e tij.

- a) te azhornoje bazen e te dhenave qe nevojiten per kryerjen e studimeve dhe planifikimin e Sistemit te Transmetimit;
- b) te hartojë te plote planin vjetor per sistemin/objektin e tij brenda planit 5 vjeçar te OST sh.a.;
- c) te rishikojë progresin e projekteve te reja dhe zhvillimet e aprovuara me perpara, brenda planit 5 vjeçar;
- d) te konfirmojë pershtatshmerine me kerkesat sipas Licenses se tij dhe sipas Kodit.

Te dhenat qe do te perftohen nga OST sh.a. direkt nga Gjeneruesit do te jene ne formatet e percaktuara ne Kodin e Planifikimit.

2.14 Kategorite e te Dhenave te Planifikimit

Per te plotesuar kerkesat e permendura me lart, te dhenat e planifikimit nga Perdoruesit do te kategorizohen ne dy grupe:

1. Te Dhenat Fillestare te Projektit te Planifikuar;
2. Te Dhenat te Detyruara te Projektit te Planifikuar;

ku secili grup permban:

- Te Dhenat Standarte te Planifikimit;
- Te Dhenat te Detajuara te Planifikimit;
- Te Dhenat Vjetore te Planifikimit te Sistemit;
- Te Dhenat te Planifikimit 5 vjecar te Sistemit;
- Te Dhenat per Punet ne Progres;
- Te Dhenat Perfundimtare;

Çdo Perdorues do te paraqese keto te dhenat ne OST sh.a. deri ne 30 shtator te cdo viti, per vitin/vitet pasardhes.

2.14.1 Te Dhenat Specifike Shtese dhe Konfidenciale

Ne shtese te specifikimeve te mesiperme, OST sh.a. mund te ndjek vertetesine e te Dhenave duke kerkuar qartesime dhe/ose informacione shtese nga Perdoruesit per te dhenat e marra.

Deri ne kohen qe hyn ne Fuqi Marreveshja e Lidhjes ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesit, te Dhenat do te trajtohen si konfidenciale dhe nuk do te hapen per palet e treta.

2.14.2 Te Dhenat Fillestare te Projektit te Planifikuar

- Te dhenat e parashtruara ne kohen e aplikimit per Lidhje dhe Perdorim te Sistemit te Transmetimit, do te quhen si Te Dhenat Fillestare te Projektit te Planifikuar.
- Te dhenat fillestare te Projektit te Planifikuar do te permbajne normalisht vetem te Dhenat Standarte te Planifikimit, derisa te kerkohen ne menyre specifike te Dhenat te Detajuara te Planifikimit nga OST sh.a..

2.14.3 Te Dhenat e Detyruara te Projektit te Planifikuar

Pas ofertes per nje Mareveshje Lidhje te pranuar nga Perdoruesi, te Dhenat e parashtruara me pare dhe me pas te marra nga OST sh.a. duke u bazuar ne Kodin e Planifikimit, do te quhen Te Dhenat e Detyruara te Projektit te Planifikuar. Keto te dhenat do te formojne bazen per Planifikimin e Sistemit te

Transmetimit. Te Dhenat e Detyruara te Projektit te Planifikuar nuk do te trajtohen konfidenciale ne menyre qe:

- OST sh.a. te mund te perfshije keto te dhena ne sistemin e tij te te Dhenave ne pajtueshmeri me paragrafet e **Kodit te Planifikimit**.
- OST sh.a. te mund ti hap keto te dhena ne Perdorues te tjere, ndersa eshte duke marre ne Konsiderate formen e aplikimit te tyre per lidhje ne dhe /ose te perdorimit te Sistemit te Transmetimit. Te dhenat perdoren vetem per qellimin e marre.

Te Dhenat e Detyruara te Projektit te Planifikuar normalisht do te perfshijne te dyja: Te Dhenat Standarte te Planifikimit dhe Te Dhenat e Detajuara te Planifikimit.

2.14.4 Te Dhenat Standarte te Planifikimit

2.14.4.1 Gjeneruesit

- Te dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin perkates A.1, Pjesa-1, Shtojca-A,.
- Te dhenat parashtrohen gjate aplikimit per Lidhje te Re, per shtim te nje njesie Gjeneruese, per çdo modifikim te impianteve dhe paisjeve te cilat ndikojne ne sjelljen e Sistemit te Transmetimit.
- Te dhenat duhet te paraqiten nga Perdoruesit e lidhur ne Sistemin e Transmetimit ne pajtueshmeri me paragrafet perkates.

2.14.4.2 Transmetimi

- Te dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin A.2 ,Pjesa-1, Shtojca –A,.

2.14.4.3 Shperndarja

- Te dhenat e Shperndarjes listohen si ne paragrafin A.3, Pjesa-1, Shtojca-A.
- Te dhenat duhet te paraqiten me aplikimin per lidhje te reja, per shtese te linjave te reja dhe nenstacioneve, per çdo modifikim te linjave dhe paisjeve, te cilat mund te ndikojne materjalisht ne sjelljen e Sistemit te Transmetimit.

2.14.4.4 Klientet (Konsumatoret) e Kualifikuar

- Te dhenat e Klienteve te Kualifikuar listohen si ne paragrafin A.3, Pjesa-1, Shtojca-A.
- Te dhenat duhet te paraqiten me aplikimin per lidhje te reja, per shtese te linjave te reja dhe nenstacioneve, per çdo modifikim te linjave dhe paisjeve, te cilat mund te ndikojne materjalisht ne sjelljen e Sistemit te Transmetimit.

2.14.4.5 Formatet

Ne te gjitha rastet te dhenat paraqiten ne formatet e pershkruar ne Shtojca, dhe ne rast se nuk jane ne Shtojca te shoqerohen me nje shenim qe mbulon termat qe nuk perfshihen ne Shtojca.

2.14.5 Te Dhenat e Detajuara te Planifikimit

2.14.5.1 Formatet

Te dhenat e kerkuara listohen ne Paragrafet: A.4; A.5; A.6; A.7; A.8; A.9; A.10; A.11; Pjesa-2 Shtojca-A,.

2.14.5.2 Te Dhena te Perdoruesve Egzistus

Perdoruesit tashme te lidhur ne Sistemin e Transmetimit, do te dergojne te dhenat deri ne 30 Shtator per vitin/vitet pasardhes.

2.14.5.3 Te Dhena te Perdoruesve te Perspektives

Te dhenat duhet te paraqiten nga te gjithë Perdoruesit qe kerkojne te lidhen ne Sistemin e Transmetimit.

2.14.6 Te Dhenat Vjetore te Planifikimit (Jepen nga te gjithë Perdoruesit)

2.14.6.1 Formatit

Te dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin **A**, Pjesa-3. Shtojca –A,

2.14.6.2 Afati Kohor

Te gjithë perdoruesit e lidhur ne Sistemin e Transmetimit, do te dergojne te dhenat deri me 30 Shtator per vitin pasardhes.

2.14.7 Te Dhenat te Planifikimit 5 Vjecar (Jepen nga te gjithë Perdoruesit)

2.14.7.1 Formatit

Te dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin **B**, Pjesa-3. Shtojca -A.

2.14.7.2 Afati Kohor

Te gjithë perdoruesit e lidhur ne Sistemin e Transmetimit, do te dergojne te dhenat deri me 30 shtator, per 5 vitet pasardhes.

2.14.8 Te Dhena per Punet ne Progres (Jepen nga te gjithë Perdoruesit)

2.14.8.1 Formatit

Te dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin **C**, Pjesa–3. Shtojca-A.

2.14.8.2 Afati Kohor

Te gjithë perdoruesit e lidhur ne Sistemin e Transmetimit, deri me 31 Mars, do te paraqesin keto te dhena.

2.14.9 Te Dhenat Perfundimtare

2.14.9.1 Formati

Te Dhenat e kerkuara listohen ne paragrafin **D**, Pjesa-3, Shtojca –A.

2.14.9.2 Afati Kohor

Te gjithë perdoruesit e lidhur ne Sistemin e Transmetimit, do te dergojne te dhenat ne kohen e perfundimit te punimeve dhe kur ata jane te gatshem per t'u lidhur me Sistemin e Transmetimit.

2.14.10 Te Dhena Shtese

Nese per kryerjen e planifikimit ose per kryerjen e funksioneve te tjera te nje Pale, nje Pale kerkon nga nje Pale tjetere, te dhena shtese pervec atyre te pershkuara ne Kodin e Planifikimit dhe Shtojcat e tij, te dhena te tilla mund te shkembihen me nje miratim reciprok ne çdo kohe ndermjet subjekteve te autorizuar sipas kushteve te pergjithshme dhe perkufizimeve te permendura ne kete Kod Planifikimi.

2.14.11 Mosmarja parasysh e te Dhenave

Pjese te caktuara te te dhenave te pershkuara ne kete Kod mund te mos merren parasysh ne ndonje kohe me ane te nje deklarate te shkruar nga Pala marrese me kerkese te Pales dhenese.

2.15 Planifikimi per Permiresimin dhe Modifikimin e Paisjeve te Sistemit Elektroenergjetik ekzistues

2.15.1 Hyrje

Ky paragraf shqyrton planifikimin per permiresimin e sjelljes se Sistemit Elektroenergjetik ekzistues dhe paisjeve ne te. Ky proces mund te perfshije modifikimin dhe/ ose zevendesimin total te paisjeve duke kryer nje seri punimesh por pa nderhyre ne paisjen kryesore. Modifikime te vogla dhe riparime te paisjeve kryen vetem per qellimin e pershkuar ne kete paragraf. Gjithe Palet identifikojne zonat ku do te kryhen punet modifikuese duke investuar shuma te cilat do te permiresojne cilesine dhe/ose sasine e perfitimeve dhe do te zhvillojne planet per permiresimin e sjelljes se sistemeve/objekteve te tyre. OST sh.a. do te nxise dhe kordinoje programet e Perdoruesve ne zhvillimin e planeve per modifikimin dhe permiresimin e sistemeve/objekteve te tyre.

2.15.2 Objektivat

Synimet e Planeve te tilla, qe perfshijne investime te vogla, jane: permiresimi i sjelljes se paisjeve, i cilesise se furnizimit me energji elektrike, i qendrueshmerise se rrjetit, i sigurise, i kriterit ekonomik, i reduktimit te humbjeve te energjise dhe i permiresimit te standarteve te sigurise dhe jetes se paisjeve.

2.15.3 Sistemi i Transmetimit

OST sh.a. do te zhvilloje programe te permiresimit te sjelljes se Sistemit te Transmetimit. Zonat ne te cilat permiresime te tilla jane planifikuar percaktohen nga OST sh.a. kohe pas kohe. Disa shembujt jepen me poshte:

- Zevendesimi i releve ekzistuese me rele cilesore.
- Zevendesimi i çelsave ekzistues, per te zvogeluar kohen e veprimit te tyre.

Perdoruesit mund ti kerkojne OST sh.a.-s te modifikojne mbrojtjen rele, sistemin e kontrollit dhe kryerjen e modifikimeve te vogla ne Sistemin e Transmetimit, qe te reduktoje impaktet negative ne sisteme/objektet e tyre. OST sh.a. mund te pranoje t'i kryeje ose jo ato modifikime duke kryer studimet perkatese.

2.15.4 Sistemet e Shperndarjes

Kompanite Shperndarese do te pergatisin plane per modifikimin e sistemeve te mbrojtjes dhe te automatikes, per instalimin e releve te frekuences ne bashkeveprim me OST sh.a.. OST sh.a. mund te keshilloje modifikime dhe permiresime te Sistemit te Shperndarjes si mirembajtje speciale dhe zevendesim te pak pjeseve te dobeta me qellim qe te ule çkyçjet nga difekte te shpeshta dhe ndikimet e tyre ne Sistemin e Transmetimit.

Gjithashtu kur pjese te Sistemit te Transmetimit ne pika te veçanta jane te mbingarkuara, si rrjedhoje e nivelit te ulet te faktorit te fuqise ($\cos \varphi$), problemi duhet te zgjidhet menjehere nga nderhyrja e Kompanive Shperndarese duke instaluar urgjentisht kapacitore. OST sh.a. i kerkon Kompanive Shperndarese te instalojne kapacitore ne zona specifike ne menyre urgjente duke i parashtruar kete paragraf te **Kodit**. Deshtimi ne instalimin e kapacitoreve nga Kompanite Shperndarese, detyron OST sh.a., qe te kufizojne ngarkesen ne menyre te menjehershme.

2.15.5 Centralet Gjenerues

OST sh.a. keshillon Gjeneruesit e veçante te instalojne Sistem Stabilizatoresh te Fuqise (PSS) per njesite gjeneruese te tyre nese OST sh.a. e gjen thelbesore per rritjen e sigurise statike te Sistemit Elektroenergjetik pas studimesh te detajuar. Kostoja e modifikimeve perballohet nga Gjeneruesit ne baze te kerkeses se OST sh.a., per permiresimin e sigurise dhe qendrueshmerise statike dhe dinamike te rrjetit.

2.15.6 Afati Kohor

OST sh.a. dhe gjithë Perdoruesit pergatisin nje Plan dy Vjeçar per Rinovim dhe Modifikim te sistemeve/objekteve te tyre qe paraqitet ne Janar te çdo viti. Planet dy vjeçar Rinovim & Modifikim te Perdoruesve do te paraqiten ne OST sh.a. deri me 31 Janar. Planet per Rinovim & Modifikim dhe formatet perkatese u jepen nga OST sh.a. çdo Perdoruesi me kerkesen e tij.

2.15.7 Zbatimi

Zbatimi i modifikimeve mund te rinovohet ose te shtyhet me miratim reciprok. Nje pale mund te kerkoje per shtyrje afati per arsye teknike ose veshtiresi te tjera te genesishme. Nese nuk arrihet asnje marreveshje ndermjet paleve per progamin e rinovimit, çeshtja zgjidhet nga procedura e pershkruar ne paragrafin perkates 1.5 te Kodit te Pergjithshem.

KODI I PLANIFIKIMIT

Shtojca A. Te Dhenat e Planifikimit

Pjesa-1 Te Dhenat Standarte te Planifikimit

A.1 Gjeneruesit

A.1.1 Central Termik i Energjise Elektrike

Lidhja

1	Pika e Lidhjes	Jep nje skeme nje fazore te Lidhjes se propozuar me Sistemin e Transmetimit
2	Tensioni	(kV); Niveli i tensionit ne pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit
3	Koha e Planifikuar	Koha e perafert e planifikuar per lidhjen me Sistemin e Transmetimit

Kapaciteti i Centralit

1	Kapaciteti Total i Centralit (MW)	Gjendja per centralet ekzistuese. Kapaciteti per centralet e raja, e ndare ne faza
2	Numeri i njesive dhe kapaciteti i tyre	

Te dhena te njesive Gjeneruese

1	Njesi Gjeneruese me Avull	Gjendja, tipi, kapaciteti, presioni i avullit, temperatura e avullit etj.
2	Turbine me avull	Gjendja, tipi, kapaciteti
3	Gjeneratori (Alternatori)	Tipi Karakteristika nominale (Sn, Pn ne MVA dhe MW) Tensioni Nominal (Un ne kV) Faktori Nominal i Fuqise ($\cos\phi$) Aftesia per Fuqi Reaktive (MVar) Fuqia e Qarkut te Shkurter Reaktanca Kalimtare Gjatesore (ne p.u. te MVA) Reaktanca Superkalimtare Gjatesore (ne p.u. te MVA) Kerkesa per Fuqi Ndhimese (Nevojat Vetiake) Kurba e Aftesise se Gjeneratorit Kurba e Ngopjes se Lidhjes se Shkurter
4	Transformatori i Bllokut Gjenerator-Transformator	a) Tipi b) Kapaciteti Nominal (MVA) c) Niveli i Tensionit (HV/LV)

KODI I PLANIFIKIMIT

		d) Rregullimi i Tensionit. Numri i shkalleve dhe ($\pm\%$) per çdo shkalle dhe ne total e) Rezistenca e Plote ne % (Renditja e Drejte per Ngarkese te Plote)
--	--	---

Per nevojat vetiake

1	Fuqia Totale ne MW dhe MVA e kerkuar per paisjet ndihmese	
2	Fuqia e jashtme totale e Kerkuar per startim	

A.1.2 Central Hidro Elektrike Lidhja

1	Pika e Lidhjes	Jep nje skeme nje fazore te Lidhjes se Propozuar me Sistemin Transmetimit
2	Tensioni	kV; Niveli i tensionit ne pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit
3	Tipi Centralit Hidrik	Pershkrimi i Centralit, tipi i tij: me Rezervuar ose Run-of-River; treguesit e vepres (volumi total i rezervuar, volumi aktiv i rezervuarit, niveli maksimal i ujit, niveli maksimal i punes, niveli minimal i punes, prurjet, etj)

Kapaciteti i Centralit

1	Kapaciteti total i Centralit (MW)	Gjendja per centralet ekzistuese. Kapaciteti per centralet e raja, e ndare ne faza
2	Nr. i njesive dhe kapaciteti i tyre	

Te dhena te njesive Gjeneruese

1	Regjimet e punes	Maksimal, Minimal, Mesatar. Parametrat ne regjimet maksimal, minimal, mesatar.
2	Turbinat	Gjendja, tipi, kapaciteti
3	Gjeneratori (Alternatori)	Tipi Karakteristika nominale (S_n , P_n ne MVA dhe MW) Tensioni Nominal (U_n ne kV) Faktori Nominal i Fuqise ($\cos\varphi$) Aftesia per Fuqi Reaktive (MVar) Fuqia e Qarkut te Shkurter

KODI I PLANIFIKIMIT

		Reaktanca Kalimtare Gjatesore (ne p.u. te MVA) Reaktanca Superkalimtare Gjatesore (ne p.u. te MVA) Kerkesa per Fuqi Ndhimese (Nevojat Vetiake) Kurba e Aftesise se Gjeneratorit Kurba e Ngopjes se Lidhjes se Shkurter
4	Transformatori i Bllokut Gjenerator-Transformator	a) Tipi b) Kapaciteti Nominal (MVA) c) Niveli i Tensionit (HV/LV) d) Rregullimi i Tensionit. Numri i shkalleve dhe ($\pm\%$) per çdo shkalle dhe ne total e) Rezistenca e Plote ne % (Renditja e Drejte per Ngarkese te Plote)

A.2 Transmetimi

Emri i Linjes (Centrali e Nenstacioni ne fillim te linjes dhe Centrali e Nenstacioni ne nbarim te linjes)

Tensioni i Linjes ne (kV)

Numri i Qarqeve

Gjatesia e Linjes (KM)

Percjellesit

Tipi

Seksioni (mm^2)

Parametrat e Linjes (ne p.u. dhe vlerat Omike)

Rezistenca/km

Induktanca/km

Percjellshmeria/km (B/2 ne p.u. dhe μS)

Aftesia transmetuese ne temperature ambienti 20°C . (Rryma e lejuar termike)

Percaktimi i j-ekonomik

Tipet e shtyllave qe do te perdoren dhe parametrat perkates

Terreni ku kalon Linja (Informacion mbi terrenin natyror ku kalon linja)

Harta e Linjes (Informacion per harten topografike qe tregon linjen e propozuar, linjat egzistuese)

Per linjat ekzistuese te jepet koha e venies ne pune; Per linjat e reja te jepet koha kur do te vihete ne pune.

A.3 Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar**I. Te pergjithshme**

1	Zona e shtrirjes per Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar ne harte (me shkalle)	Paraqet zonen ne te cilen ushtron aktivitetin Kompania e Shperndarjes dhe Konsumatoret e Kualifikuar sipas licenses ne harten e Shtetit
2	Te Dhenat per Konsumatoret dhe Ngarkesat e tyre	Te dhenat e konsumatoreve, dhe ngarkesat e lidhura
3	Te dhena per sistemet/ objektet ne ngarkim te Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar	

II. Lidhja

1	Pikat e Lidhjes	Jep nje skeme nje fazore qe tregon pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit
2	Tensioni	kV; Niveli i tensionit ne pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit
3	Emrat e Nenstacioneve te Sistemit te Transmetimit qe ushqejne pikat e Lidhjes	

III. Linjat dhe Nenstacionet

1	Te Dhenat e Linjes	Jep gjatesite e linjes dhe nivelin tensionit
2	Te dhenat e Nenstacioneve	Jep detajet e nenstacioneve qe lidhen direkt me Sistemin e Transmetimit, dhe detaje te grupeve kapacitive te instaluar

IV. Ngarkesat

1	Ngarkesat ne pikat e Lidhjes	Jep ngarkesat dhe detajet e ngarkesave te vendosura ne piken e Lidhjes.
2	Detaje te ngarkesave qe ushqehen direkt nga Sistemi i Transmetimit	Jep emrin e konsumatorit, tensionin e furnizimit, kerkesen sipas kontrates dhe emrin e nenstacionit te Sistemit te Transmetimit, dhe cila linje e furnizon, si dhe gjatesine e linjes.

KODI I PLANIFIKIMIT

V. Te dhenat e Kerkeses

(Shenim: Ky informacion kerkohe nga Konsumatorët e Kualifikuar qe kerkojne te lidhen me Sistemin e Transmetimit)

1	Tipi i Ngarkeses	Gjendje e pikes ku furnizohet ngarkesa, sasine e Energjise Elektrike qe thith ngarkesa, tipin e saj etj.
2	Tensioni Nominal	Kv
3	Ngarkesa Elektrike e paisjeve	
4	Ndjeshmeria e Ngarkeses nga tensioni dhe frekuenca	
5	Maksimumi i harmonikave te Ngarkeses	
6	Mesatarja dhe maksimumi i disballances se fazave se ngarkeses	
7	Nenstacioni me i afert nga i icili furnizohet ngarkesa	
8	Harta e zones me Shkalle	Tregon zonen ku eshte vendosur ngarkesa,si dhe linjat dhe nenstacionet afer saj

VI. Te Dhena te Parashikimit te Ngarkeses

- Ngarkesa pik dhe minimum; parashikimi i ngarkeses per çdo kategori te ngarkeses per 10 vitet e ardheshme.
- Detajime te metodologjise dhe permbledhjen ne te cilen jane bazuar parashikimet.
- Parashikimet e kerkeses se energjise per çdo kategori dhe ne total te ngarkeses per 10 vitet e ardheshme, te shoqeruar me kurbat Ditore te Ngarkeses te peraferta.
- Detaje te ngarkesave te lidhura direkt me Sistemin e Transmetimit.
 - Emri i Konsumatorit egzistues apo i perspektives.
 - Pika e Lidhjes dhe natyra e ngarkeses.
 - Nenstacioni nga i cili do te ushqehet.
 - Tensioni i Furnizimit.

Shtojca A

Pjesa-2 Te Dhenat e Detajuara te Planifikimit (Gjeneruesit)

A.4 Centralet Termik te Energjise Elektrike

I. Te Pergjithshme

1. Emri i Centralit te Fuqise
2. Numri dhe Kapaciteti i Njesive (MVA)
3. Nivelet Nominale te Parametrave te Paisjeve Kryesore
 - Boiler (temperatura e Avullit/ presioni)
 - Vendi nga do te furnizohet me lende djegese
 - Pompat e furnizimit me Uje
 - Turbinat
 - Gjeneratoret (Alternatoret) (MVA)
 - Gjenerator Transformator (MVA)
 - Transformatoret e nevojave vetijake (MVA)
4. Skeme nje fazore e Centralit te Fuqise
5. Skemat e kontrollit, mbrojtjes rele dhe matjes
6. Neutri i Tokezuar i Gjeneratoreve
7. Parametrat e Eksitimit
8. Tokezimet me vlerat e rezistences se tokezimit.

II. Mbrojtja Rele

1. Pershkrim i plote qe perfshin tarimet per te gjitha relete dhe Sistemet e Mbrojtjes Rele te instaluar ne Gjeneratoret dhe Transformatoret e njesive gjeneruese, Transformatoret e Nevojave Vetijake dhe motoret elektrik te paisjeve ndihmese.
2. Pershkrim i plote qe perfshin tarimet per te gjitha relete e instaluar ne te gjitha linjat/fidrat dales nga nenstacionet ngrites te Centraleve dhe treguesit e çelsave per veprimet komutuese (koha e kyçjes, koha e çkyçjes).
3. Pershkrim te plote te çelsave çkyces ne piken ose pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit.
4. Kohezgjatja me e mundshme e defekteve elektrike ne sistemet/objektet e Perdoruesve.
5. Detajimi i funksionimit te mbrojtjes rele dhe matjes qe perfshin Transformatoret dhe Kabllot ne Anen Sekondare.

III. Nenstacionet e Centraleve

1. Per transformatoret e Bllokut gjenerator-transformator dhe transmformatoret e tjere te fuqise.
 - a) Fuqia Nominale MVA

- b) Tensioni Nominal kV
 - c) Grupi i Lidhjes
 - d) Reaktanca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
 - e) Rezistenca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
 - f) Reaktanca e renditjes Nulare (% te MVA)
 - g) Niveli i Rregullimit te Tensionit ($\pm\%$) dhe hapat
 - h) Tipi i Rregullimit te Tensionit (off-load/on-load)
2. Per paisjet komutuese ku perfshihen çelsat, thikat e vendosura ne pikat e Lidhjes.
- a) Tensioni Nominal (kV)
 - b) Tipi i çelsit, thikes
 - c) Rryma e Lidhjes se Shkurter 3 fazore (kA)
 - d) Paisja e Rikycjes Automatike me detaje
3. Detaje te Sistemit te Kontrollit, SCADA lokale, RTU (Njesia e Kontrollit ne Distance), etj.
4. Niveli i Izolacionit (kV)
- a) Zbarat
 - b) Paisjet Komutuese (çelsat, thikat)
 - c) Degezimet e rregullimit te tensionit ne Transformator
 - d) Peshtjellat e Transformatoreve
5. Te dhena te tjera Teknike

IV. Njesite Gjeneruese

a) Parametrat e Alternatoreve (Gjeneratoreve)

- 1. Tensioni Nominal (U_n ne kV)
- 2. Fuqia e Plote Nominale (S_n ne MVA)
- 3. Fuqia Aktive Nominale (P_n ne MW)
- 4. Rryma Nominale e Fazes (I_n ne A)
- 5. Faktori i Fuqise Nominale ($\cos \varphi$)
- 6. Frekuenca Nominale (F_n ne Hz)
- 7. Shpejtesia Nominale (N_n ne rrot/min)
- 8. Konstantante Inercise H (MW Sec/MVA)
- 9. Momenti volantit (GD^2 ne Tm^2)
- 10. Koficenti Lidhjes se Shkurter (Kc)
- 11. Reaktanca Sinkrone Gjatesore (X_d ne p.u)
- 12. Reaktanca Kalimtare Gjatesore ($X'd$ ne p.u)

13. Reaktanca Superkalimtare Gjatesore (X''_d ne p.u)
14. Reaktanca Sinkrone Terthore (X_q ne p.u)
15. Reaktanca Kalimtare Terthore (X'_q ne p.u)
16. Reaktanca Superkalimtare Terthore (X''_q ne p.u)
17. Rezistenca e Statorit per faze ne 75°C (R_a ne om)
18. Konstantja e kohes kalimtare gjatesore per pershtjelle te statorit te hapur (T'_{d0} ne sek).
19. Konstantja e kohes Superkalimtare sipas aksit gjatesor per pershtjelle statori te hapur (T''_{d0} ne sek).
20. Konstantja e kohes kalimtare terthore per qark te hapur (T'_{q0} ne sek).
21. Konstantja e kohes superkalimtare terthore per qark te hapur (T''_{q0} ne sek).
22. Konstantja e kohes e peshtjelles se statorit te lidhur ne te shkurter (T_s ne sek).
23. Kurba e Ngopjes se Qarkut te Hapur
24. Kurba e Aftesise se Gjeneratorit.

b) Parametrat e Sistemit te Eksitimit dhe Rregullatorit Automatik te Tensionit (RAT)

1. Tipi i Eksituesit
2. Rryma Nominale e Punes se Eksituesit (I_n ne A)
3. Tensioni Nominal i Punes se Eksituesit (U ne V)
4. Rryma Maksimale e Eksituesit gjate Kohes Kalimtare (I_{max} ne A)
5. Tensioni Maksimal i Eksituesit (U_{max} ne V)
6. Pergjigja Kalimtare e Sistemit te Eksitimit
7. Karakteristika e Pergjigjes se Sistemit te Eksitimit me lak te hapur
8. Karakteristika e Pergjigjes se Sistemit te Eksitimit me lak te mbyllur
9. Karakteristika Dinamike te mbi eksitimit dhe kufijte
10. Karakteristika Dinamike te nen eksitimit dhe kufijte
11. Skema strukture e detajuar e te gjithe sistemit te eksitimit, ku tregohen ne detaje funksionet transmetues te elementeve te tij dhe parametrat e elementeve transmetues.

K_A - Konstante e Rregullatorit te tensionit

T_A - Konstante Kohe e Regullatorit te tensionit

$V_{R\ max}$ - Tensioni Normal Max ne dalje

$V_{A\ max}, V_{A\ min}$ - Tensioni Maksimal dhe Minimal i Regullatorit te Brendshem

Bazuar ne tipin e sistemit te eksituesit skema strukture, funksionet transmetues dhe parametrat e elementeve te tij bazohen ne standartet IEEE. Modelet e sistemit sipas ketyre standarteve sherbejne per studimin e qendrueshmerise dhe parametrizimin e Sistemit te Transmetimit.

C) Parametrat e Rregullimit dhe Rregullatoret e Shpejtesise

1. Tipi i Rregullatorit te Shpejtesise
2. Koeficienti kg, i percaktimit te shkalles se futjes ne pune te rregullatorit te shpejtesise (ne MW/Hz) siç percaktohet ne normat IEEE.
3. Dhenia e Shpejtesise dhe konstantja e kohes e tij (T_{SR})
4. Konstante kohes se servomotorit dhe Aparatit Drejtues (T_{SM})
5. Valvol e hapjes se rregullatorit te shpejtesise me numer limit ($C_{V. OPEN}$)
6. Valvol e mbylljes me numer limit e rregullatorit te shpejtesise ($C_{V. CLOSE}$)
7. Kufiri i Valvoles se rregullatorit te shpejtesise (C_{VMax} . dhe C_{Vmin})
8. Bazuar ne sistemin e turbinave me avull ne CR-IEEE parametrat e meposhtem duhet te sigurohen ketu ku eshte e pershtatshme.
 - i. T_{RH} , T_{RH1} - Konstante Kohe e Ritejnxehjes (stadi i pare)
 - ii. T_{RH2} - Konstante Kohe e Ritejnxehjes (stadi i dyte)
9. Skema Strukturore e Sistemit te Rregullimit dhe Rregullatorit te Shpejtesise duke treguar funksionet transmetues te elementeve te vecante dhe te rekomanduar ne IEEE.

A.5 Centralet Hidro-elektrike**I. Te Pergjithshme**

1. Emri i Centralit
2. Numri dhe kapaciteti i Njesive (MVA)
3. Radhitja e gjithe Paisjeve Kryesore
 - a. Turbinat
 - b. Gjeneratoret (MVA)
 - c. Gjenerator-Transformatoret (MVA)
 - d. Transformatoret e nevojave vetijake (MVA)
4. Skeme nje fazore e Centralit
5. Skeme e kontrollit, mbrojtjes rele dhe matjes
6. Tokezimi i Neutrit te Gjeneratorit
7. Sistemi i Eksitimit dhe RAT
8. Tokezimi me vlerat e Rezistences se Tokes
9. Te dhenat e Rezervuarit
 - a. Tiparet Dalluese
 - b. Tipi i Rezervuarit
 - Per shume Qellime
 - Per Energji Elektrike
 - c. Tabela e operimit

II. Mbrojtja Rele

1. Pershkrim i plote qe perfshin tarimet per gjithë relete dhe sistemet e mbrojtjes rele te instaluar ne Gjeneroret dhe Transformatoret e njesive gjeneruese, Transformatoret e Nevojave Vetijake dhe motoret elektrik te paisjeve ndihmese.
2. Pershkrim i plote qe perfshin tarimet per gjithë relete e instaluar ne te gjitha linjat/fidrat dales nga nenstacionet ngrites te Centraleve dhe treguesit e çelsave per veprimet komutuese (koha e kyçjes, koha e çkyçjes).
3. Pershkrim te plote te çelsave çkyces ne piken ose pikat e Lidhjes me Sistemin e Transmetimit.
4. Kohezgjatja me e mundshme e defekteve elektrike ne sistemet/objektet e Perdoruesve.
5. Detajimi i funksionimit te mbrojtjes rele dhe matjes qe perfshin Transformatoret dhe Kabllot ne Anen Sekondare.

III. Nenstacionet e Centraleve

1. Per transformatorët e Bllokut gjenerator-transformator dhe transmformatoret e tjere te fuqise.
 - a) Fuqia Nominale MVA
 - b) Tensioni Nominal kV
 - c) Grupi i Lidhjes
 - d) Humbjet ne ngarkese P_{cu} ne kW
 - e) Tensioni i lidhjes se shkurter U_k ne %
 - f) Humbjet pa ngarkese P_o ne kW
 - g) Rryma e punimit pa ngarkese I_o ne %
 - h) Reaktanca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
 - i) Rezistenca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
 - j) Reaktanca e renditjes Nulare (% te MVA)
 - k) Niveli i Rregullimit te Tensionit ($\pm\%$) dhe hapat
 - l) Tipi i Rregullimit te Tensionit (off-load/on-load)
2. Per paisjet komutuese ku perfshihen çelsat, thikat e vendosura ne pikat e Lidhjes.
 - a) Tensioni Nominal (kV)
 - b) Tipi i çelsit, thikes
 - c) Rryma e Lidhjes se Shkurter 3 fazore (kA)
 - d) Paisja e Rikycjes Automatike me detaje

3. Detaje te Sistemit te Kontrollit, SCADA lokale, RTU (Njesia e Kontrollit ne Distnace), etj.
4. Niveli i Izolacionit (kV)
 - Zbarat
 - Paisjet Komutuese (çelsat, thikat)
 - Degezimet e rregullimit te tensionit ne Transformator
 - Peshtjellat e Transformatoreve
5. Te dhena te tjera Teknike

IV. Njesite Gjeneruese

a) Parametrat e Gjeneratorit (Alternatorit)

Parametrat jane te njejte si per Gjeneroret e Centraleve Termike:

- Njesia Operuese (Regjimi)
 - Maksimal
 - Minimal
 - Mesatar
- Portat shkarkuese dhe aftesite e tyre;
- Konsumi i ujit te njesive gjeneruese per nivele te ndryshme ne rezervuar (liqen); karakteristikat e turbines se njesive gjeneruese.

b) Parametrat e Kontrollit te Sistemit te Eksitimit

Te njejte me parametrat e sistemit te eksitimit te Alternatoreve te impianteve termik.

c) Parametrat e Rregullatoreve te Shpejtesise

1. Shpejtesia e Rregullimit te RASH
2. Shpejtesia e Leshimit normal
3. Shpejtesia e Leshimit ne emergjence
4. Konstante e Kohes se Inercise se Ujit (T_w)
5. Skema Strukturore e Sistemit te Rregullimit dhe Rregullatorit te Shpejtesise duke treguar funksionet transmetues te elementeve te vecante dhe te rekomanduar ne IEEE.

A.6 Centralet Termik

Per paraqitje me kerkese nga OST sh.a

I. Te Pergjithshme

1. Raport i Detajuar i Projektit
2. Raport i Gjendjes

- a. Toka
 - b. Funizimi me lende djegese
 - c. Uji
 - d. Ndikimi mbi Mjedisin
3. Miratimi Tekniko-Ekonomik nga Autoritetet perkates sipas Legjislacionit ne fuqi.

II. Lidhja

1. Raporti i studimeve per funksionimin ne paralel me Sistemin e Transmetimit.
 - Studime per Shperndarjen e Flukseve
 - Studime per Lidhjet e Shkurtra
 - Studime te Qendrushmerise Statike dhe Dinamike
2. Propozim per Lidhje me Sistemin e Transmetimit
 - a. Numri i linjave
 - b. Tensioni
 - c. Pika/pikat e Lidhjes

A.7 Centralet Hidrik te Energjise Elektrike

I. Te Pergjithshme

1. Raport i Detajuar i Projektit
2. Raport i Gjendjes
 - a) Vezhgim Topologjik
 - b) Vezhgim Gjeografik
 - c) Toka
 - d) Ndikimi mbi Mjedisin
3. Miratimi Tekniko-Ekonomik nga Autoritetet perkates sipas Legjislacionit ne fuqi.

II. Lidhja

1. Raporti i studimeve per funksionimin ne paralel me Sistemin e Transmetimit.
 - d. Studime per Shperndarjen e Flukseve
 - e. Studime per Lidhjet e Shkurtra
 - f. Studime te Qendrushmerise Statike dhe Dinamike
2. Propozim per Lidhje me Sistemin e Transmetimit
 - g. Numri i linjave
 - h. Tensioni
 - i. Pika/pikat e Lidhjes

A.8 Te Dhena qe Paraqiten nga Gjithe Tipet e Centraleve Gjenerues

Te dhena per vleren e Rrymes maksimale te Lidhjes se shkurter 3 fazore dhe 1 fazore-toke te ushqyer nga centrali, ne piken e lidhjes me Rrjetin e Transmetimit.

A.9 Pjesa-I Te Dhena te Detajuara te Sistemit te Transmetimit

I. Te Pergjithshme

1. Skema nje fazore e Sistemit te Transmetimit ku shenohen dhe pikat ku jane lidhur centralet gjeneruese te Gjenerimit.
2. Harta Sistemit te Transmetimit ku shenohen dhe pikat ku jane lidhur centralet gjeneruese te Gjenerimit.
3. Emrin e Nenstacionit
4. Nenstacionet (per Centralet dhe Sistemin e Transmetimit)
 - a) Centralet e fuqise te lidhur
 - b) Transformoret / Autotransformoret
 - c) Zbarat e nenstacionit
 - d) Paisjet Komutuese me emertimet perkatese (p.sh. dalje linje, dalje transformatori, etj)
 - e) Paisjet per Kompensimin e Fuqise Reaktive
5. Numrin, gjatesine dhe parametrat e linjave

II. Parametrat e Elementeve (Linja, Nenstacione)

Te Pergjithshme

1. Raport i Detajuar i Projektit
2. Raport i gjendjes
 - a) Vezhgim i Rrugës (Trasese) Linja
 - a) Vezhgimi i Tokës Nenstacione
 - b) Ndikimi mbi Mjedisit
3. Miratimi Tekniko-Ekonomik nga Autoritetet perkates sipas Legjislacionit ne fuqi.

Detaje

1. Emertimi i Linjes
2. Gjatesia e Linjes (KM)
3. Numri i Qarqeve
4. Aftesia transmetuese per çdo qark
5. Tensioni kV
6. Reaktanca Fazore e Renditjes se Drejte (p.u. ne 100 MVA) X_1
7. Rezistenca Fazore e Renditjes se Drejte (p.u. ne 100 MVA) R_1

8. Percjellshmeria Fazore e Renditjes se Drejte (p.u. ne 100 MVA) B_1
9. Reaktanca Fazore e Renditjes Nulare (p.u. ne 100 MVA) X_0
10. Rezistenca Fazore e Renditjes Nulare (p.u. ne 100 MVA) R_0
11. Percjellshmeria Fazore e Renditjes Nulare (p.u. ne 100 MVA) B_0

III. Parametrat e Transformatoreve dhe Autotransformatoreve (per gjithe transformatoret dhe autotrasformatoret)

1. Fuqia Nominale MVA
2. Fuqite e Peshtjellave MVA
3. Tensioni Nominal kV
4. Tensionet nominale te peshtjellave kV
5. Grupi i Lidhjes
6. Humbjet ne ngarkese P_{cu} ne kW (per TL/TM, TM/TU, TL/TU)
7. Tensioni i lidhjes shkurter U_k ne % (per TL/TM, TM/TU, TL/TU)
8. Humbjet pa ngarkese P_o ne kW
9. Rryma e punimit pa ngarkese I_o ne %
10. Reaktanca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
11. Rezistenca e Renditjes Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
12. Reaktanca e renditjes Nulare (% te MVA)
13. Niveli i Rregullimit te Tensionit ($\pm\%$) dhe hapat
14. Tipi i Rregullimit te Tensionit (off-load/on-load)

IV. Detaje te Paisjeve (Per gjithe Nenstacionet)

- a. Transformatoret / autotransformatoret e Fuqise
- b. Çelsat, Thikat
- c. Izolatorët
- d. Transformatoret e Rrymes dhe te Tensionit

Mbrojtja Rele

- Detaje te Mbrojtjes Rele te instaluar per gjithe transformatoret /autotransformatoret; tarimet e tyre dhe niveli i kordinimit me Perdoruesit e tjere.
- Detaje te Mbrojtjes Rele te instaluar per gjitha linjat ; tarimet e tyre dhe niveli i kordinimit me Perdoruesit e tjere.
- Detajet e Matjes se Energjise Elektrike

Studimet e Sistemit

- Studime per shperndarjen e flukseve (Pikun dhe Mimimumin e ngarkesave per gjenerimin maksimal hidro dhe termo).

KODI I PLANIFIKIMIT

- Studimet te proceseve kalimtare per lidhje te shkurtra dhe hapje (keputje) nje dhe tre fazore ne linja, transformatore dhe zbara, si dhe per ngacmime te vogla.
- Studimet e qendrueshmerise statike e dinamike dhe percaktimi i koheve kritike.
- Studime per lidhje te shkurtera (tre fazore dhe nje fazore me token) Vlerat maksimale tre fazore dhe nje fazore qe ushqehen ne piken e Lidhjes.
- Studime per Humbjet e Transmetimit.

A.10 Te Dhenat e Detajuara te Sistemit (Shperndarja dhe Konsumatorit e Kualifikuar)

I. Te Pergjithshme

1. Harta e zones ku operon Kompania Shperndarese dhe Konsumatori i Kualifikuar (me shkalle) (Qe tregojne gjithe linjat dhe nenstacionet qe i perkasin Kompanise Shperndarese dhe Konsumatorit te Kualifikuar)
2. Skeme nje Fazore e sistemit/objektit te Kompanise Shperndarese dhe Konsumatorit te Kualifikuar (Qe tregon linjat nga pika e lidhjes me Sistemin e Transmetimit, Nenstacionet 110/35kV, Nen-stacionet 35/10/6kV) etj.
3. Numrin dhe Emertesen e linjes dhe te nenstacionit.
4. Monitorim i Humbjeve ne sistemet/objektet e tyre.

II. Lidhja

1. Pikat e Lidhjes (Jep detaje te paisjeve egzistuse te Lidhjes)
2. Detaje te matjes ne pikat e Lidhjes.
3. Detaje te Mbrojtjes Rele ne pikat e Lidhjes.

III. Ngarkesa

1. Ngarkesa e Lidhur (Kategoria) (Detajet e konsumatorit) (Detaje te Ngarkesave).
2. Grafikon ditor (per dite specifike te vitit) te Kerkeses ne çdo Nenstacion te Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar.
3. Grafikon ditor (sezonal, vjetor) per kerkesen ne teresi te Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar.

**A-11 (Per Paraqitje me Kerkese nga OST sh.a)
Shtese e informacionit qe permban A-10**

I. Te Pergjithshme

1. Raport te Detajuar te Projektit (Per fuqizimin e ekzistuesve dhe ndertimin e sistemeve/ objekteve te rinj te Perdoruesit)
2. Raport i Gjendjes
3. Parashikim i Ngarkeses per 5 vitet e ardheshme.
4. Skeme nje fazore (qe tregon linjat dhe nenstacionet e rinj te propozuar)
5. Kushtet Financiare

II. Lidhja

1. Pikat e Lidhjes e Aplikuesve per Lidhje
 - I. Te Reja
 - II. Permiresimin e Lidhjeve egzistuse
2. Ndryshime ne paisjet e mbrojtjes rele ose te matjes ne pikat e Lidhjes

III. Ngarkesat

1. Detaje te Ngarkeses si dhe parashikimin per 5 vitet e ardheshme.
2. Shperndarja e ngarkesave ne nenstacionet e projektuar per 5 vitet e ardheshme.
3. Detaje te ngarkesave kryesore qe do te kontraktohen ne 5 vitet e ardheshme.

IV. Permiresimi i skemave te Perdoruesve qe ndikojne per uljen e humbjeve ne Sistemin e Transmetimit.

- Paraqitje e vleresimit te humbjeve te shkaktuara nga Perdoruesit ne Sistemin e Transmetimit per vitet e ardheshme.
- Tregim i shkurter i skemave te permiresuara per uljen e Humbjeve (Paraqitur me nje Raport)
 - Linja te Reja
 - Permiresim i Linjave egzistuese
 - Nenstacione te Rinj dhe permiresimi i atyre egzistues
 - Rirregullim i ngarkesave
 - Instalimi i Kapacitoreve

Shtojca-A Pjesa-3 Te Dhena te tjera te Planifikimit

A. Te Dhena te Planit Vjetor te Sistemit (do te jepen nga te gjithë Perdoruesit)

- I.** Qellimi (pershkruan detajet e punes te perfshira ne planin vjetor)
- II.** Gjendja (nese vazhdon nga viti i meparshem ose eshte nje pune e re)
- III.** Plani i Shpenzimeve
- IV.** Rritja e Perfitimeve (Sasia)

a) Gjenerimi

Shtimi i Kapacitetit
Permiresim i parametrave

b) Sistemi i Transmetimi

Permiresimi i Qendrueshmerise
Reduktimimi i humbjve
Rritja e mundesise per shperndarjen e flukseve

c) Shperndarja dhe Konsumatoret e Kualifikuar

Reduktimi i Humbjeve
Permiresimi i nivelit te tensionit
Mbulimi i rritjes se ngarkeses ne zone

B. Plani i Punes 5 Vjeçare te Sistemit (Te jepen nga gjithe Perdoruesit)

- 1. Projektimi i puneve per 5 vitet e ardheshme
- 2. Gjendja aktuale dhe zhvillimi

C. Te dhena per punet ne progres (Te jepen nga gjithe Perdoruesit)

- 1. Raport mbi punet qe kryhen ne Centralet e Gjeneruese qe lidhen me Sistemin e Transmetimit.
- 2. Grafiku per punet e kryera ne zonat e Kompanive te Shperndarjes.
- 3. Grafiku per punet e kryera ne zonat e Konsumatoreve te Kualifikuar.

D. Te Dhenat Perfundimtare

(Te jepen nga te gjithë Perdoruesit)

Te Dhenat perfundimtare paraqesin daten e perfundimit te punimeve dhe gadishmerine per tu lidhur me Sistemin e Transmetimit te sistemeve/objekteve te Perdoruesit qe ndikojne ne sjelljen e sistemit te Transmetimit.

Shtojca B Pjesa 2. Kriteret e Planifikimit

B.1 Kriteret e Planifikimit te Gjenerimit

B.1.1 Kapaciteti i Pjesemarrjes ne Pikun e Ngarkeses

Mundesia e pjesemarrjes ne pikun e ngarkeses te çdo Centrali Hidrik eshte fuqia maksimale qe mund te injektoje (prodhoje) ne oret e pikut.

- Nese centrali eshte Run-of-River kjo fuqi duhet t'i korespondoje prurjeve me 90% siguri.
- Nese centrali eshte me Rezervuar (liqen), kjo fuqi do te varet nga niveli i Rezervuarit dhe kushtet hidrologjike.
- Per centralet termike, kapaciteti i pjesemarrjes ne pik eshte fuqia maksimale neto (pa Nevojat Vetiake).

Per Njesite e reja Termike, kapaciteti i pjesemarrjes ne pik duhet vleresuar ne masen 86% te kapacitetit te instaluar. Kjo lejon ne menyre te perafert qe 10% te perdoret per konsum vetijak dhe 4% per humbjet ne transformator, te vleresuara keto kundrejt kapacitetit te instaluar te njesise.

B.1.2 Kriteret e Planifikimit te Rezervave per Rregullim

Keto Rezerva pershkruhen ne kete Kod.

B.1.3 Kriteri e Planifikimit te Energjise

Energjia e rezervuar nuk do te kaloje 0.15% te energjise mesatare vjetore.

B.1.4 Planifikimi i Prodhimit te Energjise

1. Energjia Elektrike Vjetore e llogaritur ne nje Central Hidrik eshte percaktuar si Energjia Elektrike e mundeshme per t'u prodhuar nga Centrali me prurje 90%, 75% dhe 50 % siguri hidrologjike.
2. Per Centralet Termike, Energjia Elektrike e prodhuar vleresohet si produkt i kapacitetit te instaluar per 4000-6000 ore pune ne vit, sipas tipit te centralit elektrik.

B. 2 Kriteret e Planifikimit te Sistemit te Transmetimit

B.2.1 Objekti

Sistemi i Transmetimit do te planifikikohet te operoje ne menyre te qendrueshme dhe sherbim te sigurte, eficient per te gjithë Perdoruesit, per te garantuar furnizimin panderprerje, me nivele te tensionit dhe frekuences te pranueshem, sipas kriterëve te pershkruar ne kete Kod.

B.2.2 Kriteri (n-1) ne Planifikimin e Sistemit te Transmetimit

Per Planifikimin e Sistemit te Transmetimit perdoret "kriteri n-1".

Kriteri (n-1) perdoret per:

- a) Vleresimin e nivelit te perdorimit te Sistemit te Transmetimit nga Perdoruesit per gjendjen ekzistuese dhe per zhvillimin e tij;
- b) Vleresimin e ngarkeses qe duhet kufizuar per gjendjen ekzistuese mbeshtetur ne kushtet e operimit te Sistemit Elektroenergjetik;
- c) Vleresimin e niveleve te tensionit ne Sistemin e Transmetimit;
- d) Programimin e Zhvillimit te Sistemit te Transmetimit;
- e) Per vleresimin e sigurise se operimit;

Kriteri **n-1** zbatohet per regjime me ngarkesa maksimale te programuara.

- Per linjat 400 kV, 220 kV, kriteri n-1 perdoret per percaktimin e seksionit te percjellesit te linjave te Sistemit te Transmetimit, per rrymen qe kalon ne çdo linje te ketij sistemi, duke ju referuar nje regjimi baze te operimit, i cili presupozon mosplanifikimin e daljeve nga puna te centraleve gjeneruese kryesore.
- Per linjat 110 kV, kriteri n-1 zbatohet duke:
 - i. mbajtur te gjitha unazat 110 kV te mbyllura;
 - ii. çkyçur linjat 110 kV qe punojne ne paralel me linjat 400 kV dhe 220 kV.

B.2.3 Kriteret Teknike per kontrollin e planifikimit te Sistemit te Transmetimit nga pikepamja e Qendrueshmerise.

Kriteri teknik per verifikimin e Qendrueshmerise statike dhe Dinamike te SEE dhe sjelljen per kete te Sistemit te Transmetimit, realizohet duke marre ne konsiderate:

1. regjimet me ngarkesa maksimale
2. periudhen e verifikimit 5 vjet
3. nje liste ngacmimesh (simulimesh) te perpiluar nga eksperienca.

B.2.4 Kriteri teknik per percaktimin e Pajisjeve Kompensuese te Fuqise Reaktive

Percaktimi i instalimeve per gjenerimin/absorbimin e fuqise reaktive behet duke analizuar nivelet e tensionit ne te gjitha nyjet e Sistemit te Transmetimit, ne te gjithë regjimet e operimit ne konfiguracion (**n**) dhe (**n-1**).

- a) per pjesen e Sistemit te Transmetimit me tension 400 kV, kufijte e lejuar te tensionit per kriterin (**n**) dhe (**n-1**) jane 360-420 kV;
- b) per pjesen e Sistemit te Transmetimit me tension 220 kV, kufijte e lejuar te tensionit per kriterin (**n**) dhe (**n-1**) jane 198-242 kV;
- c) per pjesen e Sistemit te Transmetimit me tension 150 kV, kufijte e lejuar te tensionit per kriterin (**n**) dhe (**n-1**) jane 142.5-162 kV;
- d) per pjesen e Sistemit te Transmetimit me tension 110 kV, kufijte e lejuar te tensionit per kriterin (**n**) dhe (**n-1**) jane 99-123 kV;

Percaktimi i instalimeve per gjenerimin/absorbimin e fuqise reaktive behet per te optimizuar operimin e Sistemit te Transmetimit, me qellim qe te mbahen nivele te lejuara tensioni dhe qe te reduktohen humbjet teknike ne Transmetim.

Planifikimi per kete qellim shtrihet ne nje periudhe 5 vjeçare, duke vleresuar si regjimet me ngarkesa maksimale ashtu dhe ato me ngarkesa minimale te sistemit.

B.3 Referencat dhe Standartet

Standartet qe do te perdoren per planifikimin e Sistemit te Transmetimit do te jene standarte nderkombetare (europiane dhe boterore), qe do te perdoren:

- a) Ne projektimin, ndertimin ose modifikimin e elementeve te Sistemit te Transmetimit (linjat ajrore, linjat kabllore, percjellsat, transformatorët, autotransformatorët, paisjet komutuese (çelsat, thikat), shkarkuesit, etj.
- b) Ne projektimin, ndertimin ose modifikimin nga Perdoruesit per sistemet/objektet e tyre.

B.3.1 Kriteret e Projektimit te Transmetimit

- Linjat e Transmetimit ne Sistemin e Transmetimit, duhet te projektohen mundesisht si linja me dy qarqe.
- Per linjat egzistuese me nje qark te shihet mundesia e nje qaraku tjeter.
- Traseja e zgjedhur e linjes duhet te jete sa me optimale ne lidhje me terrenin ku kalon.
- Projektimi dhe ndertimi i linjave duhet te jete konform Standarteve Ndekombetare dhe Legjislacionit ne fuqi.

Sistemi i Transmetimit duhet te siguroje nje funksionim te integruar te SEE per te gjitha situatat e mundshme qe paraqiten. Aftesite e Sistemit te Transmetimit vleresohen nga OST sh.a kohe pas kohe duke realizuar studime te tilla si:

- Shperndarje fluksesh
- Lidhje te shkurtra
- Mbi Qendrushmerine Statike dhe Dinamike

Studimet do te behen nen regjimet e meposhtme per te pare nese Sistemi i Transmetimit operon sipas kriterëve te sigurise.

- a) Sistemi do te planifikohet te ruaje tensionin dhe te eliminoje mbingarkimin per kriterin (n) dhe (n-1). Kriteri (n-1) zbatohet per stakim te njesive gjeneruese, transformatoreve apo linjave transmetuese.
- b) Piku i ngarkeses do te vleresohet qe te mbulohet per keto dy raste:
 - Minimumin e gjenerimit nga Centralet Termik
 - Minimumin e gjenerimit nga Centralet Hidrik
- c) Optimumi i kompensimit reaktiv ne Sistemin e Transmetimit do te percaktohet nga studimet e kryera, duke identifikuar dhe matur rrymat ne linja e ngarkesat ne transformim, per te percaktuar

nivelet e tensionit ne pikun e ngarkeses. Kapacitoret duhet te jene te tipit te rregullueshem per te shmangur mbirritjen e tensionit.

d) Profili i niveleve te tensionit duhet te mbahet brenda kufijve te meposhtem:

- Per tension 110 kV: $\pm 10\%$
- Per tension 150 kV: $\pm 10\%$
- Per tension 220 kV: $\pm 10\%$
- Per tension 400 kV: + 5% -10%

e) Mbrojtja Rele projektohet, qe kohet e stakimit te lidhjeve te shkurtra te jene:

- 80 milisekonda per elementet 400 kV,
- 110 milisekonda per elementet 220 kV,
- 120 milisekonda per elementet 150kV/110 kV,

f) Kryhen studime te Qendrushmerise nga Mbitensionet Kalimtare ne linjat 400 kV, 220 kV dhe 110 kV, per te siguruar qe frekuenca dhe vala e mbitensioneve, te mos kaloje vlerat e lejuara te nivelit te izolimit te paisjeve kryesore dhe te paisjeve mbrojtese.

B.3.3 Kriteret e Projektimit te Nenstacioneve

Nenstacioni duhet te projektohet duke marre ne konsiderate faktoret e meposhtem.

- Shkalla e deshiruar e fleksibilitetit;
- Lehtesi ne operim dhe mirembajtje;
- Siguri e personelit operues dhe te mirembajtjes;
- Kushti per hapsira te lira per zgjerim ne te ardhmen;
- Te garantoje sigurine e personelit operativ dhe paisjeve per te parandaluar funksionimin e gabuar te paisjeve elektrike.
- Te kete paisje te pershtateshme per izolimin dhe shuarjen e zjarrit sipas Legjislacionit ne fuqi, qe garantoje sigurine e personelit, dhe te shmang demtimin e paisjeve.
- Tokezimi i Nenstacione duhet te jete konform kerkesave dhe Standarteve. Sistemi i Tokezimit duhet te projektohet qe te kete rezistence sa me te vogel te tokezimit. Rezistenca e tokezimit nuk duhet te kaloje kater om (4Ω). Tensioni i hapit dhe i prekjes duhet te jene brenda kufijve te sigurise.
- Ne rast te stakimit te ndonje transformatori/ autotransformatori fuqie, ngarkesa ne transformoret/ autotransformatoret e mbetur, nuk duhet te kaloje 10% mbingarkese.

B.4.1 Sistemet/objektet e Kompanive te Shperndarjes dhe Konsumatoreve te Kualifikuar

Sistemet/objektet e Kompanive Shperndarese jane lidhur me Sistemin e Transmetimit ne niveln e tensionit 110 kV.

Perdoruesit te cilet zoterojne, operojne dhe mirembajne Sistemin e Shperndarjes per nenstacionet 110/TM kV, ndjekin kriteret e projektimit ne Kodin e Sistemit te Transmetimit, ndersa per pjesen tjeter, kriteret e projektimit te percaktuara ne Kodin e Shperndarjes.

Sistemet/ Objektet e Konsumatoreve te Kualifikuar jane te lidhur me Sistemin e Transmetimit ne nivelet e tensionit te percaktuara ne mareveshjet e tyre. Konsumatoret e Kualifikuar ndjekin kriteret e projektimit te percaktuara ne Kodin e Rrjetit te Transmetimit.

Shtojca C Te Dhenat e Mbrojtjes

Çeshtjet	Per tu Paraqitur
Perdoruesit duhet te paraqesin detajet e kerkesave te mbrojtjes rele dhe skemat e instaluar nga ata si pershkruhen ne Shtojcen A, Pjesa 2''	Si veprohet per Te Dhenat e Detajuara te Planifikimit
OST sh.a. do te paraqese detaje te mbrojtjes rele dhe te skemave te instalimeve te mbrojtjes rele si pershkruhen ne Shtojcen A, Pjesa 2.	Si veprohet per te dhenat e detajuara te Planifikimit

PERMBAJTJA E LENDES

PJESA 3

KODI i OPERIMIT dhe DISPEÇERISE

3.1 Hyrje

3.2 Shkembimi i e Dhenave

3.2.1 Nga Kompanite Shperndarese ne OST sh.a.

3.2.2 Nga Gjeneruesit ne OST sh.a.

3.2.3 Nga Konsumatoret e Kualifikuar ne OST sh.a.

3.2.4 Nga OST sh.a. ne Njesite e tjera:

3.3 Procedurat

3.3.1 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar

3.3.2 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga OST sh.a.

3.2.3 Nga Konsumatoret e Kualifikuar ne OST sh.a.

3.2.4 Nga OST sh.a. ne Njesite e tjera:

3.3 Procedurat

3.3.1 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar

3.3.2 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga OST sh.a.

3.3.3 Pergjegjesite

3.4 Planifikimi i Nderprerjeve per Mirembajtje dhe Koordinimi i tyre

3.4.1 Hyrje

3.4.2 Harmonizimi i Planit te Nderprerjeve per Mirembajtje

3.4.3 Te Dhenat Fillestare

3.4.4 Metodologjia

3.4.5 Bashkeveprimi dhe Pergjegjesite

3.4.6 Balanca Ngarkese Gjenerim

3.4.7 Procesi i Nderprerjeve te Gjenerimit per Mirembajtje

3.4.8 Proçesi i Nderprerjeve per Mirembajtje ne Sistemin e Transmetimit, Kompanite Shperndarse, Konsumatoret e Kualifikuar

3.5 Programimi

3.5.1 Programi Dispeçer

3.5.2 Objekti

3.5.3 Programimi i Gjenerimit

3.5.4 Zbatimi i Programit Dispeçer nga Gjeneruesit

- 3.5.5 Komunikimi me Gjeneruesit**
- 3.5.6 Veprim qe kryhet nga Gjeneruesi**
- 3.5.7 Permiresimi i Procedurave te Programimit dhe Dispeçerise**
- 3.6 Sherbimet Ndhimese ne SEE**
 - 3.6.1 Hyrje**
- 3.7 Siguria gjate Shfrytezimit**
 - 3.7.1 Sherbimet Ndhimese qe Sigurojne Mbajtjen e Frekuences**
 - 3.7.2 Devijimet e Frekuences**
 - 3.7.3 Frekuenca minimale dhe maksimale e çastit**
 - 3.7.4 Rezerva e Rregullimit Primar te Frekuences**
 - 3.7.5 Rezerva e Rregullimit Sekondar te Frekuence/Fuqise aktive**
 - 3.7.6 Rezerva Rrotulluese (Spinning)**
 - 3.7.7 Rezerva e Rregullimit Terciar**
 - 3.7.8 Sherbimet Ndhimese qe sigurojne mbajtjen e niveleve te tensionit**
 - 3.7.9 Administrimi dhe Monitorimi i Frekuences**
 - 3.7.10 Menaxhimi i Tensionit**
 - 3.7.11 Kerkimi i te Dhenave**
- 3.8 Plani i Mbrojtjes dhe Rivendosjes**
 - 3.8.1 Hyrje**
 - 3.8.2 Objekti**
 - 3.8.3 Plani i Mbrojtjes**
 - 3.8.4 Plani i Rivendosjes**
 - 3.8.5 Procedurat e Ristartimit**
- 3.9 Bashkepunimi me Organizmat Rajonale dhe Europiane te Energjise Elektrike**
- 3.10 Komiteti i Planit te Mbrojtjes dhe Rivendosjes (KPMR)**
- 3.11 Pergjegjesite e Paleve per Lejimin Reciprok ne Pronesite Perkatese**
 - 3.11.1 Hyrje**
 - 3.11.2 Objekti**
 - 3.11.3 Procedurat**
- 3.12 Kontrolli, Mbikqyrja, Testimi**
 - 3.12.1 Hyrje**
 - 3.12.2 Qellimi dhe Zona e Aplikimit**
 - 3.12.3 Aresyet**
 - 3.12.4 Testimi i Aftesive per t'ju Pergjigjur Kerkesave te OST sh.a.**
 - 3.12.5 Testimi i Aftesive te Startimit te Njesise Gjeneruese**
 - 3.12.6 Testimi i Aftesive per Pjesemarrje ne Rivendosjen e SE**
 - 3.12.7 Testimi i Gadishmerise se Deklaruar**
 - 3.12.8 Testimi i Parametrave te Deklaruar**
- 3.13 Koordinimi i Veprimeve Operative**

3.13.1 Hyrje

3.13.2 Objekti

3.13.3 Percaktimet

3.13.4 Njoftimi i Veprimeve Operative

3.13.5 Natyra e Njoftimit te Veprimeve Operative

3.16 Raportimi i Ngjarjes

3.16.1 Hyrje

3.16.2 Objekti

3.16.3 Ngjarjet qe Raportohen

3.16.4 Procedura e Raportimit

3.16.5 Forma e Raportimit

3.16.6 Raportimi i Aksidentit

Shtojca A

Shtojca B

Shtojca C

PJESA 3

KODI i OPERIMIT dhe DISPEÇERISE

3.1 Hyrje

Kodi i Operimit dhe Dispeçerise, specifikon kushtet nen te cilat OST sh.a. do te operoje ne veçanti Sistemin e Transmetimit dhe ne teresi SEE per programimin dhe informimin e struktures se Perdoruesve si dhe procedurat qe lidhen me koordinimin per daljen nga puna te programuar per mirembajtjen e njesive te veçanta te Centraleve gjenerues, elementeve te Sistemit te Transmetimit, elementeve te Shperndarjes, si dhe te elementeve te Konsumatoreve te Kualifikuar.

3.2 Shkembimi i te Dhenave

3.2.1 Nga Kompanite Shperndarese ne OST sh.a.

- Çdo Kompani Shperndarese ne fund te Tetorit te çdo viti dergon ne OST sh.a. me shkrim kerkesen e parashikuar per vitin pasues (nga Janari ne Dhjetor) duke perfshire edhe periudhen e vitit ne vijim.

Te dhenat qe jepen nga Kompanite Shperndarese jane:

- Kerkesa vjetore per Energji Elektrike e ndare ne muaj.
- Kerkesa mesatare ditore per Energji Elektrike per çdo muaj duke veçuar kerkesen ditore per dite specifike, fundjave dhe dite pushimi.
- Fuqia Aktive dhe Reaktive per pikun e dites dhe minimumin e nates, keto per dite perfaqesuse te çdo muaji, e shoqeruar kjo me nje pershkrim per grafikun ditor te ngarkeses.
- Vleresimi mbi kufizimet e Energjise Elektrike per ngarkesat, nese eshte e ndare ne N/Stacionet perkates ku do te kryhen kufizimet.
- Te dhenat e mesiperme jepen per zonen ku vepron Kompania Shperndarese, si dhe per çdo zone dhe N/stacion ne kufirin e ndarjes me Sistemin e Transmetimit.

3.2.2 Nga Gjeneruesit ne OST sh.a.

- Çdo Gjenerues ne fund te Tetorit te çdo viti dergon ne OST sh.a. me shkrim planin e prodhimit vjetor per vitin pasardhes duke perfshire dhe periudhen e vitit ne vijim.

Te dhenat qe do te jepen nga Gjeneruesit jane:

- Prodhimi vjetor i ndare ne muaj.
- Fuqia e mundeshme (Disponibel), duke perfshire periudhat kohore te disponibilitetit te çdo njesie Gjeneruese e kombinuar kjo me planin dhe kohen per daljen nga puna.

- Fuqia Aktive dhe Reaktive e çdo njesie Gjeneruese. Pjesemarja e tyre ne pik dhe ne pjese te veçanta te mbulimit te ngarkeses.

3.2.3 Nga Konsumatoret e Kualifikuar ne OST sh.a.

- Çdo Konsumator i Kualifikuar ne fund te Tetorit te çdo viti dergon ne OST sh.a. me shkrim kerkesen e parashikuar per vitin pasues (nga Janari ne Dhjetor) duke perfshire edhe periudhen e vitit ne vijim.

Te dhenat qe jepen nga Konsumatoret e Kualifikuar jane:

- Kerkesa vjetore per Energji Elektrike e ndare ne muaj.
- Kerkesa mesatare ditore per Energji Elektrike per çdo muaj duke veçuar kerkesen ditore per dite specifike, fundjave dhe dite pushimi.
- Fuqia Aktive dhe Reaktive per pikun e dites dhe minimumin e nates, keto per dite perfaqesuse te çdo muaji, e shoqeruar kjo me nje pershkrim per grafikun ditor te ngarkeses.
- Plani i funizimit me Energji Elektrike te tyre nga Gjeneruesit, Importi apo Furnizusit, bazuar ne kontratat qe kane ne fuqi, apo parashikon te nenshkruaje, e ne vijim duke paraqitur profilin e furnizimit.
- Vleresimi mbi kufizimet e Energjise Elektrike per ngarkesat, nese eshte e ndare ne N/Stacionet perkates ku do te kryhen kufizimet
- Te dhenat e mesiperme jepen per zonen ku vepron Konsumatori i Kualifikuar, si dhe per çdo zone dhe N/stacion ne kufirin e ndarjes me Sistemin e Transmetimit.

3.2.4 Nga OST sh.a. ne Njesite e tjera:

- OST sh.a. pasi perpunon informacionin e dhene nga Perdoruesit paraqet planin teresor te operimit te SEE, per te paraqitur nje shfrytezim realist ekonomik dhe lehtesisht te mundshem.
- OST sh.a. mund te refuzoje dhenien e ndonje lloji te dhenash te kerkuar nga ndonje perdorues, nese ajo mendon qe te dhenat e veçanta nuk kerkohen nga Perdoruesit per drejtimin e bizneseve te tyre.

3.3 Procedurat

3.3.1 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar

Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar perdorin metodologji te njohur per kryerjen e Parashikimit te Kerkeses. Rritja e kerkeses dhe ngarkesave parashikohet per periudhat afat mesme dhe afat gjata sipas perkufizimeve te Kodit te Planifikimit.

3.3.2 Procedurat e Parashikimit te Kerkeses te ndjekura nga OST sh.a.

OST sh.a. perdor informacionin e dhene nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar per vleresimin e kerkeses dhe ngarkesave ne teritorin e Rrepublikes se Shqiperise per vitin pasues duke vleresuar

kerkesen dhe ngarkesat per territoret dhe N/stacionet e Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar.

3.3.3 Pergjegjesite

- Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar jane pergjegjese per vleresimin vjetor, mujor, javor te kerkeses dhe ngarkesave.
- OST sh.a. eshte pergjegjese per vleresimin e kerkeses dhe ngarkesave ne territorin e Republikes se Shqiperise dhe shperndarjen e flukseve te fuqise ne Sistemin e Transmetimit.
- Kontrolli i vlefshmerise se parashikimit te kerkeses dhe ngarkesave, te pergatitura nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e kualifikuar, behet nga OST sh.a.. OST sh.a. do te pergatise ne menyre te pavarur parashikimin e Kerkeses, duke perdorur te dhenat historike dhe duke aplikuar nivelin e arsyeshem te rritjes. Nivelet e rritjes derivohen nga nivelet historike te rritjes. Nese diferencat ndermjet vleresimeve te Kompanive Shperndarese, Konsumatoreve te Kualifikuar dhe vleresimet e OST sh.a. jane te dallueshme, por Perdoruesit argumentojne diferencat duke paraqitur ne detaje ngarkesat reale, vleresimet e paraqitura nga Perdoruesit pranohen si realiste. Nga ana tjeter OST sh.a. do ti kerkoje Perdoruesve te rishikojne parashikimet. Nese diferenca vazhdon, OST sh.a. do te pranoje mesataren e vleresimit te Perdoruesve dhe vleresimit te saj.

3.4 Planifikimi i Nderprerjeve per Mirembajtje dhe Koordinimi i tyre

3.4.1 Hyrje

Ky paragraf paraqet procedurat dhe afatet kohore per nderprerjet e planifikuara dhe te koordinuara te Njesive Gjeneruese, Linjave te Transmetimit te brendeshme dhe te interkonjeksionit, Transformatoreve dhe Autotransformatoreve te fuqise per vitin pasardhes.

3.4.2 Harmonizimi i Planit te Nderprerjeve per Mirembajtje

Programi vjetor i nderprerjeve i Njesive Gjeneruese perpilohet ne menyre te tille qe ne çdo kohe fuqia totale e futur ne piken e injektimit me Rrjetin e Transmetimit eshte e mjaftueshme per plotesimin e kerkeses per fuqi aktive dhe reaktive ne kete pike ose mungesa eshte minimale e mundeshme.

Gjeneruesit paraqesin planin e tyre te nderprerjeve per mirembajtje per vitin pasues deri ne 30 Tetor ne OST sh.a.

Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar paraqesin planin e nderprerjeve per mirembajtje te elementeve te tyre ne kufirin me Sistemin e Transmetimit per vitin pasues deri ne 30 Tetor ne OST sh.a.

OST sh.a. bazuar ne keto plane pergatit planin e vet te mirembajtjes se elementeve te Sistemit te Transmetimit, duke optimizuar planin e nderprerjeve

me prioritet planin e nderprerjeve per mirembajtje te njesive gjeneruese, si dhe duke minimizuar kufizimet ne furnizimin e ngarkesave. OST sh.a. dergon planin e koordinuar te mirembajtjes tek Perdoruesit.

3.4.3 Te Dhenat Fillestare

Gjithe Perdoruesit do te japin planet fillestare te nderprerjeve (stakimeve) te elementeve te tyre per vitin pasardhes ne OST sh.a. deri ne 30 Tetor.

Gjeneruesit japin ne OST sh.a. historikun e realizimit te mirembajtjeve per tre vitet e meparshme si dhe tabelen e difekteve te paparashikuara dhe kohezgjatjen e ketyre defekteve.

Plani i koordinuar dhe i pranuar nga Palet do te jete perfundimtar deri ne 15 dhjetor.

3.4.4 Metodologjia

Objekti i ketij paragrafi eshte te percaktoje metoden e perdorur per te ndihmuar Qendren Dispeçer per pergatitjen e nje programi te kordinuar te nderprerjeve (stakimeve) te gjenerimit duke marre ne konsiderate gjithe burimet e mundeshme dhe duke marre parasysh detyrimet ne Sistemin e Transmetimit.

Metodologjia qe perdoret nga OST sh.a. ne formulimin e planifikimit te nderprerjeve te gjenerimit eshte si me poshte:

- Per te rritur mundesite e gjenerimit nga njesite Termike merret ne konsiderate sjellja e njesise termike e tre viteve te meparshem.
- Per te rritur mundesite e gjenerimit nga njesite Hidrike merret ne konsiderate mesatarja e prurjeve te ujit ne rezervuar per 10 vitet e fundit.

3.4.5 Bashkeveprimi dhe Pergjegjesite

OST sh.a. do te koordinoje bashkeveprimin me te gjithe Perdoruesit.

3.4.6 Balanca Ngarkese Gjenerim

OST sh.a. do te pergatise propozimet per kombinimin e balances Ngarkese-Gjenerim per vitin pasardhes, bazuar ne planin e gjenerimit paraqitur nga Gjeneruesit.

Balanca e propozuar Ngarkese-Gjenerim do te tregojë mundesine e sigurimit te Fuqise dhe Energjise.

Ne rishikimin e bere nga OST sh.a. dhe ne verifikimin e metejshem te programeve mujore nga OST sh.a., plani i propozuar i balances Ngarkese-Gjenerim i pergatitur nga OST sh.a., do te studjohet dhe me pas ky plan do te jepet per zbatim.

OST sh.a. ne menyre periodike do te rishikojë dhe pergatise propozime per korigjimin e Planit te Gjenerimit, qe te optimizojë perdorimin e burimeve te mundeshme ne koordinim me nderprerjet e Sistemit te Transmetimit.

3.4.7 Procesi i Nderprerjeve te Gjenerimit per Mirembajtje

3.4.7.1 Viti Pasardhes

- OST sh.a. do te perdore te dhenat e marra nga te gjitha Gjeneruesit per pergatitjen e planit te nderprerjeve te Gjenerimit per vitin pasardhes.
- OST sh.a. do te percaktoje mundesine e sigurimit te fuqise dhe energjise nga çdo njesi Gjenerimi per çdo muaj, e kombinuar kjo me disponibilitetin e linjave te interkonjeksionit.
- OST sh.a. do te perpiloje tabelat qe pershkruajne mundesine e sigurimit mujor te fuqise dhe energjise kundrejt kerkeses per fuqi dhe energji, bashke me kushtet e njesive gjeneruese.
- Tabelat tregojne periudhat gjate te cilave egziston mundesia per rritjen apo reduktimin e gjenerimit si dhe defiqitet apo tepricat.
- Nese ekzistojne te dyja: teprica dhe defiqiti, gjate periudhes se planifikuar Qendra Dispeçer do te jape propozime per kordinim te qendrueshem dhe shkallezim te periudhes se nderprerjes se gjenerimit per te eliminuar ose reduktuar defiqitin.
- Nese ka vetem defiqit gjate gjithë periudhes se planifikuar, Qendra Dispeçer do te perpiqet te ule defiqitin e larte duke levizur periudhat e nderprerjes. Gjithashtu do te perpiqet te reduktoje defiqitin mesatar duke organizuar importin e fuqise.
- OST sh.a. pasi te bindet qe eshte realizuar maksimumi i permiresimeve, do te pergatise nje draft plan te gjenerimit dhe e qarkullon ate tek Gjeneruesit duke kerkuar sugjerime.
- OST sh.a. do te shqyrtoje dhe do te aprovoje pas konsultimeve dhe me partneret rajonal, planin e nderprerjeve per vitin pasardhes te elementeve te interkoneksionit.
- Asnje nderprerje nuk do te planifikohet per njesite hidrike gjate muajve me prurje te medha ose mbingarkim te rezervuareve.

3.4.7.2 Amendamentet e Nderprerjeve te Planifikuara

Ne rast te nje nderprerje te planifikuar ne te cilen OST sh.a. do te pelqente te levizte:

Pertej periudhes ose

Brenda periudhes

OST sh.a. mbi te gjitha duhet ti jape nje njoftim me shkrim Gjeneruesve, ku i kerkon qe data e fillimit ose koha e nderprerjes, qe eshte dhene me perpara, te shtyje afatin. Nese gjeneruesi bie dakort ose OST sh.a. dhe Gjeneruesi bien dakort per ndonje periudhe/date tjeter, Gjeneruesi do ta beje nderprerjen ne perputhje me marreshjen.

Nje Gjenerues, me njoftim me shkrim te parashtruar ne OST sh.a. ne çdo kohe gjate gjithë vitit, mund te kerkoje qe nje njesi gjeneruese te zevendesohet me nje njesi tjeter te krahasushme ne Centralin e tij, qe ka te njejtin kapacitet kontraktues zevendesues. OST sh.a. nuk do te refuzoje ne menyre te pa

arsyetuar miratimin e tij per nje zevendesim te tille. Nese OST sh.a. e miraton, programi final i nderprerjeve do te rregullohet ne menyre te pershtateshme.

3.4.8 Proçesi i Nderprerjeve per Mirembajtje ne Sistemin e Transmetimit, Kompanite Shperndarse dhe Konsumatoret e Kualifikuar
Nderprerja (stakimi) e elementeve te Transmetimit fillimisht duhet te koordinohet me nderprerjet e njesive Gjeneruese dhe me pas me nderprerjet e elementeve te Shperndarjes dhe Konsumatoreve te Kualifikuar.

Programi i nderprerjeve i elementeve te Shperndarjes dhe Konsumatoreve te Kualifikuar per vitin pasardhes duhet te raportohet nga gjithe Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar ne OST sh.a. deri 30 Tetor.

Qendra Dispeçer do te pergatise nje Plan Paraprak te Nderprerjeve te Transmetimit, te kordinuar me Planin e Nderprerjeve te Gjenerimit, me Planin e Nderprerjeve te Shperndarjes dhe Konsumatoreve te Kualifikuar. OST sh.a. do te modifikoje programin e nderprerjeve te Shperndarjes dhe te Konsumatoreve te Kualifikuar duke ndjekur rregullin e prioriteteve, p.sh. nderprerjet e elementeve te Transmetimit duhet te koordinohen me planin e nderprerjeve te Gjenerimit dhe nderprerjet e elementeve te Shperndarjes dhe te Konsumatoreve te Kualifikuar duhet te pershtaten per koordinim me nderprerjet e Transmetimit. Planifikimi i nderprerjeve te Transmetimit do te behet per elementet e meposhtem:

- Linjat e Transmetimit 400 kV dhe Transformatoret e Autotransformatoret 400/220 kV, 400/110 kV.
- Linjat e Transmetimit 220 kV dhe Transformatoret e Autotransformatoret 220/110 kV.
- Linjat kritike te identifikuara te SEE, te cilat do te ndikojne ne Sistemin e Transmetimit dhe funksionimin e SEE.
- Linjat Radiale 110 kV qe ushqejne Sistemet e Shperndarjes dhe konsumatoret 110 kV. (Keto do te planifikohen te ndara ne konsultim me kompanite e shperndarjes dhe konsumatoret 110 kV).

Planet e nderprerjeve te Shperndarjes dhe te Konsumatoreve te Kualifikuar te rishikuara nga OST sh.a., gjithashtu do te komunikohen ne Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar deri ne 15 Dhjetor.

OST sh.a. mund te therrase mbledhje per koordinimin e planit te nderprerjeve te elementeve te Transmetimit.

Qendra Dispeçer do te rishikoje planin e nderprerjeve te Shperndarjes dhe te Konsumatoreve te Kualifikuar per ta koordinuar ate me planin e nderprerjeve te elementeve te Transmetimit. Pasi ka marre ne konsiderate vendimet dhe rekomandimet mbi kete baze do te pergatise Draft Planin e Nderprerjeve te Transmetimit. Draft Plani i komunikohet te gjithe perdoruesve deri me 15 Dhjetor.

3.4.8.1 Nderprerja e Transformatoreve te Fuqise, tensioni i anes se ulet i te cileve eshte 35kV, 20kV, 10 kV

Per transformatoret qe zoterohen nga OST sh.a. plani i nderprerjeve te ketyre transformatoreve do te harmonizohet me nderprerjet e elementeve te Shperndarjes. Kompanite shperndarese do te komunikojne planin e nderprerjeve te sistemeve te tyre shperndares qe ushqehen nga keta transformatore, ne OST sh.a. perpara 30 Nentorit.

3.4.8.2 Plani Perfundimtar i verifikuar i nderprerjeve

OST sh.a. do te nxjerre planin final te nderprerjeve qe perfshin nderprerjet e njesive gjeneruese, elementeve te Trasmetimit, elementeve te Shperndarjes dhe Konsumatoreve te Kualifikuar deri ne 20 Dhjetor dhe do te komunikojne Planin ne te gjithë Gjeneruesit, Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar. Plani Final i Pergjithshem i Nderprerjeve sic eshte rene dakort nga gjithë Palet, nxirret deri ne 31 Dhjetor.

3.4.8.3 Shtyrja e Nderprerjeve

Qendra Dispeçer eshte e autorizuar per shtyrjen e çdo nderprerje te planifikuar, kur ngjarjet e mepostme ndikojne ne funksionimin e SEE.

- Avari te medha te SEE;
- Renje (black-out) totale ose e pjeseshme e SEE;
- Izolim i tere SEE ose pjeseve te tij nga Sistemet fqinje;
- Mbingarkesa te medha te elementeve te Sistemit te Transmetimit;

Pavaresisht nga rezervat ne çdo plan nderprerjesh te aprovuar, asnje linje interkoneksioni ose njesi e nje gjeneruesi nuk do te levizet nga sherbimi pa leje specifike nga Qendra Dispeçer. Kjo klauzole do te jete e zbatueshme dhe per Gjeneruesit e Pavarur nese eshte parashikuar ne kontrate me ta.

Ndonjehere pasi nje nderprerje per mirembajtje ka filluar, dhe nese procesi i mirembajtjes eshte vonuar, Qendra Dispeçer ose Perdoruesit perkates do te informojne menjehere Palet per kohen e venjes ne pune.

3.5 Programimi

3.5.1 Programi Dispeçer

Ky paragraf specifikon procedurat qe perdoren per programimin dhe dispeçerimin e njesive gjeneruese per te plotesuar kerkesen per fuqi si dhe mbajtjen e niveleve te tensionit dhe frekuences brenda kufijve te pranueshem, si dhe percakton kontributin e Perdoruesve ne ndihme te arritjes te ketyre qellimeve.

3.5.2 Objekti

Objekti i ketij paragrafi eshte te detajoje veprimet dhe pergjegjesite e Qendres Dispeçer ne pergatitjen dhe nxjerrjen e nje planifikimi ditor te gjenerimit dhe pergjegjesite e Perdoruesve per te furnizuar me te dhenat e nevojeshme, si dhe te pershtatet me kete Planifikim. Ai gjithashtu specifikon pergjegjesite e Qendres

Dispeçer dhe Perdoriesve ne menaxhimin e niveleve te tensionit dhe frekuences.

3.5.3 Programimi i Gjenerimit

OST sh.a. nxjerr urdhera operative dhe udhezime, qe te informoje dhe te detyroje Gjeneruesit te mbajne ne pune njesite gjeneruese te programuara per ditën pasuese.

Per kete OST sh.a. do te perdore kerkesen per MW/MVAr si baze per pergatitjen e urdherave operative dhe udhezimeve, duke merre gjithashtu ne konsiderate planin e nderprerjeve per mirembajtje.

Ne mungese te urdherave operative gjithë gjeneruesit do te garantojne mundesine e mbulimit te kerkeses per çdo ore MW/MVAr (00.00-24.00 ore) per te gjitha njesite gjeneruese te disponushme, bazuar ne planin e dites aktuale dhe e dergojne ne Qendren Dispecer per ditën pasuse.

Mundesia e pjesemarrjes ne mbulimin e kerkeses MW/MVAr, nga Centralet hidrike, realizohet duke marre ne konsiderate prurjet e priteshme, nivelet e rezervuareve te tyre, si dhe ndonje kufizim tjeter qe raportohet ne Qendren Dispecer.

Mundesia e pjesemarrjes ne mbulimin e kerkeses MW/MVAr, nga Centralet termik realizohet duke marre ne konsiderate rezervat e lendes djegese si dhe ndonje kufizim tjeter qe raportohet ne Qendren Dispecer.

Qendra Dispeçer pergatite programin e gjenerimit / programin e importit.

Qendra Dispeçer perpunon nje dite me perpara programin e gjenerimit te ndare ne ore, pas konsolidimit te te dhenave te siguruara nga Gjeneruesit dhe kordinon importin e Energjise Elektrike ne baze te kontratave. Ajo merr ne konsiderate vleresimet orare per kerkesen MW/MVAr.

Ne pergatitjen e programit Qendra Dispeçer merr ne konsiderate qe gjenerimi te jete ne kufijte maksimal per Centralet Hidrik, kur ka prurje dhe nivele te larta uji ne rezervuaret e tyre.

Nese gjate dites se zbatimit te programit Gjeneruesit raportojne ne Qendren Dispecer per ndonje suate, e cila ndikon ne zbatimin e programit, atehere Qendra Dispecer ne menyre te shpejte ben riprogramimin e nevojshem, i cili i behet i ditur gjithë Gjeneruesve qe ndikohen nga ky veprim.

Qendra Dispeçer u kerkon Gjeneruesve te gjenerojne sipas kerkeses se saj MVAr brenda mundesise se kufijve te tyre respektive, per mbajtjen e niveleve te kerkuara te tensionit ne zbara.

Qendra Dispeçer urdheron Gjeneruesit te mbajne kapacitetin rezerve te nevojshem, siç percaktohet ne kete Kod. Nese gjate programimit nuk plotesohet kerkesa MW, MVAr, Qendra Dispeçer u kerkon Kompanive Shperndarese, Konsumatoreve te Kualifikuar te organizojne kufizime racionale.

Qendra Dispeçer do te pergatise programin e gjenerimit duke u bazuar ne:

- Detyrimet e Sistemit te Transmetimit.
- Kerkesen MW/MVAr orare vleresuar nga Qendra Dispeçer.

- Nevojen per sigurimin e rezervave per operimin ekonomik per SEE, Sistemin e Transmetimit dhe detyrimet qe lindin nga pjesemarrja ne organizmat rajonal dhe European (UCTE, ETSO, SETSO, SUDEL, etj).

3.5.4 Zbatimi i Programit Dispeçer nga Gjeneruesit

Gjeneruesit do te programojne njesite e tyre gjeneruese duke u bazuar ne programin ditor te gjenerimit urdheruar nga Qendra Dispeçer.

Njesite Gjeneruese te cilat nuk jane direkt te lidhura me Sistemin e Transmetimit, nuk do te jene subjekt i urdherave operative te Dispeçerise Qendrore, por do te raportojne per gjendjen e njesive te tyre ne Qendren Dispeçer .

Qendra Dispeçer drejton nepermjet urdherave operative gjenerimin dhe importet, duke u bazuar ne programin orar te gjenerimit te dites, te rene dakord nje dite me pare, pervec rasteve kur kerkohet riprogramimi per rrethana te paparashikuara.

Urdherat Operative te Dispeçerise do te jene ne format standart.

Urdherat Operative te Dispeçerise perfshijne veprimet e meposhtme por dhe veprime te tjera qe pershkruhen ne urdherat respektiv:

- Futjen ne pune ose nxjerrjen jashte pune te njesive gjeneruese per te cilen urdherohen.
- Njesite gjeneruese ne gadishmeri (stand by).
- Detajet e meposhteme:
 - Fuqine MW qe injekton njesia gjeneruese.
 - Fuqine MVAr qe injekton njesia gjeneruese.
 - Nivelin e tensionit te kerkuar ne zbaren ku lidhet njesia gjeneruese.
 - Nivelin e rezerves perkatese te njesise gjeneruese.

3.5.5 Komunikimi me Gjeneruesit

Urdherat Operative te Qendres Dispeçer do te jepen me telefon, fonograme, Faks, E-Mail dhe konfirmohen nga operatoret dergues dhe marres. Çdo Urdher gojor me telefon perpilohet menjehere dhe regjistrohen me shkrim ne librin operativ te Paleve. Kur te rriten aftesite e Qendres Dispeçer nepermjet SCADA urdherat operative jepen me mesazhe kompjuterike.

3.5.6 Veprimi qe kryhet nga Gjeneruesi

Gjeneruesit do te sigurojne injektimin çdo ore nga njesite gjeneruese (MW dhe MVAr) ne kohe reale.

Gjeneruesit zbatojne menjehere urdherat operative te nxjerra nga Qendra Dispeçer pervec rasteve kur ky veprim mund te kompromentoje sigurine e personelit ose impiantit.

Gjeneruesit do te njoftojne menjehere Qendren Dispeçer ne rast te ndonje veshtiresie te paparashikuar ne zbatimin e urdherit.

Gjeneruesit do te informojne menjehere Qendren Dispeçer me telefon per ndonje humbje ose ndryshim te mundesive operacionale te ndonje Njesie Gjenerimi, e

cila është e sinkronizuar në SEE ose është programuar për të mbajtur rezervën e SEE.

Me marjen e Urdherit për sinkronizim nga Qendra Dispeçer, Gjeneruesit do të sinkronizojnë njesinë gjeneruese përkatëse në rrjet brenda kohës normale referuar kësaj njesie. Në pamundësi për ta bërë këtë do të njoftohet menjëherë në Qendren Dispeçer pa humbje kohe.

Gjeneruesit nuk do të de-sinkronizojnë Njesitë Gjeneruese, pa urdher nga Qendra Dispeçer, me përjashtim të rasteve të sigurisë së personelit ose Centralit, për të cilin raportohet menjëherë në Qendren Dispeçer.

Gjithë Njesitë Gjeneruese do të kenë rregullator shpejtesie në shërbim që të jete në gjendje të rrisë ose të ulë në mënyrë automatike injektimin e fuqisë MW, MVAr brenda nivelit normal të deklaruar.

Të Gjithë Njesitë Gjeneruese do të kenë Rregullator Automatik Tensioni në shërbim, që të jete në gjendje të rregullojë nivelin e tensionit brenda nivelit normal të deklaruar.

Gjeneruesit do të informojnë Qendren Dispeçer për çdo heqje të RAT dhe /ose të RASH nga shërbimi si dhe arsyet.

Gjeneruesit do të raportojnë në Qendren Dispeçer çdo parametër të njesisë orë për orë, që lidhet me funksionimin e Njesive Gjeneruese.

3.5.7 Permiresimi i Procedurave të Programimit dhe Dispeçerise

Procedurat e Programimit dhe Dispeçerise do të permiresohen në mënyrë të qëndrueshme për të plotësuar nevojat që do të dalin.

3.6 Sherbimet Ndhimese në SEE

3.6.1 Hyrje

Sherbimet Ndhimese në SEE kanë si objektivi sigurimin e kushteve për operimin e SEE dhe për rivendosjen e shpejtte të punës normale në rastin e çrregullimeve të mëdha.

Sherbimet ndihmese përbejnë një kategori të veçantë të shërbimeve, nga të cilat përfitojnë të gjithë Përdoruesit e Sistemit të Transmetimit.

Sherbimet ndihmese janë ndarë në dy kategori:

- a) Operative
- b) Teknologjike

Sherbimet Ndhimese Operative

Sherbimet ndihmese operative të SEE përmbajnë shërbime për planifikimin dhe drejtimin operativ, si dhe aktivitetet e tjera të kryera nga Qendra Dispeçer, në mënyrë që të plotësohet furnizimi i sigurtë dhe pa rreziqe, me kosto minimale të konsumatoreve të Energjisë Elektrike.

Sherbimet Ndhimese Teknologjike

Sherbimet Ndhimese Teknologjike kryhen nga Perdoruesit e Sistemit te Transmetimit dhe nga OST sh.a. dhe kane si qellim:

- Mbajtjen e Qendrushmerise Statike dhe Dinamike te SEE,
- Mbajtjen e niveleve te tensionit brenda niveleve te lejuar,
- Rivendosjen e SEE kur ka renie te pjeseshme ose te plote, ne rastin e avarive te medha.

Sherbimet Ndhimese te ofruara nga Perdoruesit paguhen nga OST sh.a.. Sherbimet per sigurimin e shkembimeve te Energjise Elektrike me vendet fqinje, ofrohen nga OST sh.a. dhe paguhen nga OST sh.a..

Sherbimet Ndhimese Teknologjike Realizohen duke u plotesuar:

- a) Sigurimi i Rezerves se Rregullimit Primar te frekuences,
- b) Sigurimi i Rezerves se Rregullimit Sekondar te frekuence/fuqi aktive,
- c) Sigurimi i Rezerves se se Rregullimit te fuqise aktive,
- d) Sigurimi i fuqise reaktive dhe rregullimin e niveleve te tensionit,

3.7 Siguria gjate Shfrytezimit

Rrjeti i Transmetimit projektohet per tu shfrytezuar ne mynyre te tille qe te plotesohen kriteri i sigurise (n-1), kriteri i qendrushmerise statike dhe kushtet e qendrushmerise dinamike.

3.7.1 Sherbimet Ndhimese qe Sigurojne Mbajtjen e Frekuences

Qendra Dispeçer eshte e detyruar te koordinoje veprimet qe kane si qellim mbajtjen e frekuences brenda kufijeve te percaktuar, ne perputhje me standardet perkatese te ketij Kodi.

Qendra Dispeçer ben te mundur perdorimin e rezerves egzistuese te fuqise ne SEE dhe mobilizimin e saj ne kohen e duhur per te mbajtur balancen gjenerim – ngarkese, si ne rastin e disbalancave me kohe te gjate (p.sh. per shkak te devijimit te kurbes se ngarkeses te lidhur me parashikimin), ashtu edhe ne rastin e disbalancave te medha te shfaqura papritur (p.sh. ne rastin e shkeputjes se njesise gjeneruese ose heqjes se ngarkeses).

Rezerva e fuqise ne varesi te kohes dhe menyres (manuale ose automatike) ne te cilen ajo vihet ne dispozicion, klasifikohet:

- Rezerva e Rregullimit Primar
- Rezerva e Rregullimit Sekondar
- Rezerva Rrotulluese (spinning)
- Rezerva e Rregullimit Terciar

3.7.2 Devijimet e Frekuences

Devijim i Frekuences Δf eshte diferenca $f_n - f$ e frekuences nominale te SEE f_n nga frekencja aktuale e SEE f , si rrezultat i çrregullimeve dhe avarive ne SEE.

Frekuenca Nominale eshte 50 Hz.

3.7.3 Frekuenca minimale dhe maksimale e çastit

Frekuenca minimale e çastit nuk duhet te jete poshte 49.2 Hz, qe i korespondon nje Devijimi – 800 mHz, i cili eshte devijimi maksimal i lejuar i frekuences nga rekuenca nominale. Frekuenca Maksimale e çastit nuk duhet te jete mbi 50.8 Hz, qe i korespondon nje Devijimi + 800 mHz, i cili eshte devijimi maksimal i lejuar i frekuences nga frekuenca nominale.

3.7.4 Rezerva e Rregullimit Primar te Frekuences

Rezerva e Rregullimit Primar te frekuences eshte rezerve qe me devijimin e frekuences nga vlera kufi (e lejuar) mund te vihet ne levizje automatikisht per 30 sekonda dhe te jete ne gjendje te vazhdoje te operoje per nje kohe te pakten prej 15 minutash, qe realizohet nga rregullatorët automatike te shpejtesise te (RASH), te cilet mbahen vazhdimisht ne sherbim. Rregullimi primar i frekuences aktivizohet nese devijimi i frekuences i kalon ± 20 mHz.

Sigurimi i rezerves se rregullimit primar sipas kerkeses se Qendres Dispeçer do te jete nje detyrim per te gjithë Gjeneruesit e Energjise Elektrike brenda vendit.

Qendra Dispeçer urdheron madhesine e nevojshme te Rezerves se Rregullimit Primar sipas:

- Kushtit te operimit ne paralel te Sistemit te Transmetimit me vendet fqinje. Rezerva e Rregullimit Primar miratohet reciprokisht nga Operatoret e te gjithë Sistemeve te Transmetimit te interkonektuar.
- Kushtit te operimit te izoluar te Sistemit te Transmetimit, ku Rezerva minimale e Rregullimit Primar programohet ne baze te nje analize qe merr ne konsiderate mundesite teknike, ekonomike, duke ruajtur rreth 5% nga fuqia totale e gjeneruar.

Rezerva e Rregullimit Primar duhet te shperndahet ne te gjithë Gjeneruesit e lidhur direkt me Rrjetin e Transmetimit, ne menyre sa me uniforme dhe propocionale qe te jete e mundur.

OST sh.a. brenda veprimtarise se programimit mbi kriterin ekonomik te njesive gjeneruese, programon Rezerven e Rregullimit Primar mbi bazen e ofertave te Gjeneruesve ne madhesine e kerkuar.

Ofertat e gjeneratoreve duhet te marrin parasysh detyrimin e mbajtjes ne dispozicion te Rezerves se Rregullimit Primar, ne pershtatje me sjelljet teknike te çdo njesie gjeneruese.

3.7.5 Rezerva e Rregullimit Sekondar te Frekuence/Fuqise aktive

Rezerva e Rregullimit Sekondar frekuence/fuqi aktive eshte rezerve, e cila me devijimin e frekuences dhe/ose te balances se kembimit te fuqise nga vlera e lejuar dhe e programuar, mund te vihet ne pune automatikisht brenda nje intervali jo me shume se 15 minuta.

Rezerva e Rregullimit Sekondar frekuence/fuqi aktive mbivendoset mbi rezerven e Rregullimit Primar.

Qendra Dispeçer brenda aktivitetit të programimit mbi kriterin ekonomik të njesive gjeneruese programon rezervën e Rregullimit Sekondar frekuence/fuqi aktive në madhësi të kërkuar, bazuar në ofertat e gjeneruesve.

Gjeneruesit sigurojnë rezervën e Rregullimit Sekondar frekuence/fuqi aktive në përputhje me programin dhe kërkesën e OST sh.a.

3.7.6 Rezerva Rrotulluese (Spinning)

Rezerva Rrotulluese mbivendoset mbi rezervën e Rregullimit Primar dhe Sekondar dhe vendosjes së balancës në rastin e devijimit të shfaqur nga programi.

Rezerva rrotulluese sigurohet nga Gjeneruesit me urdher të Qendres Dispeçer, dhe ajo duhet të mbetet për periudhën e kohës së kërkuar nga Qendra Dispeçer.

3.7.7 Rezerva e Rregullimit Terciar

Rezerva e Rregullimit të shpejtë Terciar i mbivendoset rezervës së Rregullimit Primar, Sekondar asaj Rrotulluese, për të vendosur balancën në rastin e devijimeve të shfaqura nga programi i krijuar.

Rezerva e Rregullimit të shpejtë Terciar sigurohet nga Gjeneruesit, me urdher të Qendres Dispeçer, për periudhën e kohës së kërkuar.

3.7.8 Shërbimet Ndihmëse që sigurojnë mbajtjen e niveleve të tensionit

Mbajtja e niveleve të tensionit është një komponent i rëndësishëm për operimin normal, për të cilin është përgjegjëse Qendra Dispeçer.

Qendra Dispeçer është detyruar të sigurojë nivele të tilla të tensionit për të ruajtur paisjet e Sistemit të Transmetimit.

OST sh.a. operon instalimet e veta për ballancimin e fuqisë reaktive në Rrjetin e Transmetimit.

Gjeneruesi duhet të sigurojë që gjenerimi/absorbimi i fuqisë reaktive duhet të garantohet nga njesitë gjeneruese me kërkesën e Qendres Dispeçer në përputhje me kushtet e lidhjes me Rrjetin e Transmetimit.

Shërbimet dhe konsumatorët e kualifikuar të lidhur me Rrjetin e Transmetimit, duhet të kompensojnë, sipas normave për konsumin/gjenerimin e fuqisë reaktive nga vetë sistemet e tyre.

Shërbimet e fuqisë reaktive mund të lejohen ndërmjet OST sh.a. dhe shërbimeve ose konsumatorëve të kualifikuar të lidhur me Rrjetin e Transmetimit, nëse nuk cenohet operimi i sigurtë i SEE.

Shërbimet ndërmjet Rrjetit të Transmetimit dhe Rrjetit të Shërbimeve ose Konsumatorëve të Kualifikuar të lidhur me Rrjetin e Transmetimit, të cilët ndikojnë në operimin ekonomik të partneerëve, të paguhet mbi bazën e rregullave të përcaktuara nga Palet.

3.7.9 Administrimi dhe Monitorimi i Frekuences

Qendra Dispeçer do te monitoroje frekuencen e Sistemit te Transmetimit dhe do te ndermarre veprime per te siguruar qe ajo te jete brenda kufijve te lejuar. Veprimet korigjuese behen menjehere kur frekuenca devijon nga vlera nominale. Per sa kohe qe frekuenca tenton te bjere nen 50.0 Hz Qendra Dispeçer do te rrise terheqjet nga Centrallet Gjeneruese, dhe nga linjat e interkoneksionit ndershteteror sipas marreveshjeve ne fuqi.

Qendra Dispeçer do te jape urdhera per gjithë Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar per uljen e ngarkeses ne nje perqindje te dhene per ulje te ndryshme te frekuences.

Ne rast se Frekuenca tenton te bjere poshte 49.5 Hz terheqja nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar kufizohet. Kur frekuenca bie nen 49.0 Hz nje kufizim (load shedding) i nevojshem organizohet nga Qendra Dispeçer per Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar.

3.7.10 Menaxhimi i Tensionit

OST sh.a. do te kryeje studime per shperndarjen e flukseve kohe pas kohe per te parashikuar ku mund te ndeshen problemet e tensionit dhe te identifikojë masat perkatese siç jane: ndryshimi i pozicionit te rregullatorit te tensionit ne transformator, ose ndryshimi i pozicionit te rregullatorit te tensionit ne paisjet kompensuese per te siguruar qe tensioni te mbetet brenda kufijve te percaktuar. Ne baze te ketyre studimeve Qendra Dispeçer udhezoi Gjeneruesit te mbajne nivele tensioni te specifikuar ne pikat e lidhjes se tyre me Sistemin e Transmetimit dhe te percaktoje nivelet e tensionit ne pikat e Lidhjes me Kompanite e Shperndarjes dhe Konsumatoret e Kualifikuar.

Qendra Dispeçer ne menyre konstante do te monitoroje nivelet e tensionit 400, 220, 110kV ne nenstacionet e saj dhe do te komunikojë vlerat e niveleve te tensionit ne Operatoret e Sistemit te Transmetimit te vendeve fqinje.

Gjeneruesit dergojne ne Qendren Dispeçer Kurbat e Mundesise se prodhimit te azhornuara per gjithë njesite Gjeneruese, siç detajohet ne kete Kod, duke treguar çdo kufizim, per te lejuar studime te perpikta dhe funksionim efektiv te Sistemit te Transmetimit. Ne menyre te ngjashme do te japin mundesine per prodhimin neto te fuqise reaktive qe do te jete ne gjendje te injektoje/absorboje nga Sistemi i Transmetimit. Gjate operimit ne kohe reale Gjeneruesit do te informojne me shpejtesi Qendren Dispeçer, per mundesine e rezerves se tyre reaktive, kur kjo kerkohet nga ajo.

Qendra Dispeçer Urdheron Njesite Gjeneruese per te rregulluar gjenerimin MVAR brenda parametrave te tyre te deklaruar dhe i kerkon OST fqinje te respektojne marreveshjet perkatese ndermjet tyre.

Kompanite e Shperndarjes dhe Konsumatoret e Kualifikuar do te marrin pjese ne menaxhimin e tensionit duke rregulluar thithjet e tyre dhe duke vene ne dispozicion totalisht paisjet kompensuese kur u kerkohet nga Qendra Dispeçer.

Nese me keto masa nuk arrihet te mbahen nivele te pranueshme tensioni, Qendra Dispecer do te marre masat e mundeshme ne Sistemin e Transmetimit me qellim plotesimin e kriterëve te kerkuara te tensionit dhe nese keto masa nuk jane te mjaftushme Perdoruesit pranojne situaten.

3.7.10.1 Paguesa per Sherbimet Ndhimese ne SEE

Shpenzimet per rezervat e gjenerimit ne lidhje me ruajtjen e standarteve te percaktuara te sigurise, qendrueshmerise dhe cilesise ku perfshihet kompesimi reaktiv nga Gjeneruesit, kontrolli fuqi-frekuence, nivelet e tensionit, mirembajtja dhe leshimi i shpejte i disa njesive dhe kapaciteteve rezerve, si dhe sherbime te tjera te ketij lloji perfshihen ne Tarifat e Sherbimeve Ndhimese. Tarifa e Sherbimeve Ndhimese perpilohet sipas metodologjise se llogaritjes se tarifës se Sherbimeve Ndhimese dhe miratohet nga ERE.

3.7.10.2 Mbulimi i humbjeve teknike te energjise elektrike ne Rrjetin e Transmetimit

Shpenzimet per mbulimin e humbjeve teknike te energjise elektrike ne Rrjetin e Transmetimit perfshihen ne tarifen e Transmetimit. Tarifa e Transmetimit perpilohet sipas metodologjise se llogaritjes se tarifës se Transmetimit dhe miratohet nga ERE.

3.7.11 Kerkimi i te Dhenave

Perdoruesit do te paraqesin ne Qendren Dispecer te dhena siç specifikohe ne kete Kod.

3.8 Plani i Mbrojtjes dhe Rivendosjes

3.8.1 Hyrje

Ky paragraf pershkruan veprimet qe zbatohen nga OST sh.a. dhe Perdoruesit per te realizuar sigurine, nepermjet planit te mbrojtjes dhe te rivendosjes se SEE.

3.8.2 Objekti

Objekti i ketij paragrafi eshte percaktimi i pergjegjesive te Perdoruesve per te parandaluar nje renie te pjeseshme ose te plote te SEE, ne rast te ndonje çrregullimi te madh, si dhe te percaktoje planin e rivendosjes se shpejte te SEE. Plani i Mbrojtjes dhe i Rivendosjes se SEE kerkon nje drejtim te koordinuar dhe pjesemarrjen e Paleve, per te parandaluar ngjarjet dhe kthimin ne kohe te furnizimit me Energji Elektrike te konsumatoreve. Çdo pjesemaresi i kerkohet te kete procedura, me qellim qe te ndihmoje ne kthimin ne kohe te furnizimit elektrik te gjithe rrjetit.

3.8.3 Plani i Mbrojtjes

Plani i Mbrojtjes hartohet dhe miratohet nga te gjitha Palet (OST sh.a., Perdoruesit) dhe pas miratimit eshte i detyrueshem te zbatohet nga te gjitha Palet.

Plani i mbrojtjes perbehet nga:

1. Struktura e Tarimeve te Mbrojtjes Rele ne gjithe elementet e Sistemit te Transmetimit.
2. Struktura e Tarimeve te Mbrojtjes Rele ne njesite Gjeneruese.
3. Struktura e Tarimeve te Mbrojtjes Rele ne sistemet/objektet e Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar.
4. Automatika kunder avari ku perfshihen:
 - a. Shkarkimi Automatik i Ngarkesave nga Ulja e Frekuences (SHAF).
 - b. Shkarkimi Automatik i Njesive Gjeneruese nga Rritja e Frekuences (SHAG).
 - c. Shkarkimi Automatik nga Mbingarkesa ne elementet kryesor te Sistemit te Transmetimit.
 - d. Shkarkimi Automatik i Ngarkesave nga Ulja e Tensionit ne nyje te veçanta te Sistemit te Transmetimit.
 - e. Automatika e Ndarjes nga Ulja e Frekuences ne Sistemin e Transmetimit.
 - f. Automatika e Ndarjes nga Ulja e Frekuences ne linjat e interkonjeksionit.
5. Struktura e Tarimeve te Mbrojtjes Rele ne elementet e Sistemit te Transmetimit dhe ne sistemet/objektet e Perdoruesve.

OST sh.a. ne bashkepunim me Perdoruesit pergatit tabelen e Mbrojtjes Rele. Kjo strukture miratohet nga Komiteti i Mbrojtjes dhe Rivendosjes (KPMR):

- a) Ne kushtet e renies se frekuences si pasoje e **Deficitit te Fuqise Aktive** vepron SHAF i instaluar ne SEE ne koordinim te plote me kerkesat e vendeve te rajonit. Per kete qellim eshte e zbatueshme struktura e SHAF me dy tipe sipas tabelës te paraqitur me poshte. Dy shkallet e para te SHAF-it tip-1 jane pa mbajtje kohe per veprim. Koha prej 0.2 sekonda perfaqeson kohen e nevojshme per veprimin e çelsit dhe te reles. Ne dy shkallet e tjera qe jane me mbajtje kohe, koha prej 0.5 sekonda perfshin edhe kohen e veprimit te çelsit.

KODI I OPERIMIT DHE DISPEÇERISE

SHAF – 1			
Shkalla	Frekuenca	% e ngarkeses se stakuar	Koha e Veprimit
1	49.0 Hz	10%	0.2 sekonda
2	48.8 Hz	15%	0.2 sekonda
3	48.2 Hz	15%	0.5 sekonda
3	47.8 Hz	15%	0.5 sekonda

SHAF – 2						
Tipi i I Hz	Gradienti (Hz/sek.)	49.0 Hz	48.8 Hz	48.2 Hz	47.8 Hz	% e ngarkeses Total
		Sasia e Ngarkeses te Stakuar %				
49.0	-0.8	17.77%	7.17%	-	-	2.85
49.0	-1.0	22.65%	10.43%	15.93%	-	6.22
49.0	-1.7	-	12.80%	16.97%	25.90%	8.35
49.0	-2.0	-	10.43%	25.69%	39.70%	11.37
Total	-	40.42%	40.83%	58.60%	65.60%	28.8

Kompanite Shperndarese, Konsumatoret e Kualifikuar detyrohen te instalojne ne sistemet/objektet e tyre rele frekuence dhe do te percaktojne sakte vleren e mundeshme te fuqise qe shkarkohet. Tarimet e releve te frekuences miratohen ne KPMR.

OST sh.a. do te instaloje per llogari te vete, rele frekuence ne N/stacionet, ne nivelin 110 kV.

- b) Ne kushtet e **Suficitit te Fuqise Aktive** vepron Shkarkimi Automatik nga rritja e Frekuences (SHAG). Per kete arsye ne njesite gjeneruee vendosen rele frekuence. Tarimi i tyre perpilohet dhe miratohet nga KPMR. Per futjen ne pune sipas regjimit ditor dhe ngjarjes qe parashikohet, Qendra Dispecer urdheron njesite gjeneruese te vene ne pune SHAG e tyre. Gjeneruesit zbatojne kete urdher menjehere. Suficitet e fuqise aktive jane karakteristike e regjimeve me eksport te energjise elektrike. Ne HEC-et e Kaskades se Drinit jane instaluar paisje te Shkarkimit Automatik te Gjeneratoreve (SHAG) qe stakojne njesite gjeneruese ne rastet e rritjes se frekuences.

SHAG vendoset ne pune vetem ne regjim eksporti, dhe vepron me kohen $t_v = 0.5$ sekonda sipas frekuencave te taruara, qe jepen me poshte.

Ne Vaun e Dejes SHAG eshte instaluar ne tre shkalle me keto frekuenca veprimi:

Shkalla e pare $f = 52.0$ Hz

Shkalla e dyte $f = 52.2$ Hz

Shkalla e trete $f = 53.0$ Hz

Ne Koman agregatet mund te vendosen ne SHAG ne shkallen e dyte dhe te trete (52.5 dhe 53 Hz).

Ne Fierze agregatet mund te vendosen ne SHAG vetem ne shkallen e dyte (52.5 Hz).

Ne regjime te tilla eksporti fuqia e vendosur per tu shkarkuar nga SHAG te jete sa me afer fuqise se llogaritur nga formula:

$$P_{SHAG} = 1.1 P_{Eksp.} - 0.1 P_{Sist.}$$

- c) Ne kushtet kur elementet e Sistemit te Transmetimit mbingarkohen mbi nivelin normal te lejuar vepron **Automatika e Shkarkimit te Mbingarkeses (SHAM)**. Objekti i automatikes se SHAM-it eshte stabilizimi i regjimit pas avari te Sistemi te Transmetimit. Duke pasur parasysh qe eshte e veshtire te percaktohet shkalla e amortizimit te linjave, transformatoreve, autotransformatoreve te Transmetimit, kjo automatike tenton qe ato te lehtesohen nga mbingarkesa te pa lejuara.

Per autotransformatoret dhe transformatoret pas veprimit te automatikes mund te lejohet nje nivel mbingarkimi deri ne 10% te fuqise nominale te tyre per nje kohe te caktuar. Per linjat e transmetimit pas veprimit te kesaj automatike lejohet nje mbingarkim deri ne 15 % te vleres se lejuar per nje kohe te caktuar. Koha e punes se elementeve ne mbingarkese percaktohet element per element nga KPMR. KPMR pergatit dhe miraton tabelen e vlerave te lejuara te linjave per sezonin dimer/vere. Pas veprimit te kesaj automatike Qendra Dispecer merr masat operative te mundeshme si: ndryshim te regjimit te skemave dhe synon ta zvogeloje sa me shpejt kete mbingarkese. Ne rast pamundesie te zvogelimit te mbingarkimeve te tyre me ndryshimin e skemave, Qendra Dispecer urdheron Perdoruesit per kufizime per uljen e ngarkesave te tyre.

- d) Ne kushtet e uljes se tensionit ne nyje te vecanta te Sistemit te Transmetimit vepron **Automatika e Shkarkimit te Ngarkesave nga Ulja e Tensionit ne nyje te vecanta te Sistemit Transmetimit (SHAT)**. Objekti i kesaj automatike eshte stabilizimi i regjimit te SEE kur konstatohet ulje e konsiderueshme e nivelit te

tensionit ne pikat e lidhjes me Perdoruesit. Per kete Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar detyrohen te instalojne rele te tensionit minimal dhe te vendosin ne te gati per shkarkim ngarkesen e llogaritur. Pikat e vendosjes se SHAT, tarimet dhe sasia e fuqise qe shkarkohet hartohen dhe miratohen nga KPMR.

- e) Ne kushtet e renjes se frekuences ne zona te veçanta te SEE si rezultat i prishjes se balances se fuqise ngarkese-gjenerim vepron **Automatika e Ndarjes nga Ulja e Frekuences ne Sistemin e Transmetimit**. Objekti i kesaj automatike eshte ndarja nga SEE e zonave te veçanta ku prishet balanca ngarkese-gjenerim dhe frekuenca bie nen nje nivel te lejuar. Struktura e kesaj automatike, tarimet e saj dhe zonat ku do te instalohet hartohet dhe miratohet nga KPMR.
- f) Ne kushtet kur frekuenca bie nen vleren e taruar ne relete e frekuences ne linjat e interkonjeksionit vepron **Automatika e Ndarjes nga Ulja e Frekuences ne Linjat e Interkonjeksionit**. Objekti i kesaj automatike eshte ndarja e SEE Shqiptar nga sistemet e vendeve fqinje me te cilet eshte i lidhur ne paralel per te mos lejuar shperhapjen e çrregullimeve ne keto sisteme dhe anasjelltas.
Ndarja nga Interkoneksioni do te jete per frekuence $f = 48.7$ Hz dhe kohe veprimi $t = 0.5$ sekonda.
Ky tarim do te vendoset ne linjat e interkoneksionit ne marreveshje me vendet fqinje.

3.8.4 Plani i Rivendosjes

Plani i Rivendosjes hartohet dhe miratohet nga KPMR.

Plani i rivendosjes i SEE per renie te pjeseshme ose te plote te SEE zbatohet nga OST sh.a. dhe gjithe Perdoruesit.

Qendra Dispeçer eshte pergjegjese per ndjekjen ne kohe te procedurave sipas planit te rivendosjes per renie te pjeseshme ose totale te SEE. Keto procedura dhe urdhera dokumentohen ne librin dispeçer dhe pasqyrohen ne nje procesverbal.

OST sh.a. ne pergatitjen e Planit te Rivendosjes kerkon koordinimin e integruar edhe te Perdoruesve. Eshte veçanerisht e rëndesishme qe keto procedura te pranojne nevojën per rivendosje ne menyre te organizuar dhe efçente pa konsideruar problemet e mundeshme te Gjeneruesve dhe pa konsideruar detyrimet e Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar per zonat ku keta sherbejne.

OST sh.a. do te jete pergjegjese per stafin e Qendres Dispeçer qe ai te jete i pergatitur ne menyre te mjaftueshme dhe i trainuar per rivendosjen e SEE ne perputhje me procedurat.

Perdoruesit do te jene pergjegjes per stafin e tyre qe ai te jete i pergatitur ne menyre te mjaftueshme dhe i trainuar per te zbatuar procedurat. Stafet

operative te Perdoruesve ndjekin urdherat sipas procedurave te rivendosjes se urdheruara nga Qendra Dispeçer.

Qendra Dispeçer eshte pergjegjese per drejtimin e pergjithshem te procesit te rivendosjes ne SEE permes koordinimit me te gjithë Perdoruesit dhe Qendrat Dispeçer te Rajonit.

Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar jane pergjegjes per sektorializimin e sistemeve te tyre ne pjese te veçanta dhe ndjekin urdherat e Qendres Dispeçer per sasine ne MW qe sinkronizojne.

Gjeneruesit jane pergjegjes per nisjen e procedurave te tyre te planifikuara te startimit (black start) dhe me urdher nga Qendra Dispeçer realizojne sinkronizimin e njesive te tyre gjeneruese.

Centralet Hidrike mbajne Grupe Diesel ne kushte te mira, ne menyre qe njesite gjeneruese hidrike te startohen pa fuqi te jashtme nga Sistemi i Transmetimit.

3.8.5 Procedurat e Ristartimit

Gjendja ekzistuese e ngjarjes, p.sh. disponibiliteti i njesive gjeneruese, linjave te transmetimit dhe nenstacioneve, i ngarkeses ne teresi, percaktojne procesin qe do te zbatohet ne rast te nje renie te plote ose te pjeseshme te SE. Qendra Dispeçer Nacionale me Qendrat Dispeçer Rajonale koordinojne veprimet per te percaktuar shtrirjen e ngjarjes, pra per te percaktuar llojin e renies se sitemit (i pjesshem dhe ne ç'pjese, apo i plote). Qendra Dispeçer Nacionale udhezohet te gjithë Perdoruesit per situaten dhe ndjek strategjine e pershkruar me poshte, bazuar ne gjendjen pas ngjarjes.

Perdoruesit ndjekin e zbatojne udhezimet dhe urdherat e Qendres Dispeçer. Urdherat jepen nepermjet kanaleve te komunikimit te kufizuara vetem per veprimet operative.

3.8.5.1 Renia e Plote e SE

Renia e plote e SEE mund te vije nga ngjarje te paparashikuara brenda ketij sistemi ose si pasoje e ngjarjeve te paparashikuara te Rajonit.

Qendra Dispeçer Nacionale percakton shkakun e renies se SEE: i brendshem apo i jashtem (nga sistemet e tjere).

Nese renia e plote vjen nga nje ngjarje e jashtme, Qendra Dispeçer Nacionale kryen procedurat e Ristartimit i ndare nga sistemet fqinje.

Nese renia ka shkak nje ngjarje te brendshme, Qendra Dispeçer Nacionale ne rocesin e Rivendosjes, mund te marre ndihme edhe nga sistemet fqinje.

Qendra Dispeçer Nacionale urdheron te gjithë Perdoruesit perkates qe kane njesi gjeneruese me mundesi ristartimi te pavarur, te fillojne procedurat paraprake te leshimit te njesive gjeneruese (ne gjendje stand by).

Qendra Dispeçer Nacionale pergatit Sistemin e Transmetimit per rivendosje duke:

- Stakuar te gjitha ngarkesat vete dhe/ose ne koordimin me Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar;
- Krijuar ishuj fuqie pa interkoneksion ne transmetim;

- Marre informacion per njesite gjeneruese te gateshme per t'u sinkronizuar dhe per te marre ngarkese;

Qendra Dispeçer Nacionale ben sinkronizimin e njesive gjeneruese ne Rrjetin e Transmetimit duke ruajtur gjithmone balancen gjenerim-ngarkese ne ishuj te veçante fuqie.

Me pas Qendra Dispeçer Nacionale zgjeron ishujt e fuqise duke shtuar njesi gjeneruese dhe njekoheisht ngarkese, qe te mbaje gjithmone balancen gjenerim-ngarkese.

Me pas behet sinkronizimi i ishujve te krijuar nga Qendra Dispeçer Nacionale, duke shtrire gradualisht sinkronizimin deri ne rivendosje te plote.

Me pas Qendra Dispeçer Nacionale ne koordimin me Qendrat Dispeçer Rajonale, ben sinkronizimin me vendet fqinje duke sinkronizuar linjat e interkoneksionit nje nga nje.

3.8.5.2 Renia e Pjeseshme e SE

Renia e pjeseshme e SEE eshte atehere kur nje pjese ose disa pjese te tij ndahen elektrikisht midis tyre dhe/ose konsumatoret ne nje pjese te veçante te sistemit nuk furnizohen me energji elektrike.

Qendra Dispeçer Nacionale kontrollon e garanton sigurine e pjeses se shendoshe te SE.

Qendra Dispeçer Nacionale vlereson ngjarjen dhe disponibilitetin e njesive gjeneruese, te linjave dhe nenstacioneve te Transmetimit.

Qendra Dispeçer Nacionale zgjeron gradualisht sistemin e shendoshe duke startuar njesi gjeneruese dhe kyçur ngarkese, dhe duke ruajtur balancen gjenerim-ngarkese, ne koordimin me Perdoruesit.

3.8.5.3 Konsiderata Speciale

Gjate ndjekjes se procesit te rivendosjes, ne kushtet e renies se SE, nuk duhen kerkuar standartet per frekuencen dhe nivelet e tensionit.

Gjate procesit te rivendosjes prioritet i jepet ngarkesave te rendesishme per sektorin jetik, te cilat do te duhet te jene te identifikuara nga Kompanite Shperndarese dhe Konsumatoret e Kualifikuar. Ngarkesat e tjera do te marrin energji elektrike, kur SEE te jete kthyer gradualisht ne gjendje normale.

Pavaresisht nga urgjenca e situates, pasi te rivendoset gjendja, Qendra Dispeçer Nacionale dhe gjithe Perdoruesit, pergatisin nje dokument mbi urdherat dhe veprimet operative te kryera, per te ndihmuar investigimin pasues te ngjarjes, si dhe efikasitetin e procesit te rivendosjes.

Diten tjeter pas ngjarjes, perpilohet nje raport i plote mbi ngjarjen dhe procesin e rivendosjes dhe u vihet ne dispozicion Komisionit te Rishikimit te Kodit dhe KPMR.

3.9 Bashkepunimi me Organizmat Rajonale dhe Europiane te Energjise Elektrike

Drejtori i OST sh.a. do te perfaqesoje OST sh.a. ne te gjitha çeshtjet qe kane lidhje me Sistemin e Transmetimit ne Shqiperi.

OST sh.a. koordinon me Vendet e Rajonit per:

1. Planifikimin e nderprerjeve te linjave te interkoneksionit per permiresimin e funksionimit te Sistemit te Transmetimit ne koordinimin me sistemet fqinje;
2. Programet e Planifikimit te Sistemit te Transmetimit;
3. Bashkeveprimin me Qendrat Dispeçer Rajonale, ne situata emergjente;
4. Koordinimin e iniciativave midis OST-ve te Rajonit.

3.10 Komiteti i Planit te Mbrojtjes dhe Rivendosjes (KPMR)

KPMR perbehet si me poshte:

- Kryetari caktohet nga OST sh.a.
- Sekretari caktohet nga OST sh.a.
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele per Centralet Gjenerues Hidrik
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele per Centralet Gjenerues Termik
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele nga çdo Kompani Shperndarese
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele, i cili perfaqeson te gjithë Impiantet e Pavarur Gjenerues
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele, i cili perfaqeson te gjithë Klientet e Kualifikuar
- Nje specialist i Mbrojtjes Rele, i cili perfaqeson te gjithë Furnizuesit

KPMR do te mbaje takime te zakonshme nje here ne tre muaj dhe gjithashtu pas çdo ngjarje te madhe ne SE.

Gjate takimeve te zakonshme te punes analizohen e diskutohen shkaqet dhe masat per permiresimin e Planit te Mbrojtjes dhe Rivendosjes nepermjet modifikimit te skemave dhe tarimeve te Mbrojtjes dhe te Automatikes Kunder Avari.

Gjate takimeve te veçanta mbas nje ngjarje te madhe, KPMR analizon e diskuton shkaqet dhe masat per permiresimin e Planit te Mbrojtjes dhe Rivendosjes nepermjet modifikimit te skemave dhe tarimeve te Mbrojtjes dhe te Automatikes Kunder Avari, vetem per ngjarjen.

KPMR propozon mbas çdo takimi rishikimin e mundshem te Kodit dhe kete propozim bashke me rekomandimet, ja paraqet Komisionit te Rishikimit te Kodit. Vendimet e KPMR merren me konsensus. Ne rast te mos arritjes se konsensusit vendimet merren me shumice te thjeshte te pjesemaresve ne takim, por me kushtin qe OST sh.a. te kete te drejten e vetos ne vendimmarrje, e aresyetuar

nga fakti i rendesise qe ka ne tregun kombetar dhe nderkombetar te energjise elektrike.

KPMR mblidhet me perfaqesuesit e mesiperm, por mund te kerkoje perfaqesues e konsulente te tjere te sektoreve perkates, per te marre pjese ne takime pa te drejte vote.

Kryetari i KPMR merr pjese ne te gjitha takimet e Komisionit te Rishikimit te Kodit, nese diskutohen çeshtje te Planit te Mbrojtjes Rele dhe Rivendosjes.

3.11 Pergjegjesite e Paleve per Lejimin Reciprok ne Pronesite Perkatese

3.11.1 Hyrje

Ky paragraf paraqet pergjegjesite e OST sh.a. dhe Perdoruesve per lejimin reciprok ne pronesite perkatese. Ai formulon procedurat kur kerkohet te punohet ne paisjet elektrike te instaluara ne pronesine e Paleve reciproke.

Ky paragraf lind nga fakti qe midis OST sh.a. dhe Perdoruesve ekzistojne nderfaqesime te tilla, qe paisjet elektrike te njeres Pale jane te instaluara ne pronesine e Pales tjeter. (p.s.h. paisjet e matjes, e telekomunikacionit, SCADA, e kabllove te fuqise, etj.).

3.11.2 Objekti

Objekti i ketij paragrafi eshte te arrije nje marreveshje ne perputhje me principet e sigurise dhe Rregullat e Sigurimit Teknik, si dhe te punes reciproke pertej kufirit pronesor te OST sh.a. dhe Perdoruesve.

3.11.3 Procedurat

3.11.3.1 Te Pergjithshme

1. OST sh.a. dhe Perdoruesit percaktojne me marreveshje te vecanta nje liste te paisjeve elektrike pronesi e njeres Pale, te instaluar ne pronesine e Pales tjeter. Ne kete marreveshje bashkangjiten diagramat e pronesise sipas pershkrimit ne Kodin e Lidhjes, sebashku me rruget e kalimit.
2. OST sh.a. dhe Perdoruesit percaktojne nje liste personash te autorizuar per te hyre dhe kryer punime ne pronesite reciproke.
3. OST sh.a. dhe Perdoruesit jane pergjegjes per sigurine dhe Sigurimin Teknik te punes normale ne pronesite e tyre, deri ne plotesimin e kushteve per kryerjen e punimeve.
4. OST sh.a. dhe Perdoruesit bien dakord qe çdo punim ne pronesine tjeter te autorizohet nepermjet nje urdhri pune te firmosur nga titullaret. Urdhri i punes do te permbaje paisjen/grup paisjesh, mbi te cilat do te kryhen punime, personat e autorizuar, kohezgjatjen, si dhe ne se shoqerohet me nderprerje te konsumatoreve. Te percaktohet kufizimi i furnizimit me energji elektrike.

5. Puna e kryer mbi paisjet/grup paisjesh konsiderohet e mbaruar, kur sherbimet e kryera mbi te dhe masat e sigurise jane konform nomave. Vetem mbas kesaj keto paisje/grup paisjesh vihen ne pune.
6. Me perfundimin e punimeve mbahet nje proces-verbal i firmosur nga personat e autorizuar, duke pershkruar punimin e bere, kohezgjatjen, masat e sigurise te marra dhe perfundimin e punimeve, si dhe çdo verejtje qe kane Palet perkatese.
7. OST sh.a. jep urdherin e punes pas miratimit ne Qendren Dispeçer Nacionale. Perdoruesit kerkojne miratimin nga OST sh.a., e cila nga ana e vet merr miratim nga Qendra Dispeçer Nacionale.

3.11.3.2 Respektimi i Rregullave te Sigurimit Teknik ne Vendin e Punes

Palet detyrohen te zbatojne Rregullat e Sigurimit Teknik ne vendin e punes dhe sigurojne kushte reciproke ne zbatim te Rregullores se Sigurimit Teknik.

3.12 Kontrolli, Mbikqyrja, Testimi

3.12.1 Hyrje

Aktivitetet e kontrollit, mbikqyrjes dhe testimit, duhet te kryhen ne perputhje me procedurat per:

- Kontrollin dhe mbikqyrjen e te gjitha Perdoruesve (Njesite Gjeneruese, Kompanite Shperndarese dhe Konsumatorët e Kualifikuar), per te verifikuar parametrat e operimit.
- Testimin e njesive gjeneruese per te verifikuar perpuethshmerine e parametrave dhe sistemeve teknologjike te tyre ne perputhje me deklaratat e tyre.
- Testimin e sistemeve/objekteve te Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar, per te verifikuar perpuethshmerine e parametrave dhe sistemeve teknologjike te tyre ne perputhje me deklaratat e tyre.

3.12.2 Qellimi dhe Zona e Aplikimit

Qellimi i ketij paragrafi eshte te shqyrtoje nese:

- Njesite Gjeneruese te Gjeneruesit operojne ne perputhje me parametrat teknike te deklaruar, si dhe te gadishmerise se tyre.
- Sistemet/objektet e Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar operojne ne perputhje me parametrat teknike te deklaruar, si dhe te gadishmerise se tyre.

3.12.3 Aresyet

Veprimet e kontrollit, mbikqyrjes dhe testimit kryhen nga OST sh.a. kur:

- Njesite Gjeneruese gjate operimit operojne me parametra jashte atyre te deklaruar.

- Sistemet/objektet e Kompanive Shperndarese dhe Konsumatoreve te Kualifikuar gjate operimit operojne me parametra jashte atyre te deklaruar.
- Nje Perdorues i Rrjetit te Transmetimit nuk ndjek udhezimet e Qendres Dispeçer Nacionale, ose deshton ne zbatimin e urdherave te saj.

3.12.4 Testimi i Aftesive per t'ju Pergjigjur Kerkesave te OST sh.a.

a. Testimi i kapacitetit te gjenerimit dhe absorbimit te fuqise reaktive

OST sh.a. mund te kerkoje testimin e Njesive Gjeneruese nje here ne vit, me qellim qe te evidentojte nese Njesia Gjeneruese respekton aftesine gjenerim/absorbim te fuqise reaktive.

Testimi kerkohet nga OST sh.a. dhe periudha e realizimit te tij miratohet nga Qendra Dispeçer Nacionale.

OST sh.a. duhet te njoftoje Gjeneruesin per qellimin e testimit, 48 ore perpara.

Neqoftese nga testi i Njesise Gjeneruese rezulton qe parametrat e testuar nuk i pergjigjen parametrave te deklaruar, atehere Gjeneruesi duhet te pergatise per OST sh.a. brenda 5 diteve, nje raport te detajuar, duke specifikuar aresyet dhe masat qe duhen marre.

Nese devijimet jane te medha dhe te pakorigjueshme, propozohet rishikimi i marreveshjes midis OST sh.a. dhe Gjeneruesit.

b. Testimi i aftesise per Rezeven Primare dhe Sekondare

Testimi i aftesise per te vene ne dispozicion Rezerven Primare dhe Sekondare kryhet ne menyre te detyrueshme nga OST sh.a..

Ky testim kryhet ne menyre periodike nga Qendra Dispeçer Nacionale nepermjet SCADA, ne korrelacion me veprimtarine e kontrollit dhe mbikqyrjes per operimin e Njesive Gjeneruese.

OST sh.a. duhet te njoftoje Gjeneruesin per qellimin e testimit, 48 ore perpara.

Neqoftese nga testi i Njesise Gjeneruese rezulton qe parametrat e testuar nuk i pergjigjen parametrave te deklaruar, atehere Gjeneruesi duhet te pergatise per OST sh.a. brenda 5 diteve, nje raport te detajuar, duke specifikuar aresyet dhe masat qe duhen marre.

Nese devijimet jane te medha dhe te pakorigjueshme, propozohet rishikimi i marreveshjes midis OST sh.a. dhe Gjeneruesit.

3.12.5 Testimi i Aftesive te Startimit te Njesise Gjeneruese

Testimi i aftesise se startimit te Njesive Gjeneruese behet ne menyre te detyrueshme nje here ne vit, per çdo njesi gjeneruese te Gjeneruesit, me qellim qe te evidentojte nese Njesia Gjeneruese respekton aftesine e startimit te shpejte sipas parametrave te deklaruar.

Testimi kerkohet nga OST sh.a. pas miratimit nga Qendra Dispeçer Nacionale, vetem gjate kohes ne te cilen Njesia Gjeneruese eshte deklaruar ne gjendje gadishmerie.

OST sh.a. duhet te njoftoje Gjeneruesin per qelimin e testimit, 48 ore perpara. Neqoftese nga testi i Njesise Gjeneruese rezulton qe parametrat e testuar nuk i pergjigjen parametrave te deklaruar, atehere Gjeneruesi duhet te pergatise per OST sh.a. brenda 5 diteve, nje raport te detajuar, duke specifikuar aresyet dhe masat qe duhen marre.

Nese devijimet jane te medha dhe te pakorigjueshme, propozohet rishikimi i marreveshjes midis OST sh.a. dhe Gjeneruesit.

3.12.6 Testimi i Aftesive per Pjesemarrje ne Rivendosjen e SE

OST sh.a. i kerkon testim Njesive Gjeneruese listuar ne Planin e Rivendosjes se SEE, pas nje avarie. Testimi behet nje here ne vit me qellim evidentimin e faktit nese Njesia Gjeneruese ka mundesine e startimit konform kerkesave te Planit te Rivendosjes se SE.

Testimi mund te kryhet ne nje nga mundesite e meposhtme:

1. startimin e njesive gjeneruese nga nje burim i pavarur ne central (p.sh. Grup Diesel).
2. Startimin e njesive gjeneruese nga nevojat vetiake te centralit.

OST sh.a. duhet te njoftoje Gjeneruesin per qelimin e testimit, 7 dite perpara. Neqoftese nga testi i Njesise Gjeneruese rezulton qe parametrat e testuar nuk i pergjigjen parametrave te deklaruar, atehere Gjeneruesi duhet te pergatise per OST sh.a. brenda 5 diteve, nje raport te detajuar, duke specifikuar aresyet dhe masat qe duhen marre.

Nese devijimet jane te medha dhe te pakorigjueshme, propozohet rishikimi i marreveshjes midis OST sh.a. dhe Gjeneruesit.

3.12.7 Testimi i Gadishmerise se Deklaruar

Me kerkesen e OST sh.a. Njesite Gjeneruese duhet te testohen per gadishmerine konform kerkesave te ketij Kodi.

3.12.8 Testimi i Parametrave te Deklaruar

OST sh.a. mund te kerkoje çdo vit testimin e Njesive Gjeneruese me qellim qe te evidentohet nese Njesia Gjeneruese ka ne te vertet karakteristikat teknike te deklaruar.

Testimi kerkohet nga OST sh.a. pas miratimit nga Qendra Dispeçer Nacionale, vetem gjate kohes ne te cilen Njesia Gjeneruese eshte deklaruar ne gjendje gadishmerie.

OST sh.a. duhet te njoftoje Gjeneruesin per qelimin e testimit, 48 ore perpara. Neqoftese nga testi i Njesise Gjeneruese rezulton qe parametrat e testuar nuk i pergjigjen parametrave te deklaruar, atehere Gjeneruesi duhet te pergatise per OST sh.a. brenda 5 diteve, nje raport te detajuar, duke specifikuar aresyet dhe masat qe duhen marre.

Nese devijimet jane te medha dhe te pakorigjueshme, propozohet rishikimi i marreveshjes midis OST sh.a. dhe Gjeneruesit.

3.13 Koordinimi i Veprimeve Operative

3.13.1 Hyrje

Koordinimi i Veprimeve Operative është i nevojshem për shkëmbimin e informacionit në lidhje me veprimet operative dhe/ose ngjarjet në të gjithë SE që kanë ndikim në funksionimin e:

1. Sistemit të Transmetimit në rast se veprimet operative dhe/ose ngjarja ndodhin në një sistem/objekt të Përdoruesit.
2. Një sistem/objekt të Përdoruesit në rast se veprimet operative dhe/ose ngjarja ndodhin në Sistemin e Transmetimit.

3.13.2 Objekti

Objekti i këtij paragrafi është specifikimi i informacionit që do të shkëmbëhet ndërmjet Qendres Dispeçer Nacionale dhe Përdoruesit për të identifikuar ndikimet reciproke nga veprimet operative dhe/ose ngjarjet, të vlerësuara të mundshme për rrezik.

3.13.3 Percaktimet

Veprim Operativ do të thotë çdo veprim i programuar që ndikon në lidhje me funksionimin e SE.

Ngjarje do të thotë një ndodhi e paplanifikuar në SE ku futen defektet, incidentet dhe rëniet e SEE.

Ndikim i Veprimit Operativ do të kuptojmë çdo ndikim në funksionimin e SEE pas një veprimi operativ, i cili mund të shkaktojë që Sistemi i Transmetimit ose sistemi/objektet e Përdoruesit të funksionojnë ndryshe nga funksionimi i tyre në mungesë të këtij veprimi operativ.

3.13.4 Njoftimi i Veprimeve Operative

Në mënyrë reciproke njoftimet e Qendres Dispeçer Nacionale (OST sh.a.) dhe Përdoruesve bëhen si më poshtë:

- a) *Qendra Dispeçer Nacionale*: Në rast se ndonjë veprim operativ ose ngjarje e paplanifikuar në Sistemin e Transmetimit mund të ketë ndikim në punën e një sistem/objekt të Përdoruesit, Qendra Dispeçer Nacionale njofton Përdoruesit nëse në gjykimin e Qendres Dispeçer Nacionale veprimi ka ndikim sipas specifikimeve të këtij paragrafi.
- b) *Përdoruesi*: Në rast se ndonjë veprim operativ ose ngjarje e paplanifikuar në sistem/objektin e Përdoruesit mund të ketë ndikim në punën e Sistemit të Transmetimit, Përdoruesi njofton Qendrën Dispeçer Nacionale, e cila nga ana e saj njofton Përdoruesit e tjere nëse në gjykimin e Qendres Dispeçer Nacionale veprimi ka ndikim sipas specifikimeve të këtij paragrafi.

3.13.5 Natyra e Njoftimit të Veprimeve Operative

Njoftimi per veprimet operative duhet te permbaje qellimin dhe detajet e mjaftueshme per te pershkruar veprimin operativ.

Disa shembuj ilustrues te situatave kur kerkohet nje njoftim i nje veprimi operativ dhe ndikimet e ketij veprimi operativ jane:

- Impianti dhe/ose aparaturat jane duke funksionuar jashte mundesive te tyre ose mund te paraqesin rrezik per personelin;
- Stakim te impiantit dhe/ose aparatrave manuale ose automatike;
- Nivelet e tensionit jane jashte standarteve;
- Nivelet e frekuences jane jashte standarteve;
- Lekundje te pastabilizuara ne SE te elementeve te tij;
- Aktivizimi i ndonje alarmi ose treguesi te ndonje kushti funksionimi jonormal;
- Nese nga eksperienca vihen re ose parashikohen kushte te pafavoreshme, difekte ne paisjet e kontrollit, komunikimit ose te matjes;
- Rritja e rreziqeve te veprimeve te mbrojtjes rele;
- Mosfunksionimi i paisjeve komutuese;
- Rrezik nga zjarri, etj.

Keto shembuj jane ilustrues, por nuk kufizohen vetem ne to.

3.16 Raportimi i Ngjarjes

3.16.1 Hyrje

Ky paragraf pershkruan kerkesat per raportimin me shkrim te ngjarjeve, te cilat fillimisht ishin raportuar me goje, midis OST sh.a. dhe Perdoruesve.

Ngjarja mund te pasohet me incident, ne rastin kur ndikimi i ngjarjes mbi Sistemin e Transmetimit apo mbi sistem/objektet e Perdoruesve eshte me pasoja jo te desherueshme.

Ngjarjet qe ndodhin ne nje sistem/objekt te Perdoruesit raportohen ne OST sh.a. dhe ne Perdoruesit e tjere te ndikuar. Ngjarjet qe ndodhin ne Sistemin e Transmetimit raportohen nga OST sh.a. tek Perdoruesit e ndikuar.

3.16.2 Objekti

Objekti i ketij paragrafi eshte te percaktoje ngjarjet qe duhen raportuar, rruget e raportimit qe do te ndiqen dhe informacioni qe do te jepet.

3.16.3 Ngjarjet qe Raportohen

Shembuj tipik te ngjarjeve me incident qe raportohen jepen me poshte:

- Ngritje ose ulje te konsiderueshme te frekuences dhe nivelit te tensionit ne SEE.
- Probleme me rrezik ne paisjet kryesore si: linja, transformatore, paisje komutimi, zbara.
- Ngjarje me incident me renie zjarri.
- Shkelje e standarteve te sigurise dhe rregullave te Sigurimit Teknik, etj.

Keto shembuj jane ilustrues, por nuk kufizohen vetem ne to.

3.16.4 Procedura e Raportimit

Te gjitha ngjarjet qe shoqerohen me incident ne Sistemin e Transmetimit ose sistem/objektin e Perdoruesit raportohen.

Raportimi operativ behet gjithmone midis stafit operativ te Qendres Dispeçer Nacionale dhe stafit operativ te Perdoruesit ne kohen qe ndodh ngjarja. Keto raporte dokumentohen ne librat operative.

Nese ngjarja me incident e raportuar klasifikohet jo e vogel, stafi operativ i Qendres Dispeçer Nacionale si dhe stafi operativ i Perdoruesit, lene raport me shkrim ne fund te turnit te tyre.

OST sh.a. dhe Perdoruesit per ngjarje me incidente te tilla pergatisin raport te hollesishem brenda 5 diteve.

3.16.5 Forma e Raportimit

Forma standarte e raportimit jepet ne shtojcen A.

Forma e raportimit eshte objekt i rishikimit nga komisioni i Rishikimit te Kodit.

OST sh.a. dhe Perdoruesit bashkepunojne per te analizuar dhe investiguar shkakun e ngjarjes, ngjarjen dhe pasojat pas ngjarjes.

Investigimi tek Perdoruesit behet nga OST sh.a.. OST sh.a. ka te drejte te inspektoje çdo paisje te Perdoruesit sipas procedurave te treguara ne shtojcen B te ketij Kodi.

3.16.6 Raportimi i Aksidentit

Nese ngjarja shoqerohet me aksidente, raportimi i aksidentit behet sipas Legjislacionit ne fuqi.

Ky raportim behet ne te dy rastet: kur eshte fatal ose jo fatal me demtime serioze. Raporti dergohet edhe ne inspektoriatin ose organet perkatese.

Shtojca A
RAPORTIMI I NGJARJES ME INCIDENTIT

NUMRI I RAPORTIMIT.....

Vendi

Data.....

Ora.....

Data dhe ora e ngjarjes me incident:.....

Vendi i ngjarjes me incident:.....

Tipi i ngjarjes me incident:.....

Parametrat e SEE para ngjarjes me Incident:.....

Parametrat e SEE pas ngjarjes me incident:.....

Parametrat dhe Konfiguracioni i Rrjetit para ngjarjes me incident:.....

Tregimet e Mbrojtjeve Rele dhe sjellja e tyre:.....

Paisjet e demtuara:.....

Veprimet operative riparuese te marra:.....

Nderprerja e Furnizimit dhe kohezgjatja:.....

Shkaku i ngjarjes me incident:.....

Rekomandimet per permiresime ne te ardhmen, ne rast perseritje te

ngjarjes me incident:.....

Emrat dhe Firmat e Stafit Pergjegjes Operues

(.....)

Shtojca B

Investigimi i Ngjarjes me Incident

Qellimi i nje investigimi eshte ti beje te mundur OST sh.a. te perftoje informacionin ne lidhje me paisjet dhe procedurat operative.

OST sh.a. per te arsyetuar dhe dhene konkluzion mbi incidentin, dergon perfaqesues tek Perdoruesi, per te investiguar procedurat operative te perdorura, duke perfshire por pa u kufizuar ne investigimin e :

Zbatimit te urdherave te leshuara nga Qendra Dispeçer Nacionale;

Pajtueshmerise se veprimeve operative te Perdoruesit me urdherat operative te leshuara nga Qendra Dispeçer Nacionale;

Investigimi mund te mbeshtetet vetem ne çeshtjet operative te SEE, por nese eshte e nevojshme dhe e domosdoshme, investigimi mund te shtrihet ne kohe dhe analize duke pare edhe elemente te tjere, nepermjet shfrytezimit te paisjeve regjistruese.

Perdoruesit duhet te lejojne perfaqesuesit e OST sh.a. dhe duhet te furnizojne ata me te gjitha dokumentat e lejuara.

Procedura e investigimit percaktohet nga OST sh.a., e cila vepron ne menyre te arsyeshme dhe perfaqesuesit te saj te kene dijeni te plote mbi Perdoruesit.

Shtojca C

Ngarkesat me Prioritet ne Procesin e Rivendosjes

Tipi i Ngarkeses

Ngarkesa (MW)

Emri i Nenstacionit

Tipet e ngarkesave jane:

1. Minierat
2. Stacionet Hekurudhor
3. Portet dhe Ngarkesat Industriale te Rendesishme
4. Qytetet e Rendesishme
5. Spitalet, Ujesjellesat, Stacionet TV dhe Radiot
6. Industrite me Proces
7. Institucionet e Mbrojtjes

PERMBJAJTA E LENDES

PJESA 4

KODI I LIDHJES

- 4.1 Procedura e Aplikimit per Lidhje**
 - 4.1.1 Vendi Optimal i Lidhjes**
 - 4.1.2 Te Dhenat nga OST sh.a.**
 - 4.1.3 Aplikimi per Lidhje**
 - 4.1.4 Pranimi ose Refuzimi i Aplikimit per Lidhje**
 - 4.1.5 Shkembimi i te Dhenave**
 - 4.1.6 Ofertat e Papranuara**
- 4.2 Kushtet e Lidhjes**
 - 4.2.1 Hyrje**
 - 4.2.2 Objekti**
 - 4.2.3 Dokumentacioni i cili duhet ti bashkangjitet Aplikimit per Lidhje**
 - 4.2.4 Kerkesat Teknike per Paisjet e Lidhjes me Rrjetin e Transmetimit**
- 4.3 Marreveshja e Lidhjes**
- 4.4 Specifikimet e Lidhjes**
- 4.5 Pika e Lidhjes**
 - 4.5.1 Gjeneruesi**
 - 4.5.2 Kompania Shperndarese**
 - 4.5.3 Konsumatorët e Kualifikuar**
- 4.6. Karakteristikat e Rrjetit**
 - 4.6.1 Hyrje**
 - 4.6.2 Objekti**
 - 4.6.3 Nivelet e Tensionit**
 - 4.6.4 Frekuenca**
 - 4.6.5 Dridhjet e Tensionit (Flicker)**
 - 4.6.6 Faktori i Fuqise ($\cos\varphi$)**
 - 4.6.7 Kerkesat e Mbrojtjes Rele dhe Koordinimi.**
 - 4.6.8 Te Dhenat e Kerkuara nga OST sh.a.**
 - 4.6.9 Parametrat e Projektimit te Njesive te Reja te Gjenerimit**
- 4.7 Implementimi**

PJESA 4

KODI I LIDHJES

Kodi i Lidhjes specifikon kushtet, kriteret dhe afatet kohore qe duhet te plotesojne Perdoruesit per tu lidhur me Sistemin e Transmetimit, ose per te modifikuar lidhjet e tyre ekzistuese.

4.1 Procedura e Aplikimit per Lidhje

Çdo Perdorues qe kerkon te vendose marreveshje te reja ose te modifikoje marreveshjet egzistuese, te Lidhjes ne dhe/ose perdorimin e Sistemit te Transmetimit, duhet te ndjeke procedurat e vendosura ne kete Kod.

OST sh.a. do te ndjeke procedurat dhe kufijte e kohes te specifikuar ne kete Kod ne procesin e aplikimit, modifikimit, pranimit ose mos pranimit te nje oferte.

4.1.1 Vendi Optimal i Lidhjes

OST sh.a. do te miratoje çdo vend lidhje qe teknikisht eshte optimal ku Perdoruesit mund te lidhin sistemet/objektet e tyre me Sistemin e Transmetimit.

4.1.2 Te Dhena nga OST sh.a.

Çdo Perdorues i perspektives ose egzistues qe deshiron te ndryshoje kapacitetin e tij, pas studimeve te planifikimit te publikuar nga OST sh.a., mund t'i kerkoje OST sh.a. me shume informacion. OST sh.a. do te jap te dhenat e kerkuara brenda 30 diteve pas kerkeses. OST sh.a. mund te refuzoje te jape te dhena nese i konsideron ato konfidenciale/te panevojshme dhe nuk kerkohen per ushtrimin e aktivitetit te Perdoruesve. OST sh.a. vendos tarifa te arsyeshme per koston e dhenies se te dhenave.

4.1.3 Aplikimi per Lidhje

Çdo Perdorues qe kerkon te perdore Sistemin e Transmetimit mund te parashtroje nje Aplikim per Lidhje ne OST sh.a., ne formatin e hartuar nga OST sh.a.

4.1.4 Pranimi ose Refuzimi i Aplikimit per Lidhje

OST sh.a. pranon ose refuzon Aplikimin brenda 60 diteve nga data e Aplikimit. Nese refuzohet, OST sh.a. komunikon arsyet. Nese OST sh.a. kerkon te dhena shtese nga Aplikanti, data e fundit per pranim ose refuzim mund te shtyhet edhe 30 dite te tjera nga data e paraqitjes te te dhenave shtese. Te dhenat shtese i jepen OST sh.a. brenda 20 diteve nga dita e kerkeses. Nese informacioni shtese nuk merret nga OST sh.a. brenda 20 diteve, OST sh.a. mund te refuzoje kerkesen per Lidhje.

4.1.5 Shkembimi i te Dhenave

Shkembimi i te dhenave ndermjet OST sh.a. dhe Perdoruesve duhet te jete ne pajtueshmeri me klauzolat e Kodit.

4.1.6 Ofertat e Papranuara

Ne rast se ndonje oferte nuk pranohet nga Perdoruesi brenda periudhes se vlefshmerise, asnje veprim i metejshem nuk do te merret nga OST sh.a. ne Aplikimet per Lidhje.

Periudha e vlefshmerise percaktohet ne studimin tekniko-ekonomik te paraqitur nga Perdoruesi dhe te miratuar ne Marreveshjen e Lidhjes.

4.2 Kushtet e Lidhjes

4.2.1 Hyrje

Ky paragraf paraqet kushtet qe duhet te plotesohen nga Perdoruesit qe te mund te shfrytezoje Rrjetin e Transmetimit.

4.2.2 Objekti

Qellimi i ketij paragrafi eshte qe te permbushe objektivat e meposhtme:

1. Gjithe Perdoruesit ekzistues ose ata te Perspektives trajtohen ne menyre te barabarte.
2. Çdo Lidhje e Re nuk duhet te shkaktoje ndonje efekt negativ ne Perdoruesit egzistues, ose nje Lidhje e Re nuk duhet te ndikohet nga efektet negative te Perdoruesve egzistues.
3. Te ndihmoje Perdoruesit qe te zbatojne detyrimet e Licensave dhe te sigurojne operim dhe mirembajtje me cilesi te larte te sistemit/objektit te tyre.
4. Te specifikojte qarte dhe ne nje format standart, detyrimet dhe pergjegjesite per te gjithe sistemet/objektet, per çdo vend ku behet/modifikohet nje Lidhje.

OST sh.a. ka detyrim te siguroje akses te rregulluar per te gjithe Perdoruesit e Rrjetit te Transmetimit.

Aplikuesi qe kerkon marrjen e lejes duhet te siguroje kete informacion:

- a) Te dhena per fushen e tij te aktivitetit dhe adresen (emri, adresa, telefoni, faksi, e-mail),
- b) Te jepet Sistemi/Objekti qe do te lidhet, (njesi gjenerimi e energjise elektrike, sistem/objekt i shperndarjes, sistem/objekte qe lidhin konsumatore te ndryshem), duke perfshire edhe vendin e Lidhjes,
- c) Deklarate e shkruar mbi gadishmerine per te zbatuar Kodin e Transmetimit,
- d) Listen e dokumenteve, bashkangjitur me aplikimin per Lidhje te Re.

4.2.3 Dokumentacioni i cili duhet ti bashkangjitet Aplikimit per Lidhje

Ky dokumentacion duhet te permbaje:

- a) Studimin e Lidhjes se Njesive Gjeneruese:Te dhenat per planifikim te parashtruara ne Kod.
- b) Studimin e Lidhjes se Njesive Shperndarese qe do te bejne lidhjen e sistemit/objektit te tyre: Te dhenat per planifikim te parashtruara ne Kod.
- c) Studimin e Lidhjes se sistemit/objektit te Konsumatorit te Kualifikuar: Te dhena per planifikim te parashtruara ne Kod.
- d) Te dhena per pajisjet qe gjenerojne/observojne fuqi reaktive.
- e) Propozimi i dhene me fazat perkatese sipas studimit tekniko-ekonomik per realizimin e treguesve te projektit: (projektimi, implementimi, testimi dhe komisionimi).

Per miratimin e Lejes se Pranueshmerise Teknike per Lidhje, OST sh.a. analizon:

- a) OST sh.a. kontrollon te dhenat teknike per te gjitha llojet e instalimeve kur kerkesa per Lidhje e aplikuesve eshte protokolluar.
- b) Mundesine per shfrytezimin e Kapacitetit te Transmetimit.
Nese nuk ekziston kjo mundesi, Aplikanti detyrohet te marre masa teknike e financiare deri ne mbulimin e plote te investimit brenda kushteve teknike te sigurise te specifikuara ne kete Kod,
- c) Mundesite teknike per Lidhje,
- d) Zgjedhjen e Lidhjes se Re ne vendin perkates, duke e analizuar nga keto pikepamje:
 - i. Nivelin e sigurise se furnizimit,
 - ii. Qendrueshmerise statike dhe dinamike te SEE,
 - iii. Nivelin e rrymes se lidhjes se shkurter,
 - iv. Efektin e humbjeve teknike per rastin e Lidhjes se Vjeter dhe te Re ne Rrjetin e Transmetimit,
 - v. Furnizimin me energji per nevojat vetiake, sidomos per rastet kur kemi lidhjen e nje njesie gjeneruese,
- e) Vleresimin e menyres se Lidhjes ne skemen ekzistuese te Rrjetit te Transmetimit,
- f) Vleresimin e koston se Lidhjes per OST sh.a., sipas variantit te Lidhjes te propozuar nga ana e Aplikantit,
- g) Plotesimin e kushteve teknike te Lidhjes,
- h) Plotesimin e paragrafeve perkates te Kodit te Transmetimit.

Ne qofte se pas analizes rezulton se Lidhja do te jete me mire me tension nen 110 kV, qe i perket Kompanive te Shperndarjes, atehere kerkesa respektive duhet ti dergohet administratorit te kesaj Kompanie. Pranimi teknik i Lidhjes, qe jepet nga OST sh.a., permban:

- a) Termat dhe kushtet e pergjithshme per treguesit sipas Lidhjes se Re te kerkuar,
- b) Pershkrimin e zgjedhjes per Lidhjen e Re qe perfshin aktivitetet qe kryhen per zgjerimin dhe perforcimin e Rrjetit te Transmetimit,

- c) Kushtet specifike per Lidhje,
- d) Pajtueshmeria me Kodin,
- e) Kerkesat per monitorimin dhe kontrollin, qe percakton kushtet e Lidhjes ne SCADA dhe Sistemin e Telekomunikacionit,
- f) Te dhenat e rregjistruara, te cilat kane nevojte per verifikim gjate shfrytezimit,
- g) Vleresimin e kostos jashte pergjegjesise se OST sh.a., e cila duhet te paguhet nga aplikuesi,
- h) Nivelin e sigurise se Rrjetit te Transmetimit ne piken e Lidhjes,
- i) Detyrimet e Aplikuesit qe te marre pjese ne Planin e Mbrojtjes dhe Planin e Zgjerimit te SEE,
- j) Kerkesat lidhur me mbrojtjen dhe automatiken per Lidhjen e Re dhe bashkerendimin e saj me mbrojtjet ekzistuese,
- k) Parametrat per furnizim te Energjise Elektrike,
- l) Kushtet sipas te cilave Perdoruesi mund te shkeputet nga Rrjeti i Transmetimit,
- m) Kerkesat lidhur me standartet qe duhet te plotesojne pajisjet e lidhjes, matjes, kontrollit, automatizimit, telekomunikacionit etj..

Dokumenti i Pranueshmerise Teknike te Lidhjes duhet te leshohet brenda 90 diteve kalendarike, qe nga dita qe OST sh.a. ka marre kerkesen e Aplikantit ne forme te shkruar si dhe te gjitha dokumentet e listuara me siper.

4.2.5 Kerkesat Teknike per Paisjet e Lidhjes me Rrjetin e Transmetimit

Kerkesat teknike te paisjeve per lidhjet specifike jane:

- Kushtet teknike te siguruara nga OST sh.a. ne pikat e Lidhjes duhet te jene ne konformitet me normat dhe Standartet Kombetare dhe Nderkombetare.
- Kushtet teknike te Lidhjes duhet te jene te ngjashme per te gjitha perdoruesit sipas kategorive perkatese.
- Pajisjet dhe aparatet ne pikat e Lidhjes ndermjet Rrjetit te Transmetimit dhe Perdoruesit duhet te jene ne perputhje me standartet teknike qe jane ne fuqi.
- Lidhjet ndermjet instalimeve te Perdoruesve dhe OST sh.a. duhet te realizohen nepermjet çelsave te afte per t'u shkeputur me shpejtesi maksimale, kur parametrat e SEE jane jashte vlerave te kufirit te lejuar.
- Zgjedhja dhe percaktimi i aftesive çkyçese dhe qendrueshmerise ndaj rrymave te lidhjeve te shkurtra, duhet te jete brenda standarteve te percaktuar per secilen Pike Lidhje.
- Mbrojtjet e instalimeve ne pikat e Lidhjes ndermjet Rrjetit te Transmetimit dhe Perdoruesve duhet te plotesojne kerkesat e normave teknike ne fuqi, per te reduktuar ne minimum ndikimin negativ tek Perdoruesit e tjere.

4.3 Marreveshja e Lidhjes

Nese Aplikimi pranohet, OST sh.a. dhe Perdoruesi duhet te procedojne te finalizojne nje Mareveshje Lidhje.

Nje Mareveshje Lidhje duhet te hartohet qe te specifikojte kushtet e pergjithshme te Lidhjes dhe çdo kusht specifik, teknik dhe financiar, te aplikuar ne ate Lidhje.

4.4 Specifikimet e Lidhjes

Aplikanti do te paraqese ne OST sh.a. me kerkesen per Lidhje dhe dokumentacionin e meposhtem:

- Vendndodhjen e Lidhjes (Nenstacionin e Perdoruesit);
- Skemen njefazore te nenstacionit;
- Planimetrine e nenstacionit;
- Parametrat e te gjithë elementeve te nenstacionit (hyrjet dhe daljet e linjave, kabllot, çelsa, thika, zbara, izolatore, shkarkues, transformator rryme, transformatore tensioni, transformatore fuqie, etj.);
- Skemen e Kontrollit dhe Mbrojtjes Rele;
- SCADA dhe Telekomunikimin;
- Aparaturat matese te energjise elektrike;
- Relete e frekuences;

Aplikanti duhet te paraqese per Lidhjen edhe:

- Pergjegjesite per kontrollin dhe mirembajtjen e paisjeve;
- Pergjegjesite per operimin e paisjeve;
- Pergjegjesite per sigurine e personelit dhe Sigurimit Teknik.

Shenim: *Tarimi i Releve do te do te vendoset ne fazen e operimit te Lidhjes.*

4.5 Pika e Lidhjes

4.5.1 Gjeneruesi

Pika e Lidhjes e Njesise Gjeneruese do te jete ne nivelin e tensioneve 400 kV, 220 kV dhe 110 kV.

4.5.2 Kompania Shperndarese

Pika e Lidhjes e Kompanive Shperndarese do te jete ne nivelin e tensionit 110 kV.

4.5.3 Konsumatoret e Kualifikuar

Pika e Lidhjes e Konsumatoreve te Kualifikuar do te jete ne nivelin e tensioneve 220 kV dhe 110 kV.

4.6. Karakteristikat e Rrjetit

4.6.1 Hyrje

Ky paragraf specifikon parametrat e SEE, te cilet ndikojne ne sjelljen e sistemit/objektit te Perdoruesit ekzistues dhe Perdoruesit te Perspektives.

4.6.2 Objekti

Objekti i ketij paragrafi eshte:

- Te siguroje qe sjellja e SEE te plotesoje standartet qe jane thelbesore per sistemin/objektin e Perdoruesit;
- Ti beje te mundur Perdoruesve te projektojne sistemet/objektet e tyre ne baze te standarteve.

4.6.3 Nivelet e Tensionit

Nivelet e tensionit te lejueshem maksimal dhe minimal detajohen me poshte.

Tensioni i Sistemit	Maksimal	Minimal
400 kV	420 kV	360 kV
220 kV	245 kV	198 kV
150 kV	242.5 kV	162 kV
110 kV	123 kV	99 kV

4.6.3.1 Disbalanca e Tensioneve

Disbalanca e tensioneve percaktohet si:

1. Diference e amplitudave te tensioneve fazore,
2. Diference e kendeve midis fazave nga vlera 120°.

Tensionet fazore duhet te jene me amplitude te barabarte dhe te sfazuar me 120°. Çdo devijim ndikon ne keqfunksionimin e paisjeve rrotulluese, ulje te efijencies, vibrime, mbinxehje, etj.

Kufijte e disbalancimit te tensionit jane:

Per tensione 400 kV dhe 220 kV:	2%
Per tensione 154 kV dhe 110 kV:	3%

4.6.4 Frekuenca

Frekuenca e SEE duhet te mbahet brenda nje niveli te pranueshem qe te siguroje funksionimin e pershtatshem te SEE. OST sh.a. duhet te permbushe detyrimet per mbajtjen e frekuences brenda niveleve te lejuar.

4.6.4.1 Deformimi nga Harmonikat

Disa tipe paisjesh dhe dukurise mund te prodhojne tensione dhe rryma ne frekuenca qe jane shumefish i frekuences se SEE. Keto komponente te frekuencave te larta quhen harmonika dhe raporti i tyre me frekuencen e SEE quhet rendi harmonik.

Harmonikat grupohen ne tre grupe: harmonika teke, harmonika teke-trefishe dhe harmonika gifte.

Harmonikat kane efekte negative ne SEE dhe ngarkesat e lidhura ne SEE, keshtu qe ato duhen kufizuar ne maksimum.

Treguesit e cilesise ne lidhje me harmonikat jane ne tabele.

Deformimi total nga harmonikat	Niveli i tensionit nen 110 kV	Niveli i tensionit mbi 110 kV
		8%

4.6.5 Dridhjet e Tensionit (Flicker)

Luhatjet e tensionit shkaktojne probleme ne ngarkesat elektrike. Nese luhatja eshte me amplitude dhe frekuence te perceptueshme nga syri i njeriut, ajo perben dridhje te tensionit. Dridhjet e tensionit zakonisht nuk prodhohen nga SEE por nga ngarkesat e Perdoruesve siç jane furrat me hark, kompresoret, leshimi i motorreve te medhenj, repartet e saldimit, etj. Derisa dridhja e tensionit te SEE ndikon ne Perdoruesit e tjere OST sh.a. do te duhet te kontrolloje dhe monitoroje kete fenomen ne zbarat e tensionit 100 kV dhe TM.

Kufijte e dridhjeve dhe procedurat e kontrollit dhe matjes bazohen ne standartet perkatese.

4.6.6 Faktori i Fuqise ($\cos\phi$)

Eshte e deshirueshme qe ngarkesat ne SEE te kene faktor fuqie ($\cos\phi$) sa me afer njesise (njesht), pasi vetem keshtu Sistemi i Transmetimit operohet ne menyre optimale dhe me humbje sa me te vogla.

Çdo ngarkese me faktor fuqie me te ulet se 0.9 imponon nje rendim te padrejte te Sistemit te Transmetimit dhe te Perdoruesve te tjere. Prandaj Perdoruesit duhet te respektojne kufirin e faktorit te fuqise per ngarkesat e tyre.

Faktori minimal i lejuar i fuqise eshte 0.9 ($\cos\phi = 0.9$) .

- Matja e faktorit te fuqise behet ne menyre te vazhdueshme ne nderthurrje me matjen e tensionit. Ngarkesat me faktor fuqie te ulet duhet menjehere te vendosin kondensatore per korigjimin e problemit.
- Nje Perdoruesi me faktor fuqie me te vogel se 0.9, mund ti refuzohet Lidhja ne Rrjetin e Transmetimit, por Perdoruesve ekzistues u kerkohet te vendosin kompensatore per permiresimin e $\cos\phi$.

4.6.7 Kerkesat e Mbrojtjes Rele dhe Koordinimi.

Paisjet elektrike te Perdoruesve nuk do te lidhen dhe te vazhdojne te mbeten te lidhur me Sistemin e Transmetimit, nese ato nuk jane te paisur me mbrojtjet rele te nevojshme, me parimet perkatese te sigurise, selektivitetit, shpejtesise, diferencimit dhe ndjeshmerise.

Ne kete paragraf pershkruhen kerkesat e mbrojtjes rele, pasi mbrojtja rele kerkon gjithmone koordinim dhe bashkeveprim midis Sistemit te Transmetimit dhe Perdoruesve. Sistemi i Transmetimit dhe Perdoruesit bashkeveprojne ne tarimin e mbrojtjes rele dhe permiresimin e teknologjise se mbrojtjes rele. Mbrojtja rele e sistemeve/objekteve te Perdoruesve nuk duhet te tarohet pa u konsultuar me OST sh.a. dhe pa u diskutuar dhe miratuar ne KPMR.

KPMR do te jete pergjegjese per organizimin e takimeve periodike per te diskutuar mbi koordinimin e Mbrojtjes Rele te Sistemit te Transmetimit dhe Perdoruesve. KPMR do te investigoje çdo keq funksionim, mos funksionim ose vonim funksionimi te Mbrojtjes Rele ose sjellje te papranueshme te saj.

OST sh.a. do te jete pergjegjes per tarimin e releve ne gjithe Sistemin e Transmetimit 400kV, 220kV, 150kV, 110kV. OST sh.a. miraton Sistemin e Mbrojtjes Rele te linjave 110kV dhe vendos tarimet e tyre ne koordinim me Perdoruesit. Perdoruesit jane pergjegjes per tarimin e Mbrojtjes Rele ne sistemet / objektet e tyre, dhe koordinojne tarimet e Mbrojtjes Rele ne kufijte me Sistemin e Transmetimit.

4.6.7.1 Kohet e Tarimit te Mbrojtjes Rele

Duke marre ne konsiderate qendrushmerine e SEE si dhe analizat e here pas hereshme te Sistemit te Mbrojtjes Rele dhe paisjeve primare, eshte pergatitur tabela e meposhteme e veprimit te Mbrojtjes Rele.

Kufijte e kohes.

Niveli i Tensionit	Koha Totale e Funksionimit te relese + Kohen e Hapjes se Çelsit
400 kV	80 msek
220 kV	110 msek
150kV, 110 kV	120 msek

4.6.7.2 Kerkesat per Mbrojtjen Rele

4.6.7.2.1 Kerkesat e Gjenerimit

Te gjitha Njesite Gjeneruese te lidhura me Sistemin e Transmetimit do te mbrohen nga nje sistem mbrojtje i plote dhe i pershtatshem, keshtu qe Sistemi i Transmetimit nuk do te vuaje nga ndonje avari me origjine nga Njesite Gjeneruese.

Mbrojtjet e kerkuara te Njesive Gjeneraruese, (Blloku Transformator–Gjenerator) jane:

A. Gjeneratoret

1. Mbrojtje Diferenciale e Bllokut
2. Mbrojtje Diferenciale e Gjeneratorit
3. Mbrojtje Maksimale me Bllokim Tensioni Minimal
4. Mbrojtje nga Mbingarkesa
5. Mbrojtje nga Lidhja e Shkurter Josimetrike dhe Simetrike
6. Mbrojtje nga Lidhja me Token ne Stator
7. Mbrojtje nga Lidhja me Token ne Rotor
8. Mbrojtje nga Mbitensioni
9. Mbrojtje nga Humbja e Eksitimit

- 10. Mbrojtje Nulare e Bllokut
- 11. Mbrojtje Renditjes Kundert

B. Transformoret e Gjenerimit

- 1. Mbrojtja Maksimale me/pa Bllokim Tensioni Minimal
- 2. Mbrojtje Nulare

Transformoret qe jane te lidhur ne bllok (gjenerator-transformator) tarohen sebashku me gjeneratorin ne bllok.

C. Transformoret e nevojave vetiake

- 1. Mbrojte Maksimale

(Shenim: Perjashtim mund te behet per njesite e vogla gjeneruese per disa nga mbrojtjet).

Ne kete paragraf jane paraqitur vetem ato mbrojtje te cilat kane ndikim direkt ne Rrjetin e Transmetimit. Mbrojtje te tjera te Gjeneratoreve dhe Transformoreve dhe mbrojtjet per Turbinat, Boileret dhe Sistemet Ndhimese, jane konsideruar ceshtje te brendshme te Gjeneruesve dhe prandaj nuk detajohen ketu.

4.6.7.2.2 Kerkesat e Mbrojtjes Rele per Sistemin e Transmetimit

Linjat e tensionit te larte 400kV, 220kV, 150kV dhe 110kV, do te kene: Mbrojtje Distancionale dhe Mbrojtje Rezerve (Back-Up). Te gjitha linjat 400 kV, 220 kV, do te kene dy skema mbrojtje: Distancionale Kryesore me operim te shpejte, dhe nje Mbrojtje Rezerve. Eshte e preferueshme qe mbrojtjet kryesore te ushqehen nga burime te ndryshme per tension dhe rryme. Tensioni mund te sigurohet vec e vec nga transformoret e tensionit ne zbara dhe transformoret e tensionit ne linje. Rryma mund te sigurohet nga transformoret e rrymes se linjave nga dy bobina te ndryshme te tij. Me zgjedhje Sistemi i Transmetimit siguron mbrojtje rezerve shtese.

Linjat 400 kV: Kane dy Mbrojtje Distancionale dhe Mbrojtje Rezerve (Back-Up). Mbrojtja Distancionale ne linjat 400kV mund te jete statike ose numerike dhe te kete minimumi 3 zona me veprim te shpejte.

Mbrojtjet Kryesore 1 dhe 2 kane te njejten shpejtesi veprimi dhe preferohen me principe te ndryshme funksionimi.

Kohet e tarimit te zonave duhet te perfshijne dhe kohet e veprimit te çelsave.

Koha e veprimit te zones se pare (bashke me veprimin e çelsit) 80 mili sekonda.

Koha e veprimit te zones se dyte (bashke me veprimin e çelsit) 400 mili sekonda. Kohet e zonave te tjera percaktohen sipas zones se mbulimit dhe konfiguracionit te Sistemit te Transmetimit. Mbrojtjet e linjave 400kV pajisen me Automatiken e Kyçjes se Perseritur (AKP) nje fazore.

Ne varesi te arsyetimit te OST sh.a. Mbrojtjet Rele kryesore 1 dhe kryesore 2 mund te kene furnizim DC nga bateri te ndryshme.

Linja 220 kV: Kane dy Mbrojtje Distancionale dhe Mbrojtje Rezerve (Back-Up). Mbrojtja Distancionale ne linjat 220kV mund te jete statike ose numerike dhe te kete minimumi 3 zona me veprim te shpejte.

Mbrojtjet Kryesore 1 dhe 2 kane te njejten shpejtesi veprimi dhe preferohen me principe te ndryshme funksionimi.

Kohet e tarimit te zonave duhet te perfshijne dhe kohet e veprimit te çelesave. Koha e veprimit te zones se pare (bashke me veprimin e çelsit) 110 mili sekonda. Koha e veprimit te zones se dyte (bashke me veprimin e çelsit) 400 mili sekonda. Kohet e zonave te tjera percaktohen sipas zones se mbulimit dhe konfiguracionit te Sistemit te Transmetimit. Mbrojtjet e linjave 220kV pajisen me Automatiken e Kyçjes se Perseritur (AKP) nje fazore.

Ne varesi te arsyetimit te OST sh.a. Mbrojtje Rele kryesore 1 dhe kryesore 2 mund te kene furnizim DC nga bateri te ndryshme.

Linjat 150 kV, 110kV: Kane Mbrojtje Distancionale dhe Mbrojtje Rezerve (Back-Up). Mbrojtja Distancionale ne linjat 150 kV, 110kV mund te jete statike ose numerike dhe te kete minimumi 3 zona me veprim te shpejte.

Kohet e tarimit te zonave duhet te perfshijne dhe kohet e veprimit te çelesave. Koha e veprimit te zones se pare (bashke me veprimin e çelsit) 120 mili sekonda. Koha e veprimit te zones se dyte (bashke me veprimin e çelsit) 400 mili sekonda. Kohet e zonave te tjera percaktohen sipas zones se mbulimit dhe konfiguracionit te Sistemit te Transmetimit. Mbrojtjet e linjave 150 kV, 110kV pajisen me Automatiken e Kyçjes se Perseritur (AKP) tre fazore.

4.6.7.2.3 Tokezimi

Per te rritur eficencen dhe selektivitetin e Mbrojtjes Rele ne Sistemin e Transmetimit, rendesi te veçante ka tokezimi i transformatoreve te fuqise 400kV, 220kV, 150kV, 110kV. Sistemi i tokezimit studiohet, analizohet dhe percaktohet nga OST sh.a.. Struktura e tokezimit eshte e detyrueshme te respektohet nga Perdoruesit ne sistemet/objektet e tyre.

4.6.7.2.4 Kerkesat e Mbrojtjes Rele per Linjat e Tensionit te Mesem 35kV, 20kV, 10kV,

Linjat e tensionit te mesem 35 kV, 20 kV, 10kV, mbrohen me Mbrojtje te Rrymes Maksimale, Mbrojtje Çasti dhe Mbrojtje te Difekteve me Token me drejtim. Tarimet e Releve ne linjat e tensionit te mesem te Perdoruesve do te percaktohen nga Perdoruesit ne mareveshje me OST sh.a.

4.6.7.2.5 Kerkesat e Mbrojtjes Rele per Transformatorët

Autotransformatorët dhe transformatorët e fuqise mbrohen nga Mbrojtje Diferenciale. Pervec kesaj, ata mbrohen edhe me Mbrojtje nga Mbingarkesat, Mbrojtje nga Rryma Maksimale, Mbrojtje Nulare.

Si shtese do te kete Mbrojtje nga Difektet me Token. Per funksionimin paralel Mbrojtja Rezerve duhet te jete e tipit te drejtuar. Per Mbrojtje kunder Lidhjeve te Shkurtra te renda, ne shtese te mbrojtjeve elektrike, duhen siguruar edhe relete gazore, Mbrojtje nga Temperatura e Peshtjellave, Mbrojtje nga Temperatura e Vajit dhe Mbrojtje nga Zjarri.

Ne sistemet/objektet e Perdoruesve transformatorët e fuqise ≥ 10 MVA, paisen me Mbrojtje Diferenciale, Mbrojtje e Rrymes Maksimale e Drejtuar dhe Rele per Difektet me Token.

Per transformatorët e Nivelit 110kV/35kV/20kV ne sistemet/objektet e Perdoruesve do te sigurohet Mbrojtje Diferenciale per 10 MVA e larte me Mbrojtje Rezerve, Mbi Rryme me mbajtje kohe dhe Mbrojtje nga Difektet me Token (me tip te drejtuar per funksionimin paralel).

Sa me poshte, do te jene normat e aprovuara te mbrojtjes per transformatorët e niveleve te ndryshme te tensionit dhe fuqise nominale.

4.6.7.2.6 Kerkesat e Mbrojtes se Zbarave te Nenstacioneve

Zbarat e nenstacioneve te nivelit te tensionit 400 kV, 220 kV, 150kV, 110kV, mbrohen me mbrojtje Diferenciale. Zbarat pajisen gjithashtu me Mbrojtje nga Refuzimi i Veprimit te Çelesit.

4.6.7.3 Mbrojtje nga Zjarri

Sistemi i Mbrojtjes nga Zjarri dhe rregullat e zbatimit te tij, duhet te jene ne perputhje me Specifikimet e Standarteve dhe Ligjeve ne fuqi.

4.6.8 Te Dhenat e Kerkuara nga OST sh.a.

- a) Tipet dhe tarimet e te gjitha releve dhe sistemeve te mbrojtjes te instaluar ne Njesine Gjeneruese, (bllokun Transformator–Gjenerator, Transformatorët e nevojave vetiake si dhe paisjet ndihmese).
- b) Tipet dhe tarimet e te gjitha releve te instaluara ne gjithe transformatorët 110kV/TMkV te Perdoruesve.
- c) Tipet dhe tarimet e releve te mbrojtjeve te instaluara ne gjithe linjat 110kV.

- d) Te dhenat e kerkuara per percaktimin e rrymave te lidhjeve te shkurtra ne çdo pike lidhje si dhe aftesite çkyçese te lidhjeve te shkurtra te paisjeve komutuese ne kufijte me Sistemin e Transmetimit.

4.6.9 Parametrat e Projektimit te Njesive te Reja te Gjenerimit

Per Njesite e Reja zbatohen kerkesat e ketij Kodi. Ndersa per njesite egzistuese eshte e domozdoshme te behet rehabilitimi dhe modernizimi per te respektuar kerkesat e ketij Kodi.

Si shtese, OST sh.a. mund t'i kerkoje Gjeneruesve te pershtaten me specifikimet e tjera, ne nje mareveshje bilaterale, perpara se te pranohet Aplikimi per Lidhje, me qellim qe te siguroje sjelljen e kerkuar te Sistemit te Transmetimit dhe te gjithë SEE.

- Njesite Gjeneruese do te jene ne gjendje te furnizojne prodhimin nominal te fuqise aktive me nje vlere te faktorit te fuqise nga 0.85 deri ne 0.95.
- Njesite Gjeneruese te jene te paisur me kurben e mundesise.
- Kofiqenti (Kc) Lidhjes se Shkurter te njesive Gjeneruese nuk do te jete me i vogel se 0.5.
- Njesite Gjeneruese duhet te jene ne gjendje te furnizojne me fuqi aktive edhe kur frekuenca e sistemit eshte ne kufijte 49.5 Hz ne 50.5 Hz.

Njesite e Reja Gjeneruese duhet te kene Rregullatore Automatik Shpejtesie dhe Regullator Automatik Tension. Mundesia e tarimit te statizmit te RASH te jete nga 3 deri ne 6%. Njesite gjeneruese duhet te jene ne gjendje te rrisin prodhimin ne menyre te menjehereshme me raportin 5% per 5 minuta kur frekuenca e SEE eshte ne renie.

Njesite Gjeneruese duhet te kene peshtjellen e statorit te lidhur ne yll dhe te gatshme per tokezim. Tokezimi i pikes se yllit percaktohet nga Sistemi i Transmetimit ne menyre te tille qe Faktori i lidhjes me token te jete 1.4 ose me i vogel.

Njesite e Gjenerimit Termik duhet te kene aftesi Leshimi relativisht te shpejte, keshtu qe Qendra Dispecer nacionale mund ta perdore ate per Rezerve te Rregullimit Terciar.

Njesite Gjeneruese Hidrike duhet te jene te afta te vazhdojne funksionim te qendrueshem per çdo ngarkese ndermjet 35% dhe 105% te kapacitetit.

Njesite Gjeneruese dhe Centrali ne teresi paisen me SCADA. Gjeneruesi i siguron OST sh.a. nepermjet SCADA te instaluar ne sistemin/objektin e tij parametrat e funksionimit qe do te kerkohen nga OST sh.a..

Çdo Njese Gjeneruese minimumi duhet te kete aftesite e meposhteme:

- Te gjeneroje dhe te operoje me parametra normal per frekuenca te Sistemit te Transmetimit ne diapazonin 49.5 Hz – 50.5 Hz.
- Te mbetet e sinkronizuar me Sistemin e Transmetimit per frekuenca ne Sistemin e Transmetimit ne diapazonet 47.5 Hz – 49.5 Hz dhe 50.5 Hz – 52.5 Hz per nje kohe prej 60 minutash.
- Te mbetet e sinkronizuar me Sistemin e Transmetimit per frekuenca ne Sistemin e Transmetimit ne diapazonet 47.0 Hz – 47.5 Hz per nje kohe prej 20 sekonda. Kjo kerkohet per çdo here qe frekuenca eshte nen 47.5 Hz.
- Te mbetet e sinkronizuar me Sistemin e Transmetimit per frekuenca ne Sistemin e Transmetimit ne diapazonet 52.5 Hz – 53 Hz per nje kohe prej 5 sekonda. Kjo kerkohet per çdo here qe frekuenca eshte mbi 52.5 Hz.
- Te mbetet e sinkronizuar me Sistemin e Transmetimit gjate ndryshimit te frekuences ne Sistemin e Transmetimit ne vlera me te medha dhe te barabarta me 0.5 Hz per sekond.
- Te vazhdoje operimin ne minimumin e specifikuar te Gjenerimit brenda vlerave 49.8 Hz – 51.0 Hz.
- Te mbetet e sinkronizuar gjate ndryshimit te nivelit te tensionit ne Sistemin e Transmetimit ne vlera me te medha dhe te barabarta me 10%.
- Te vazhdoje operimin ne perputhje me Kurben e Aftesise Reaktive siç kerkohet nga Sistemi i Transmetimit per mbajtjen e niveleve te Tensionit.
- Te vazhdoje te mbetet i sinkronizuar gjate prishjes se balances gjenerim – ngarkese sipas standarteve IEC 60034-1.
- Vlera e rrymes se Lidhjes se Shkurter duhet te jete sipas standarteve IEC 60034-1.
- Gjenerimi Minimal jo me i madh se 35% e Kapacitetit Nominal.
- Aftesia per Rritjen e Gjenerimit jo me i vogel se 1.5% e kapacitetit nominal per minute, kur njesia eshte ne kushte normale operimi.
- Aftesia per Uljen e Gjenerimit jo me i vogel se 1.5% e kapacitetit nominal per minute, kur njesia eshte ne kushte normale operimi.

Njesite Gjeneruese duhet te vazhdojne te operojne dhe kur profilet e tensionit ne Sistemin e Transmetimit jane ne nivelet e paraqitura ne tabelen e meposhteme:

KODI I LIDHJES

Niveli i Tensionit	Lidhur ne:	Ne Kapacitet Maksimal $\cos\phi$	Ne 35% te Kapacitetit Maksimal $\cos\phi$
99kV – 123kV	110 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
90kV – 100kV		0.85	0.7 – 0.4
140kV – 163kV	150 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
125kV - 140kV		0.85	0.7 – 0.4
198kV – 242kV	220 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
190kV – 200kV		0.85	0.7 – 0.4
360kV – 420kV	400 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
350kV- 360kV		0.85	0.7 – 0.4

4.7 Implementimi

Bazuar ne kushtet reale te Sistemit Elektroenergjetik dhe ne zhvillimin e ketij sistemi ne te ardhmen, implementimi i Kodit te Sistemit te Transmetimit, do te realizohet gradualisht.

Qellimi final i kesaj procedure eshte arritja e nje gjendjeje te SEE qe te permbushe standartet e vendosura ne kete Kod.

Ne te gjitha rastet e mosplotesimit te standarteve te Kodit, Palet paraqesin argumentet perkates per mosplotesimin e ketyre standarteve. Keto argumenta do te konsiderohen dhe trajtohen nga strukturat vendimmarrese qe parashikohen ne Kodin e Sistemit te Transmetimit dhe ne baze te Legjislacionit ne fuqi.